

Kurdish Weekly Newspaper

peyama

Kurd

Rojnameya Giştî ya Hefteyî

Hejmar 34 / Sal 1

29.04.2005

Kurdish weekly newspaper

Kurdische Wochenzeitung

Rûpel 3

Parlemena
Netewî ya
Kurdistanê
roja 30ê
Nîsanê
dicive

Termê şehîd Hisên Cindî
ghiştê Kurdistanê

Rûpel 5

Di şer de herî pir zarok
zehmetiyê dibînin

Rûpel 5

Eniya Tirkmenên Iraqê
jihev ket

Rûpel 6

Musa Kaval
Çima Şer?

Rûpel 8

Fadil Özçelik
Min rojekê xewnek dît..

Rûpel 2

KÛRT-KAV Rojnamageriyê
Kurdistan ser yew panel
viraşt

Rûpel 16

Efsane yew Şoreşger
Zekî ADSIZ

Rûpel 17

Hevpevîn

Kurd-Kom
bi nav nû ye,
lê bi naverok xwediyê
dîrokek dirêj e

Rûpel 9

Huner

Stêra
cîhana
muzîk û
filman
Jennifer
Lopez:
„Ez hîn
a berê
me“

Rûpel 15

Artêşa Tirk naxwaze navê Kurd bibihîze

Serleşkeriya Giştî ya Tirkîyê, Belgeya Siyaseta Ewlekariya Millî amade kir. Bi vê belgeyê artêşa Tirk têgihan-dina xwe ya tehdîdên derve diguherîne û yên hindurîn yek bi yek rêz dike.

Di belgeyê de her hewldanên ji bo çareseriyê pirsra Kurd û Kurdistanê di çerçoweya Tirkîyê de be ji bi cudatiyê binav dibe. Generalên Tirk bi vê peyama xwe, radigihîne raya giştî ya Kurd û dinyê ku ne bi çareserkirina pirsra Kurdî re ye.

Di belgeyê de her hewldanên ji bo çareseriyê pirsra Kurd û Kurdistanê di çerçoweya Tirkîyê de be ji bi cudatiyê binav dibe. Generalên Tirk bi vê peyama xwe, radigihîne raya giştî ya Kurd û dinyê ku ne bi çareserkirina pirsra Kurdî re ye.

Serleşkeriya Tirk pêşniyariya xwe ji Komîteya Ewlekariya Millî (KEM) dike ku tu belgeyên ku hewldanên Kurdan meşrû dike îmze neke û diranê xwe nîşanî hikûmetê dide.

Serleşkeriya Giştî ya Tirkîyê pêşniyarên xwe yên di derbarê siyaseta derve û ya hindurîn de bi navê Belgeya Siyaseta Ewlekariya Millî amade kir. Di vê belgeyê de bi guherandina rewşa li herêmê û dinyê re Serleşkeriya Tirk têgihandina xwe ya tehdîdên derve diguherîne. Li gora belgeyê, tehdîdên hindurîn bizavên îslama radikal, bêpar-sengiya belavbûna pêşerojê, bêkari, di iktisada Tirkîyê de rola çeteyan û wd. bi

nav dibin.

Bi mijara Kurdî ve pêşniyariya, “divê tu belgeyên ku xebatên cudatiyê meşrû dike neyê îmze kirin” nîşan dide ku li gel hemû hewldanên endametiya Yekîtiya Ewropa, dewleta Tirk ne bi nêt e ku bi awayekî fermî hebûna milletê Kurd nas

bike. Xalek balkêş jî ew e ku artêşa Tirk li herêma Derya Spî astengkirina propaganda “Rûm- Pontûs” ji KEM dixwaze.

Rûpel 3

Li Tirkîyê divê parêzerên mafên mirovan bixwe bînan parastin!

Eren Keskin: „Li Tirkîyê hikûmet ne xwedî gotin e. Ez ne li hêviyê me ku hikûmet tiştêkî bibêje. Li vî welatî gotina dawî her demê ji aliya Serleşkeriya Giştî ve tê gotin.“

Eren KESKIN

PK - Li Tirkîyê parastina mafên mirovan ne karekî hêsan e. Xebatkarên Komeleya Mafên Mirovan di xebata xwe ya 19 şalan de (1986-2005) gelek

temamiya van dozan, derbirin û ragihandina ramana azad e.

Rûpel 4

Li Kurdistanê Bêdengiya Dayikên Şemiyê

Hêvidar Zana

Çirok û tekoşina Dayikên Plaza De Mayo (Meydana Gulanê), çiroka Dayikên Şemiyê ye û ya Dayikên Şemiyê jî çiroka Plaza De Mayo ye. Birîna wan, êşa wan, xewn û xeyalên wan yek in. Zarokên wan zindî ji mal hatin derxistin, ji kolanan hatin revandin û ew careke din ne mirî ne jî zindî venegeriyan. Çavên wan li rê, guhên wan li hêviya dengê telefonê qerimîn. Ew li hêviya hatina wan in, ewên ku berê hebûn û niha tune ne... Belkî jî hene kî dizane?. Serê sibeha hêviya vegera wan zêde dibe, xwarinê amade kirin, sênî û kevçiyekî zêde li ser sifrê tê danîn, kincên ku di dolaban de daliqandî mane û bi dehê caran hatine bêhnkirin û şuştin, careke din tîn şuştin û ûtî kirin.

Rûpel 10

D 1.50 EUR, A 1.70 EUR, B 1.70 EUR, NL 1.70 EUR, CH 2.60 SFR

LUX 1.70 EUR, I 1.70 EUR, S 19.00 SKR, DK 14.00 DKR,

N 16.00 NOK, GB 1.10 £, GR 1.70 EUR

Heta şûrê artêşa Tirk tûj be, ji gelê Kurdistanê re azadî û xweşî tune!

Bayram Ayaz

Me dikaribû sernivîsa xwe, „heta şûrê artêşa Tirk tûj be, demokrasi li Tirkîyê ne mumkin e!“ jî daniya.

Ev jî rast e.

Artêş, li Tirkîyê li pêşya demokrasiyê û azadiya Kurdistanê astengiya sereke ye. Lê, dema mirov ve mijarê şîrove dike, pîrsek din derdikeve pêş mirov. Ew jî ev e:

Eger li Tirkîyê doza Kurd û Kurdistanê nebûya, gelo wê artêşa Tirk cardin li pêşya demokrasiyê bibûya astengiyek?

Vê yekê rewşenbîrên Tirk jî gelek caran ji xwe dipirsin. Kesên ev pîrs wan meşxûl dike, hemî jî digihin wê encamê ku di helwestên artêşa Tirk de pîrsa doza Kurdistanê rola esasî dilize.

Mîlîtarîzm, nerînek wisaye ku çareseriyê keşeyên siyasî dispêre leşkeran. „Çareseriyên“ leşkeran jî tenê devê tîfinga mor e! Ew riyên din nas nakin û naxwazin jî. Mîlîtarîzm, haliyên dijî demokrasiyê û sivilîzasyonê ye.

Eger di saziya dewletekê de ordî li ser pîrsên siyasî-stratejîk xwedî biryar be û gotina dawî ew bibêje, li wî welatî sistemeka mîlîtarîst heye. Dewleta Tirk, dewletek wisa ye.

Li Tirkîyê, du tişt li pêşya demokrasiyê û pêşketina civaka sivil astengiyên herî mezintir in: Artêş û Kemalîzm, ku yek xwediyê dewletê ye, yek jî siyaseta dewletê.

Kemalîzm, îdeoloji û bîrewerîya siyasî ya ordiyê ye. Eger qenc lê bê kolandin, emê bibînin ku Kemalîzm di bîrewerîya Tirkan de versiyonek mîlîtarîst e. Di Kemalîzmê de, ordî, yanî „kuweyê millî“, hêz û dezgeha mûqeddes e, tu kes nikare mineqêşeya wî dezgehî bike. Kî şik û guman ji Kemalîzmê û/an desthilatdariya ordiyê bike, ew yekser dibe dijminê dewleta Tirk. Ev jî nişan dide ku dewleta Tirk, ordî û Kemalîzm e. Mixabin li Tirkîyê ev tişt hêj derbas dibe.

Ev nexşe (karakterîstîka) dewletê, encamê balkêş derxistiyê holê: Dewletek du alî, dewleta aşkere û dewleta veşartî ku bi Tirkî dibêjin „derîn devlet“. Ev heştê sal in rêvebirîya dewleta Tirk bi wî rengî meşiyaye. Carna dewleta veşartî, dest daye ser hemî dezgehan û dewleta aşkere jî raste rast birêve bîriye. Carna jî li pişt deriyên dewlet îdare kiriye. Hema bêje nîv bi nîv, çil sal di bin hikmê leşkerî de derbas bûye, çil sal jî leşker li pişt perdeyê qaşo hikûmetên sivil ên Tirkîyê îdare kirine!

Ji bo vê yekê gelek delîlên dîrokî jî hene û bûyerên rojane jî ve rastiyê her tim radixin ber çavên me.

Berî çend rojan Serokcumhurê berê Suleyman Demirel, di medya Tirkî de bi aşkere got, dewleta veşartî artêş e.

Roja 21ê nîsanê 2005 jî Serfermandarê ordiya Tirk orgeneral Hilmi Ozkok, di Akademiya Leşkerî de gotarek 45 rûpelî pêşkêş kir. Yê jî rola ordiyê razî û ne razî, nerîna hemî kesan ew

bû ku ordiyê manifestoya siyaseta millî ya Tirkîyê diyar kir. Hem jî dinyayê re, hem jî ji dezgehên dewleta Tirk û civaka Tirk re îlan kir. Yanî gotinên xwe dawî gotin! Hemî dezgehên dewletê mecbûr in, li gor siyaseta generalan kar bikin.

Artêşa Tirk ji Kurdan re qerta sor nişan da!

Generalan li ser hemî mijaran helwestên xwe diyar kirin. Kurtiya naveroka manifestoya wan em dikarin li gor xwe wisa pêşkêş bikin.

Generalan bi dengê bilind û aşkere gotin: „Em rê nadin guherînên ku desthilatdariya ordiyê qels bikin. Helbet em dixwazin bi Amerîka re hevkarîya xwe ya stratejîk bidomînin û bibin endamê Yekîtiya Ewropa jî, lê bi şertekî ku îtiraz li ser sistema Tirkîyê nebe û hewldanên bi wî rengî werin rawestandî. Bi taybetî daxwazên ji bo Kurdan divê li ser me ferz nekin. Em ji guherînên li Iraqê jî aciz in û di ber pozê me de dewletek Kurdistanê tê avakirin. Ev dijminahiya yekîtiya dewleta Tirkîyê ye û divê Amerîka dest ji van hewldanan berde. Eger rojavayî me aciz nekin, desthilatdariya me mineqêşe nekin, em amade ne, ji bo we li dijî îslamîstan (irtîcayê) xebatê bikin, di cebbheya dijî terorîzma navnetewî de çî bikeve ser milê me emê bikin, wek dema Şerê sarî!“

Bi kin û kurt, artêşa Tirk hêza xwe û qaşo „giraniya“ jeo-stratejîka Tirkîyê xistin mezatê. Bazara wan a mezin jî

li ser pîrsa Kurdistanê ye. Ew azadiya Kurdistanê, bi taybetî damezirandina dewleta Kurdistanê wek parçebûn û mirina Tirkîyê dinirxînin, lê digerin ku Amerîkî û Ewropîyan di vê pîrsê de razî bikin û pêşî li doza Kurd û Kurdistanê bigrin.

Hesabê wan li holê ye!

Pêwiste hesabê me Kurdan jî hebe. Konseptek siyasî ya Kürdistanîyan jî hebe. Vîzyona me çî ye?

Divê em jî wek namzetekê ji bo bicîhkirin û xurtkirina demokrasiyê û civakên sivil li Rojhilata navîn derkevin meydana siyasî. Bi Amerîkî û Ewropîyan re hevpendiyên stratejîk û qehîm bîhînin. Bi hêzên demokrat û liberal, antimîlîtarîst re tifaqên bawermend daynin. Li bakurê welatê me tevger û têkoşînek sivil, gelî û xurt birêxin. Dewleta xwe, dewleta Kurdistanê li ber êrîşên Tirkan biparêzin û xurt bikin.

Tevgera Bakurê Kurdistanê divê bîkaribe bi şeweyekî modern û wêrekî bersiva wan generalan bide, ku dixwazin carek din destkevtiyên miletê Kurd hîç û pûç bikin.

Divê em jî bikaribin qerta sor ji generalên Tirk re nişan bidin, ku ji pirça serê xwe heta nenûken pêçiyên lingê xwe dijminê herî dijwar ê doza Kurd û Kurdistanê ne.

Ez bi rêzdari dostê bi rûmet Nazîf Kalelî bi birtînim sersaxiyê ji bo malbetê û nas û dostan dixwazim.

Min rojekê xewnek dît..

Fadil Özçelik

Di 10.06.2004an de min nûçeyek ku wan rojan di rojnameya Hürriyetê de hatibû weşandin ji xwe re kir mijara nivîsarekê û di Kurdinfo Platformê de bi sernivîsa „Rojnameya Hürriyetê çih û mîsyona Barzanî û Talabanî guherand“ weşand.

Hürriyetê di nûçeya xwe de Mesud Barzanî kiribû serokê YNKê û Celal Talabanî jî kiribû serokê PDKê..

Vê şaşiya Hürriyetê ez şa kirim û min wiha nivîsand:

„Serokê Yekîtiya Niştîmanî Kurdistan (YNK) Mesud Barzanî. Û li derek din jî Celal Talabanî dike Serokê Partiya Demokrat a Kurdistana Iraqê (PDK-I)! Welleh û billeh, ev bi awayê ku ez fêm dikim bûya wê geleki bi dilê min bûya û li xweşiya min biçûya. Ev xewna min e, ku rojekê ji rojan Birêz Barzanî û Birêz Talabanî wek Serokên rêxistinên xwe bimînin; lê Barzanî xwe qandî ku Serokê YNKê ye û Birêz Talabanî jî her wiha qandî ku Serokê PDKê ye her du rêxistinên me nêzikî xwe bidîtina. Belkî wê gavê çawa du parlamenê me bûn yek û eşkere bû ku wiha mimkun e û çêtir e; hejmara du hikûmetên me jî daketa yekê. Belkî çêtir bihata fam kirin ku li welatekî ne du hikûmet lê yek hikûmet divê. Bê şik wê wê gavê zelaltir bibûya ku yek deng Kurdan li himber dostan û

dijminan xurtir dike. Di vê rewşa ewqas nazik de çiqas ihtiyaca me jî ve nêzikbûnê heye! Ku her çar dewletên dagirker mîna çeqelan di kemîne dene, ku firsetekê bi dest xîna da ku çî PDK-I, çî YNK, me 40 milyon Kurdan di tasek av de bifetîsinin..“

Min nivîsa xwe bi awayê li jêr bi niqte kir:

„Xwezî Birêz Mesud Barzanî xwe wek Serokê YNKê bidîta û hezar carî bi xwezî Birêz Celal Talabanî bi çavekî ku Serokê PDKê ye li xwe binêriya..“

Xwezî NEYNIKA me Barzanî Serokê YNKê û Talabanî jî Serokê PDKê xuya bikira!

Ev jî fantazî û utopiyaya min e. Bê fantazî û utopiyayî jîyan ne tu jîyan e!“

Fizîkçiyê dahî Albert Einstein dibêje: „Fantazî ji zanîne girîngtir e“. Di ser vê nivîsê re tenê 10 meh derbas bûn, lê di bin pîrê re ava ku bi 10 salan naherike, tenê di 10 mehan de herîkî û di dîroka welatê me de guherandinên girîng pêk hatin.

Fantazî û utopiyên ku bi piranî xewna mirovan dixemilîne û bêtirîn car di temenekî de bi çih nayê, bi îrade û biryariya gelê me di nav 10 mehan de li Başurê welatê me pêk hat..

Li Kurdistanê, li Iraqê û li Kerkûkê sê hilbijartin çê bûn. Bi biratî û yekîtiya PDKê û YNKê û hemû rêxistinên mayînan re gelê me jî hemû hilbijartinan bi ser-

firazî derket.

„Mam“ê me Kurdan Celal Talabanî bi daxwaz û piştigirîya PDKê bû serokomarê Iraqê.

Kurd, li Kerkûkê bi ser ketin, xetên sor yê dewleta tirk ser û bin kirin; rengê sor bû pembe û heliya, Cepheya Tirkmen ya ku li ser xetek şaş dijminatiya birayên xwe yê Kurd dikir û wek peyayekî Tirkîyê, Kurdistan tevlihev dida, bi konferansa çend roj berê pêk hat, ket nav rûpelên dîrokê û wînda bû..

Li Kurdistanê rewş roj bi roj ji me hemûyan re diyar e. Yek hikûmet tê damezirandin û „Kek“ê me Kurdan Mesud Barzanî wê bi daxwaz û piştigirîya YNKê bibe serokê Kurdistanê.

Mala „Xwedê“ ava be, mala „Xwedê“ ava be; me Kurdan ev roj jî dîtî..

Li Kurdistanê biharê dest pê kir.

„Xwedê“ ji Kurdan re li hevdu aniye.

Di 21ê mehê de ji bo danûstandinên li ser hikûmeta Kurdistanê, Komîteya Navendî ya PDKê û YNKê li bajarê Selaheddîn civîyan..

Û di vê civînê de xewna ku min di xewa xwe de bidîta û belbî pê bawer nekira pêk hat. „Kek“ê me Kurdan, serokê PDKê di civînê de li aliyê YNKê bi PDKê re rûnişt. Belbî di dîroka dinyê de cara yekem serokê partiyekê, li aliyê partiyek din, bi partiya xwe re danûstandin dikir..

Ev jî bû para Kurdan.

Qandî girîngiya helwesta „Kek“ê Mesud Barzanî ya YNKê jî balkêş e û hêjayî pesindanê ye. YNKê jî serokê PDKê wek serokê xwe pejirand û bi PDKê re rûnişt.

Mala we hemûyan ava be.

Ger em Kurd ev bin, nema tuçarî piştî me tê erdê.

Çimkî em mileteki xewn, utopya û fantazyayî dikin heqîqet.

Li Başurê welatê gelê me rûyê xwe daye rojê û si li dû xwe hiştîye.

Aqûbet li her sê perçên mayînan be..

IMPRESO

XWEDÊ KURDIYÊ
PEYAMA KURD VEŞAR
PEYAMA KURD
THOMAS MANN STR. 22, 53111 BONN / GERMANY
FON: +49 (0)228 18 00 654
+49 (0)228 18 00 655
FAX: +49 (0)228 18 00 656
WWW.PEYAMA-KURD.COM
INFO@PEYAMA-KURD.COM

REDAKSIYON

KURDIYÊ KURDIYÊ
FADIL ÖZÇELİK (EDİTÖR BAŞKAN)
SERHAN HECİ BERK (DİJİTAL)
PROFESÖR (REHBER) MİHİRAN
KURDIYÊ (ZARAF)
SERDAR KURDI (EDİTÖR)
KURDIYÊ KURDIYÊ
DANA ALI, VERUS FARİ, SİNAN AZİZ, NEDAR ÇAR, GÜFTAR DARRİS, MİHİRAN SİRİ, MUSTAFA ÇELİKTAŞ

PEYAMA KURD A MARE XWE DINE, KU NEVÎN E BE TENE SANDI, LİRT BIRI.
EV JI ALIYÊ REZÎME Î RASTIYÊNE VE DI SOMATIYONA BERHEMAN DE AZAD
E. PEYAMA KURD BERHEMAN KU JE DE TE JANDIN O BERE LI CİYER DÎN HATIR
RELAYORIN, NAWÊSIN.

Artêşa Tirk naxwaze navê Kurd bibihîze

Serleşkeriya Tirk pêşniyariya xwe ji Komîteya Ewlekariya Millî (KEM) dike ku tu belgeyên ku hewldanên Kurdan meşrû dike îmze neke û diranê xwe nişani hikûmetê dide.

Belgeya serleşkeriya artêşê wê di meha Hezîranê de pêşkêşî Komîteya Ewlekariya Millî bibe. Li Tirkîyê hewldanên wiha tenê formalîteyên resmî tê qebûl kirin û pêşniyarên artêşê di civînê de tîn pêjirandin. Ev belge ji aliyê fermanîdarê artêşa Tirk Hilmi Özkök ve gelekî pozîtîf hat nixandîn.

Ev belgeya Generalên Tirk di mijara çareserkirina pîrsa Kurd û Kurdistanê de bi helwest û siyaseta hikûmetê ji li hevdu dike. Ev çend mehên dawî Serokkomarê Tirkîyê Erdogan di her axaftînek xwe de bi tundî li dijî peyva "pîrsa Kurdî" radiweste û her dubare dike, "ger hûn nebêjin pîrsa Kurdî heye wê nebe!"

Ev helwesta artêşa Tirk û hikûmeta Tirk bi pêvajoya Yekîtiya Ewropa re ne lihev e. Peyama Kurd di vî mijarê de nerînên hin rewşên bîrên Kurd pêşkêşî xwendevanê xwe dike.

Mamoste Fehim İşık:

Dema ku Tirkîyê berê xwe da Yekîtiya Ewropa, di nava xwe de hinek guhertinên berbiçav ji çêkirin. Berî demekê yên ku bi salan di nava dewletê de kar kirine, yên weke Suleyman Demirel ji derketin axivîn. Demirel ji anî zimên ku li Tirkîyê dewletek kûr heye û navê wê ji eşkere danî. Dewleta kûr Artêşa Tirkîyê bixwe ye. Dema ev dewleta kûr digihîje wê qeneetê kû listikên mezin li ser Tirkîyê tîn listin, ew derdikeve holê û dest li ser her tiştî datîne. Wisa xuyaye ku di vî demê de ji bawerîya ku Tirkîyê

di talûkê de ye li cem wan çêbûye. Gavên ku li Tirkîyê tîne avêtin, hinek kesên aciz dikin. Ew kesên ku xwe li ser piştê dewletê xwedî dikin, naxwazin ku Tirkîyê bê guhertin. Lê ez bawer nakim ku ji niha û şûn ve li Tirkîyê paşveçûnek weke berê çêbibe. Ewê fortê xwe bawêjin û zirtê xwe bikin, lê mixalefeta demokratîk ya li Tirkîyê wê rê nede van hêzên tarî. Meseleya tevlêbûna Yekîtiya Ewropa ne daxwaza Kurdan bi tenê ye, kesên ku pêşengiya provokasyona alê ji dikin, di pîrsa tevlêbûna Yekîtiya Ewropa de piştgiyariya hikûmetê dikin. Hikûmet ji azadiya xwe di Yekîtiya Ewropa de dibîne. Dibe ku daxuyaniyên Serleşkeriya Giştî, hinek tiştan dereng bihêle, lê ewê bandorekê mezin li ser siyaseta bingehîn neke.

Parêzer Fahri Karakoyunlu:

Li gora min daxuyaniya Serleşkeriya Giştî ne tiştêkî nû ye. Ji roja ku Komara Tirkîyê ava bûye û heta niha xwediyê wê leşker in û di siyaseta de ji rola wan tucaran kêmtir nebûye. Leşkeran gelek caran dest li ser hikûmetê danî û birêvebirîya Tirkîyê ji kirine. Di 1961ê de û di 12ê Îlona sala 1980î de ji artêşê dest li ser siyaseta danî. Niha ji hêza bingehîn ya ku li hemberî reforman radiweste artêş e. Sedemek din ya ku di hêla Artêşa Tirk di vî demê de van daxuyaniyan bide ji, rewşa Başûrê Kurdistanê ye. Her ku li Başûr daxwaz û statuya Kurdan zelal dibe, tîrsa leşkerên Tirk ji zêde dibe. Li

Başûrê Kurd di nava desthilatîyê de ci digrin, daxwazên wan zelal dibin û ew ji aliyê hiqûqa navnetewî ve tîne qebûl kirin. Ev yek ji bo Tirkîyê dibe sedema tirsê. Mesela pîrsgirêka Kurdistanê meseleyek hiqûqî ye ji. Herkes dizane, dema ku hiqûqa navnetewî bi awayekî tîkêve nav meselê, ewê riyên çareserkirina pîrsan ji derkevin holê. Ji ber vî yekê niha Tirkîyê hewl dide ku di tu belgenameyên navnetewî de navê Kurdistan derbas nebe. Ez dixwazim bibêjim ku sedema bingehîn ya daxuyaniyên Artêşa Tirk, rewşa Başûrê Kurdistanê ye. Di sa tîtin ku pêvajoya Yekîtiya Ewropa û gavên ku tîne avêtin ji hinek hêzan aciz dikin û ev hêz xwe digihînin hev û dixwazin pêşîya van guhertinan bigrin. Wê hinek dijwarî derkevin holê, ji ber ku pêvajoya baş nayê fêhm kirin.

Dr. Felat Dilgeş:

Artêşa Tirk, di temamê dîroka Tirkîyê de bandora xwe ya li ser siyaseta kêmtir nekiriye. Siyaseta Dewleta Tirk her demê di bin bandora artêşê de meşiyaye. Piştî destpêkirina pêvajoya Yekîtiya Ewropayê, leşkeran ji ber hinek sedeman xwe dabûn paş û nedixwestin weke berê derkevin pêşberî çapemeniyê û daxuyaniyan bidin. Di vî demê de, ji 3 mehan û vir ve, em dibînin ku leşker carek din derketine meydana û li ser siyaseta hindur û derve, li ser Başûrê Kurdistanê û gelek pîrsên din daxuyaniyan didin. Rewşa PKK ku

xwedêgiravî ji bo şer li serê çiya ye û hinek tiştên din ji dibin behane ku leşker destê xwe tîxin nava siyaseta. Li Tirkîyê ji Serokkomar bigre heta bi Serokwezîr û temamê wezîran ji rê li ber artêşê vedikin ku ew dest bavêje siyaseta. Leşker bi awayekî giştî ji tevlêbûna Tirkîyê ya Yekîtiya Ewropayê aciz in, ji ber ku heger Tirkîyê tev li Yekîtiya Ewropa bibe, nanê leşkeran weke berê namîne û wê tu giraniya wan ji li ser siyaseta nemîne. Gavên ku li Başûrê Kurdistanê tîne avêtin û Serokkomariya birêz Talabani ji sedemekê ji tîrsa artêşa Tirk e. Ji ber ku li Tirkîyê bi milyonan Kurd ji mafên xwe yê bingehîn bêpar in, ew naxwazin ku li Başûrê Kurdistanê Kurd bigihîjin mafên xwe yê netewî û siyasî. Li Tirkîyê eniya demokrasiyê ne hewqasî xurt e ku bikaribe li hemberî leşkeran derkeve. Dema ku leşker giraniya xwe li ser siyaseta deynin, wê eniya demokrasiyê wê gavê ji hev bikeve û belav bibe. Li vî welatî heta niha her tiştê ku leşkeran xwestine bikin, kirine û berê siyaseta dane wir. Îrade û azadiya biryardayîne li gel siyaseta medarên Tirkîyê tune ye. Ew berî ku gawekê bavêjin, li leşkeran dinêrin, helwesta wan dipîvin û wiha gava xwe davêjin. Tradîsyonek demokrasiyê li Tirkîyê tune ye. Li Tirkîyê hêza ku mixalefeta leşkeran bike tune ye.

Parlemena Netewî ya Kurdistanê roja 30ê Nîsanê dicive

Li gor agahdariyên gihane Peyama Kurd, Parlemena Kurdistanê wê roja 30ê Nîsanê 2005 li Hewlêra paytextê Kurdistanê di avahiya Parlemenê de bicive.

Di vî civîna yekemîn de, wê endamên Parlemenê yên ku di hilbijartina dawî de hatibûn hilbijartin sondê bixwin. Piştê wê serokê Parlemenê, çîngirê serok û yek ji sekreterê Parlemenê bê hilbijartin.

Wek tî zanîn hilbijartina Parlemena Kurdistanê, roja 30.01.2005 bi hilbijartinên Meclîsa Iraqê û Meclîsên Wilayetana re bi hev re hatibû çêkirin.

Parlemena Netewî, 111 endamên xwe hene. Ji van endaman ji sedî bîst û pênc wan jin in. Li heremekê ku hêj li piraniya welatan mafê jinan yê dengdanê tune, rêzgirtina jinan di siyaseta Kurdistanê de, rola jinê di hilbijartinan û Parlemena Netewî de cihê şanazîyê ye. Gavên heta îro hatine avêtin pêşketinek baş e, lê civata Kurdistanê û siyaseta pêwîste bi vî qîma xwe neyne. Bê gumar divê mafê jinê hêj zêdetir be, tu cudahi di navbeynana jin û mîr de nemîne.

Parlemena Netewîya Kurdistanê, hem ji aliyê siyasî û hem ji aliyê etnîkî û olî ve pîrrengî ye.

Di nav endamên Parlemenê de, di warê etnîkî û olî de Aşûrî, Kildanî û

Turkmen hene; her wisa Kurdên feyilî yê Şîa, Êzîdî û aligirên Tevgera Yekîtiya Îslamiya sunî hene. Eger hêj rêxistinana xeta xweya siyasî aşkere binav nekirin, lê Kurdên liberal, sosyal demokrat, muhafazakar, sosyalist û komunist hemû reng û deng di Parlemena Netewî de cihê xwe digrin.

Gelê Kurdistanê, bi hêviyek mezin çaverêyê kombûna Parlemenê ye. Ev deng li başûr îradeya millet û welatê me ye û sembola azadî û demokrasiyê ye.

Çavdêrên siyasî, di wê baweriyê de ne ku piştî vekirina Parlemenê wê di demekê kurt de her du îdareyên Kurdistanê ji yek bin, Hikûmetek yekgirtî bê danîn û bi vî gavê li seranserê Kurdistanê otorîteyek merkezi bihêztir peyda bibe da ku ev otorîte bikare pîrsa Kerkûkê û deverên din ji çareser bike. Daxwaza gelê Kurdistanê ji Zaxo heta Helepçe, Suleymaniye, Hewlêr, Kerkûk, Mendelîyê, Laleş heta Heçî ûmran ev e.

Hin çavdêrên siyasî û rojnamevan di wê baweriyê de ne ku wê birêz Ednan Muftî bibe serokê Parlemenê û birêz Nêçîrvan Barzanî ji Serokwezîrê Hikûmeta Kurdistanê.

Li gor hin agahdariyên ne resmî, tî gotin ku eger roja 30ê Nîsanê Parlemen

bikare rojeva xwe bi cih bike, dibe ku wê rojê îradeya gelê Kurdistanê Parlemena netewî, Serokê Dewleta Kurdistanê yê Heremê ji hilbijêre.

Li gor lêkolînên nûçegihanên Peyama Kurd, paytextê Kurdistanê Hewlêr, roja 30ê Nîsanê li benda gelek mêvanên bi nav û deng e. Serokkomar birêz Mam Celal Talabani, Serokatiya Meclîsa Iraqê, Serokwezîr Caferî û gelek wezîr û kesayetên bi nav deng wê tev li kombûna Parlemenê bibin. Hewlêr li benda gelek birêvebirê siyasî yê biyanî û diplomatana e jî...

Rojnamevan û siyaseta van di baweriyek hevbeş de ne ku wê 30ê Nîsanê li Hewlêrê rojek dîrokî be, wê gavên dîrokî bî avêtin.

Tirkîyê, roja 26ê Nîsanê aşkere kir ku wê civîna 8mîn a dewletên cîranên Irakê li Istanbulê roja 29 û 30ê Nîsanê 2005 bicive. Di civînê de wê nûnerên Tirkîyê, Îranê, Suriyê, Kuveytê, Misirê, Bahreynê, Urdunê û Suudî Arabistanê amade bibin. Nûnerên Yekîtiya Ewropayê, Sekreterê Giştî yê Rêxistina Konferansa Îslamî, Yekîtiya Ereban û nûnerê taybetî yê ji bo karên Iraqê yê Sekreterê Giştî yê Yekîtiya Miletan ji wê tev li civînê bibin.

Berdevkê Wezaretê Derve yê Tirkîyê

Namik Tan ragihand ku wê vî carê ji derveyê Stûdiyê dewletên din hemî di mistewa wezîrên derve de tev li civînê bibin û heye ku Serokwezîrê Tirkîyê R. Erdogan ji tev li civînê bibe. Li gor agahdariyên medya Tirk, qaşo Serokwezîrê Iraqê Caferî ji hatiye dawet kirin, lê hêj ne diyare gelo ewê bê an na! Wezîrê Derve yê Iraqê Hişyar Zebârî ye, yekî Kurd e, gelo çima Wezîr nehatiye dawet kirin ev jî balkêş e. Li gor agahdariyên ne resmî, ji xwe Tirkîyê gelek acize ku yekî Kurd bûye û wê bibe Wezîrê Derve yê Iraqê. Wisa xuyaye li van civînan hin tişt tîne axaftin û plan tîne amadekirin ku naxwazin Kurd jê agahdar bibin!

Di vî çarçoveyê de gelek rojnamevan û çavdêrên siyasî bal dikşînin ser dem û roja civîna dewletê cîran yê Iraqê û dibêjin 'roja ku Parlemena Netewî ya Kurdistanê civîna xwe çêdike, Tirk ji dewletên dorber li Istanbulê top dikin!

Gelo wê di civînê de çend generalên Tirk amade bibin, ev jî ne diyar e. Tî zanîn ku kêşeya Kurd û Kurdistanê li Tirkîyê karê generalan e, bê wan tî tişt çênabe. U van demên dawî ji generalan hema bêje dest dane ser rojeva siyasîya Tirkîyê û gefan li herkesî dikin.

Derewa mezin teoriya goşt û neynûkê...

Cemal BATUN

Li jora Swêdê kêmeteweyek bi navê Sam'an ji Lap'an heye. Sam wekî neteweyê kevn ên xaka Laplandê ku welatê wan tê binavkirin, li jora Iskandinavyayê tîn li qelem dan. Xak û neteweyê wan di navbeyna Finlanda, Norwêç û Swêdê de hatiye belavkirin. Hejmara wan li Swêdê ne zêdeyî 40-50 hezaran tê hesabandin. Li Swêdê bi navê Sameting, Parlamentoya Sam'an heye. Ew li ser pêşeroja Sam'an, zeviyên wan, çanda wan, toreyên wan biryaran werdigire. Ji butçeya Swêdê bi milyaran tê tixankirin ku çanda wan zindî bê hêlan, di radyoya Swêdê, televîzyona Swêdê de bi zimanê samî (samiska) bernamêyên rojane tîn weşandin.

Di edebiyata siyasî, çandî yan toreyî de tu caran ji bo Sam'an nehatiye gotin: Swêdî û Sam wekî neynûk û goşt bi hevûdu ve hatine girêdan, veqetandina neynûk û goşt ji hevûdu ne mumkin e. Herçend ku her du netewe Swêdî û Sam ji xwediyê xaka Swêdê ne û bi hezaran salan li ser vî xakê bi hevûdu re jiyabin jî; îro kes vî mafî bi xwe re nabîne ku toreyên wan bi yên swêdiyan ve, edebiyata wan, zimanê wan, çanda wan bi ya swêdî ve girêbide. Ji bo zindîkirina wan proyeyên mezin tîn lidarxistin. Pesnê stran, çand û kultura samî tîn dan...

Li gelek welatên demokrat ên cihanê de, bi taybetî ji li Ewropa ku zêdeyî milyonek Kurd dijîn, bi çavên xwe dibînin û dizanin ku gelek civat û netewe yên bi hevûdu re li ser xaka welatekî dijîn, xwedî mafên wekîhev in. Struktura welatê xwe jî li ser vî bîngê û rastiye avakirin e. Li Belçikayê Fransî û Flaman, desthi-

lat li hevûdu parkirin e, her du ziman li gel hevûdu dijîn li ser bîngê yek mafî... Li Ispanyayê, her yek di herêma xwe de Katalan, Bask, Galiley xwedî desthilat in, di nav federasyonê coxrafîk de dijîn. Li Almaniyayê, Almanên yek millet li ser bîngê herêmi federasyon avakirin e. Li Swêra, li Britanya Mezin, li Serbiya-Montenegro... li gelek welatên din wekî Bulgaristan, Macaristan, Finlanda kêmetewe xwedî mafên xwe yên demokrat in.

Di siyaseta van welatan de, terminolojiya: em bi goşt û neynûk bi hevûdu ve ne, nayê bikar anîn. Serokwezîrên wan welatan li welatên derve nabêjin: çî pîrsa kêmeteweyan, li welatê me pîrsek weha nî ne-nabêjin!... Siyaset û demokrasîya xwe li ser rastiyan ava dikin, ne li ser derewan û terminolojiyên vala!

Di siyaseta Tirkiye de, ji gava tê bîra min, ev derewa mezin di ferhenga siyasî, edebiyatê û ragihandinê de tê bikaranîn: Em bi goşt û neynûk bi hevûdu ve girêdayî ne, kes nikare me ji hevûdu bike... Serokwezîrên tirkan, niha di nav de Recep Erdogan ji wekî benîşt di devê xwe de dicûn: li Tirkiye pîrsa Kurd nî ne, kes nikare Kurdan ji Tirkan bike, jina min ji Sêrtê ye (!)...

Ji xwe re di dema dawî tenê de, fermana ku li serê Kurdan hatiye girêdan temaşe bikin. Her roj êrişê Kurdan tê kirin: çima - ji ber ku: em ne goşt û neynûk in brako! Ji ber ku qet tu mafê Kurdan nî ne, ji ber ku kurdayetî li Tirkiye hatiye xwestin ku bête pelixandin, hilweşandin, ji holê rakirin! Ev çî goşt û neynûk e... derewek mezin û vala!

cbatun@yahoo.se

Ji bo piştigiriya Hak-Parê komîteyek hat damezrandin

Stockholm- Li Stokholmê ji bo piştigiriya HAK-PARê komîteyek demî hat damezrandin. Komîte ji pênc kesan pêktê û wê hewl bide ku dengê serwerên HAK-PARê yên ku di komcivîna partîya xwe de bi kurdî qisekirine û li dijî wan dawe hatiye vekirin, bi raya giştî ya Swêdê û Ewropayê bide bihistin.

Li gor komîte, ji wan siyasatmedarên kurd re piştigirî û destega navneteweyî hewce ye. Komîte wê bixebite ku heyetana bi îne dadgeha Anqerê ya ku di roja 25 gulanê de dixwaze cezayên giran bide siyasatmedarên kurd.

Çavkanî: www.kurdistan.nû

Ez kurdim, terefim û daxwaz dikim

PK - Wek tê zanîn berî niha 83 rewşenbîr û siyasatmedarên kurd, bi şîra "Ez kurdim, aliyek im û daxwaz dikim" li Amerîkê kampanya îmzeyan vekirin.

Komek rewşenbîr û siyasatmedarên kurd ku li Ewropa dijîn ji bo piştigirtina vî kampanyayê bang li Kurdên Ewropa kirin. Ew di vî bangawaziyê de bi kurtî dîtînen xwe tînin ziman:

„Em kesên ku navên wan li xwarê ne,

bangî hemû kurdên li hundir û derveyî welatê dikin ku bi xurtî piştigiriya kampanyaya îmzeyan ya 83 rewşenbîrên kurd bikin.

Karê ku ew pê rabûne, karekî pîroz û neteweyî ye. Werin em wan tenê nehêlin, em jî vî karî wek erkeki neteweyî hilgirin ser milên xwe, îmze bikin û bidin înzekirinê.

Li Tirkiyê divê parêzerên mafên mirovan bi xwe bînan parastin!

Eren Keskin: „Li Tirkiyê hikûmet ne xwedî gotin e. Ez ne li hêviyê me ku hikûmet tişteki bibêje. Li vî welatî gotina dawî her demê ji aliyê Serleşkeriya Giştî ve tê gotin!“

Dijayetiya li hemberî parastina mafên mirovan gihîşt wî sinorî ku di salên 1994 û 1995an de, di xwenîşandanên polîsan de, dirûşmeya "bimre mafên mirovan" bînan bilind kirin û parêzvan bi gunehê "piştigiriya teror û cudaxwaziyê" bînan tawanbar kirin. Tevayê sîstemên otorîter senaryoyên bi vî rengî dinivîsin. Rêxistina Efûyê jî li hinek welatan wek dîvîkê emperyalîzmê dihat dîtin, li hinek welatan jî ew dîvîkê komunîzmê bû! Li Tirkiyê Komeleya Mafên Mirovan ji temamê rêxistinên medenî herdemê ji aliyê hinek hêzên tarî ve wek ajanên Amerîka û Ewropa hatine tawanbar kirin û astengî li pêşîya xebata wan hatine derxistin. Li gora nûçeyek dawîn, xebatkarên Komeleya Mafên Mirovan ji aliyê tîmek bi navê "Tûgayên Tolhildanê yên Tirk" ve tîn tehdît kirin. Seroka şûbeya Istanbulê Eren Keskin, nûnerê herêma Marmara Dogan Genç, endamê birêveberîya şûbeya Istanbulê Şaban Dayanan û cigîra serokê giştî Kiraz Biçici bi nameyan hatine tehdît kirin. Tûgaya Tolhildanê, bi van gotinan dest bi nameya xwe dike "Em bi vî nameyê we bêşeref û ajanên Amerîka û Ewropa cara dawîn îkaz dikin. Neteweperestên Tirk dizanin bê ewê di kîjan demê de, bi çî awayî tev bigerin. Di dîrokê de nimûneyên vî yekê pîr in. Heger aqilê we neyê serê we, wê dawîya we jî bibe wek dawîya Akin Birdal. Lê em nizanin ka wê şensê we weke yê wî hebe an na. Xwedî Tirkan biparêze". Ev name çûne navnişanên malên wan. Heta niha rayedarekî dewletê gotinek bi tenê jî li ser van tehdîdan nekiriye. Parêzerên mafên mirovan, xebata xwe dibînan tehdîda mirinê de dimeşînin û li gora Av. Eren Keskin, ew ne li hêviyê ne ku dengê ji hikûmetê derkeve. Xanim Keskin di derbarê vî mijarê de daxuyaniyek taybet da Peyama Kurd û wiha got "me di destpêka salên 1990î de ji nameyên bi vî awayî digirtin. Gelek ji kesên ku ew name wergirtin, piştî hatin kuştin. Jixwe wê demê dest bi cinayetên veşartî û "qesas nediyar" kirin. Niha jî bi pêvajoya Yekîtiya Ewropa re, edî li

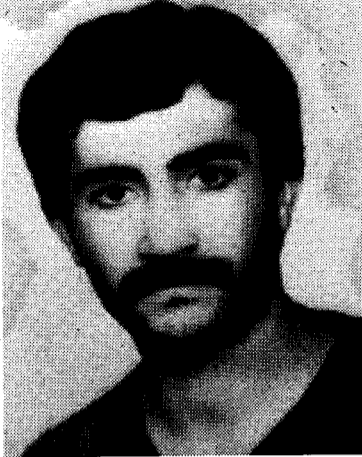
Tirkiyê gotûbêja hinek tiştan bi awayekî eşkere tê kirin. Pîrsa Kurdistanê, pîrsa jenosîda Ermenîyan û her wiha. Ev yek, birêveberînan rasteqîn yên vî welatî aciz dike. Em jî di derbarê van meseleyan de xwedî nerîn in û em nerîna xwe jî li her derê dibêjin. Em ji ber nerînen xwe li her derê tîn tehdît kirin û wek hedef tîn nişandan. Heta niha kesekî li me nepirsîye. Jixwe ev ne tişteki girêdayî hikûmetê ye. Li Tirkiyê hikûmet ne xwedî gotin e. Ez ne li hêviyê me ku hikûmet tişteki bibêje. Li vî welatî gotina dawî her demê ji aliyê Serleşkeriya Giştî ve tê gotin". Di derbarê pîrsa ewlekariyê de jî Xanim Keskin dibêje "tu ewlekariya jiyana me tune ye. Me li gora derfetên xwe hinek tedbirên ewlekariyê wergirtine û em wiha dijîn, jixwe em nikarin tişteki din ji bikin". Li ser piştigiriya rêxistinên mafên mirovan yên navnetewî jî Eren Keskin wiha dibêje "Rêxistina Efûya Navnetewî û Human Rihts Watch daxuyaniyên piştigiriyê dan û kampanya vekirine. Ji bo ewlekariya jiyana me wan serî li Serokkomar, Serokwezîr û gelek saziyan dane. Heta niha ji van saziyên navnetewî pê ve kesekî piştigiriya me nekiriye".

Rêxistina Çavdêriya Mafên Mirovan (HRW), xala hejmar 12.2' ji peymanê parêzerên mafên mirovan tîne bîra rayedarên dewletê û parastina van kesên ku hatine tehdît kirin dixwaze. Helwesta dewletê ya li hemberî rêxistin û parêzerên mafên mirovan cesaretê dide êrişên bi vî awayî. Weke ku tê zanîn di sala 2001ê de jî mirovekî bi navê Zeki Genç êrişek çekdar biribû ser Komeleya Mafên Mirovan û ew piştî bi "şaşî" jî hepsê hatibû berdan. Heta niha di derbarê wî kesî de tu agahdarî tune ne. Ji bo ku ev tehdîdên dawî jî nebin sedema kuştin û wendabûna mirovan, divê herkes ji aliyê xwe ve piştigiriya parêzerên mafên mirovan bike. Mafên mirovan jî bo her kesî ye.

Termê şehîd Hisên Cindî gihîşte Kurdistanê

Sasan Derwêş/PK/Hollanda

Roja Şemiyê, roja 16.04.2005 termê Azad Hisên bi rêka firokxaneyê Amsterdama Hollandayê ber bi Kurdistanê ve hat şandin. Termê Azad Hisên berî 20 salan ji aliyê kesên nenas ên di nav razangeha xwendegeha xwendekarên li Swêdê hatibû dîtin. Piştî lêkolîna polisên Swêdî hatibû eşkerakirin ku Azad Hisên bi rêka kêrê hatiye kuştin. Belê, ne dihat zanîn ku çî rojê hatibû kuştin. Ji ber hindê di meha Hezîrana 1985an de termê wî ji aliyê kes û karên wî ve li Hollandayê bi emanetî hatibû veşartin, ji ber ku wê wextê Kurdistan dagîrkirî bû. Piştî lêkolînan derket holê ku mixebaratên Baas dijberên rejîma Baasê û bi taybetî jî Kurd dikuştin. Ji ber berjewendiyên navdewletî, kesekî behsa van kiryarên neînsanî nedikir. Sûcê Azad tenê ew bû

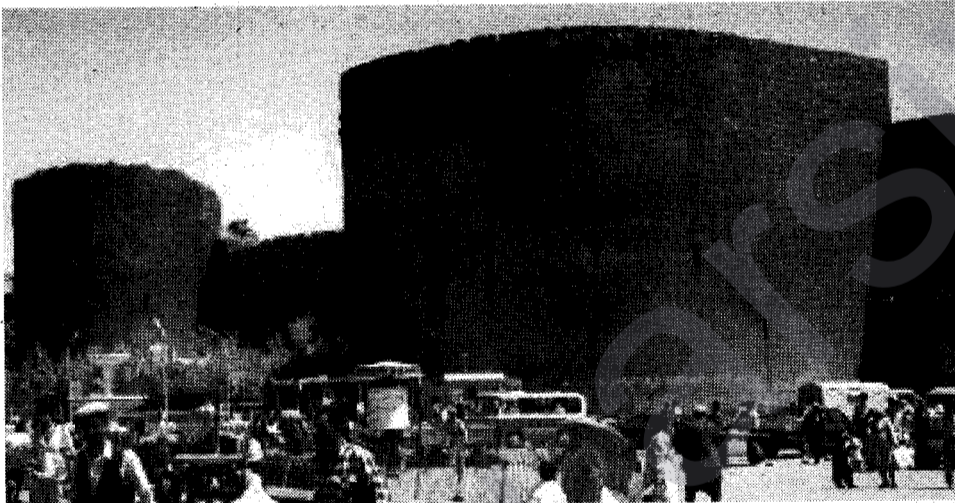

ku ji bo milletê xwe daxwaza jiyanek azad dikir. Ji ber hindê rejîma Baas, di sala 1985 ta 1987an bihêztirîn sîxurên xwe şandibûn Swêdê û îskandinawya. Wek Mihemed Saaf. Li gellek welatên Ewropa jî ev kuştin dihatin kirin. Ji bo nimûne, ajanê balyozxana Iraqê li Îtalyayê, hunermend Pişko Gurcî ber bi Iraqê ve revand berew. Sedem jî ew bû

ku hunermend Pişko pêşangehêk di derbarê karesata Helebçê de vekiribû

Piştî çavvekirinê, hunermend Pişko xwe li dezgeha ewlekariya giştî ya Iraqê dibîne. Herwisa, rojnamevan Kurdo Baksî li Swêdê roja 29.07.2003an babetek di rojnameya Svenska Dagbladet a Swêdî de belavkiribû. Herweha bi serpereştiya Mihemed Saaf, du Kurdên Başûr piştî revandinê bi ava kelyayî hatibûn kuştin. Mihemed Saaf, di dema Saddam de wezîrê ragihandina Iraqê bû.

Di şer de herî pir zarok zehmetiyê dibînin

Amed - Lijneya Parastina Mafên Zarokan a Baroya Amedê, destnîşan kir ku li welatên ku şer lê çêdibin hemû zarok bi îstismarkirinan re rû bi rû dimînin û diyarkir ku: „Îro 23'yê Nîsanê ye, lê li Amedê 25 hezar zarok li kuçeyan e û tu ewlehiya wan tune ye. Di cihanê de, cejna zarokan, tenê li Tirkîyê heye. Lê îro li Tirkîyê feqîrî, bêperwerdehî û newekhevî pir zêde ye.“

Lijneya Parastina Mafên Zarokan a Baroya Amedê, ji bo 23'yê Nîsanê cejna zarokan, li parka koşuyolu daxuyaniyek bi navê „Bila heyfa we li zarokan bê efendîno da çapemeniyê. Daxuyani, ji hêla endamê lijneya Parastina Mafên Zarokan ê Amedê Parêzer Deniz Dogan ve hate xwendin. Dogan, destnîşankir ku dibêjin 23'yê Nîsanê gotina „Îro 23'yê Nîsanê ye mirov kêfxweş dibe“ tê bîra mirov û wiha got: „Lê ji sala 1920'an û pê de, Tirkîyê bi rêveberiyên rewşa awarte hate birêvebirin. Ji ber van rêvebiryan, ne zarok ne jî mezin, li

Tirkîyê kêfxweş nebûn. Îro wê dişa zarokan, bi awayekî simbolîk li ser kursiyên bidin rûniştandin. Lê wê ev zarok piştî veşartinê û bîna malên xwe. Di cihanê de, cejna zarokan, tenê li Tirkîyê heye. Lê îro li Tirkîyê feqîrî, bêperwerdehî û newekhevî pir zêde ye.“

Parêzer Dogan, diyar kir ku tenê li Amedê 25 hezar zarok li kuçeyan e û axaftina xwe wiha domand: „Hema hema hemû malbatên van zarokan, ji malbatên ku di dema şer de, ji cih û warê xwe bi zorê hatine koçberkirin, pêk tê. Tu ewlehî û misogeriya van zarokan tune ye. Zarokên ku li welatên şer lê çêdibin dijîn, bi hemû îstismaran re rû bi rû dimînin.“

Dogan, bi bir xist ku demên darizandina zarokan a dadgehan dirêj e û wiha dawî li axaftina xwe anî: „Di sala 2002'an de, 525 dosyayên zarokan, ji sala 2003'an re hatiye dewirkirin. Ev hejmar di sala 2005'an de bûye 2 hezar û 933 û bi dosyayên nû ev hejmar jî 3 hezarî darbas bûye.“

Plana Yugoslawyakirina Tirkîyê!

Keya İzol

Van rojan li Tirkîyê tiştên ecêbmayî diqewimin. Rejîma Tirkîyê, (Dewleta kûr, serokê Qûrmaya Giştî, Serokkomar, Serokwezîr, partiyên nijadperset ên wek MHP, ên nasyonalîst wek DYP, ANAP, ên "qaşo" Sosyaldemokrat CHP, ên "qaşo" çep Peîncek û yên wek wî, qeşmşorên Kemalîst, hunermendên "Kurd" ku xwe frotine, wek Ibrahim Tatlıses, Mahsun Kirmizigul, Alişan, ên di nav vê planê de rola maşê dilzîzîn wek Ocalanê Îmraliyê, DEHAP, Bakirhan, Leyla, Dogan, Dicle, Sadak û yên wek wan, dest dane hev bi yek dengî yan toven dijminatîya li hember Kurdan diçînin yan jî bi erêkirin û bêdengîya xwe jî wan re çepikan lédixin.

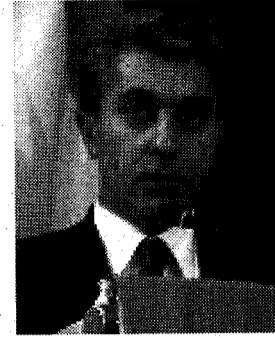
Carinan Tirk bi quretî dibêjin "Tirkîyê buyuk dewlettir!", Tirkîyê dewletek mezin e!" Hinde caran em Kurd jî gotinên wiha bikar tînin. Lê gelo rastî çî ye? Di navbeyna mezinbûn û biçûkbûn de ferqe çawa heye?

Heger Tirkîyê wek dewlet hê jî dikare ewqas elementên cûrbecûr bîne cem hev, îstîqametên wan tayin bike, bi wan re weke ku dixwaze bileyze, em dikarin di mana neyînî de behsa "zîrektîya" wan bikin. Dirêjahîya dîroka Tirkan, derveyî şiddet, entrika, konspirasyon û manîplasyonê tiştêkî din ranaxê pêş me. Ev jî ne mezinî ye, bi eks biçûktîya sistema wanî fikirandinê radixe ber me.

Bi baweriya min Tirkîyê wek konsept ango sistema awahiya dewletê ku hebûna xwe li ser bikaranîna şiddet, înkarkirina neteweyên din ava kiriye, bi darê zorê hetta îro ew parastîye. Îro rewşê hatiye guhertin. Sistem xetimiye, konsept têk çûye.

Rast e piraniya neteweyên ku di nav sistemê de bûn hatine helandin, îro xwe wek Tirk dibînin. Hetta beşek jî neteweya Kurdan jî di nav vê kategoriyê de ne. Lê hejmarek berbiçav a mezin jî netewa Kurd hê jî xwe wek Kurd dizane û wek Kurd jî hereket dike.

Hêla zeîf a konseptê Tirkîyê di pirsê

Kurd de xwe nîşan dide. Kurd wek netewe mane û wek hercar doza mafên xwe yên netewî dikîn.

Ji ber ku di destê rejîmê de hercar tenê planek hebûye, di merhela xetîmandinê de nikare planên nûjen biafirîne. Wek nimûne, hemû biryardaran bicivîne, têkçûna konseptê rejîmê teyid bike, xeletiyên xwe yên hetta îro qebûl bike, ji neteweya Kurd lêborîna xwe bixwaze, hemû mafên wanî netewî bipesînine û ji raya giştî ya cihanê re deklare bike ku ew rejîma hov êdî felişiyê, careka din zindî nabe. Rejîm îro vê yekê nake lê ez bawer im wê rojek bi dilê wan be yan na mecbûr bimîne van rastiyên jorîn qebûl bikin.

Bûyerên Yugoslawya kevin di bîra me hemûyan de hê jî zindî ye. Desttêwerdanên derve (çî emperyalîst çî dewletên cîran) di nav çend salan de Yugoslawya anîn noxteya şerê navxweyî, bi dehhezaran sirp, makedon, arnawût, xirwat, boşnaq û slowen ketin qirika hev û hevûdû qetil kirin.

Di siya bûyerên dawî de atmosfera pêkhatî Tirkîyê dişibîne Yugoslawya kevin. Rejîm, bi beyanên tahrîkî, provakasyon, tehdît û êriş dixwaze çavên Kurdan bitirsîne, êrişê mal, war û canên wan bike hetta wan bikuje. Plan û senaryoyek wiha berî 90 sal bi navê "paçîjkirina Anatoliyê ji dijminan" qetlîama komkujîyê li hember Ermenî, Suryanî û Kurdên Êzîdî pêk hatibû. Îro xwedî li kiryarên xwe yên qirêj dernakevin. Lê dinya dizane ku ew qetlîam rasterast bi destê rejîmê pêk hatiye.

Tirkîyê bi siyaseta xwe ya nemirovî û hov her diçe di raya giştî ya cihanê de îzole dibe. Îtîbara wan li derve bûye sifir. Hê jî dixwazin bi serhişkiya xwe ya leşkerî pirsgerêkan "çareser" bikin. Rejîma Tirkîyê qerta xwe ya dawîyê dileyze, bi destê xwe, gav bi gav serencama xwe ya pêşerojê pêk tîne, "beriya ku bifetise wê mecbûr bimîne mar hembêz bike".

Keya_izol@bredband.net

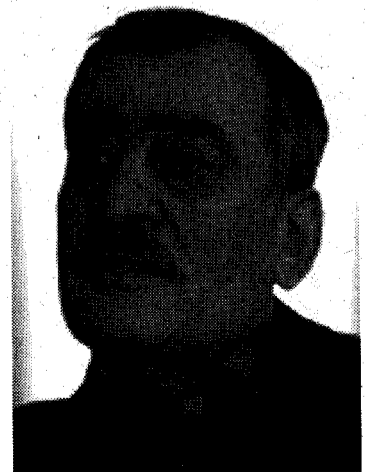
Nazîf Kalelî çû ser dilovaniya xwe

Nivîskar, siyasetmedar û Kurdperwerê hêja Nazîf Kalelî li Îstanbûlê di nexweşxaneyê Florence Nachtingal de, ji ber krîza dil çû ser dilovaniya xwe.

Nazîf Kalelî Kurdperwerê hêja bû ku di salên 80'yî de ji ber xebata xweya siyasî bi salan di zindana Diyarbekirê de raza û ji ber nexweşîya dil û gurçikên xwe tedawî dibû. Nazîf Kalelî di nav DKPê de mîna cigirê serokê partiyê kar kiribû.

Bila serê malbata wî, dost û ho-girên wî û serê gelê Kurd sax be.

Peyama Kurd

Di Helepçê de zarokayetî

Yaşar Gülen

Helepçe li dijî nankorîya mirovahiyê diqêriye. Li dijî xiyaneta mirovahiyê diqêriye. Li dijî bêînsafîya mirovahiyê diqêriye. Helepçe digirîya. Di çavên mirovên Helepçê de şopên qetlîamê tene xwendin. Helepçe heta ku hebûye, tu rojek wek roja 16ê Adarê nedîtîye. Kalikan neviyên xwe bi mirinê hembêz kirin. Pîrikan bi bûkên xwe ve mirin silav kirin. Zarok bi xwîne leyistin. Bavan nikaribûn nêr binin mala xwe. Dayîkan nikarin xwarinên xwe bikelin. Mirovahiyê devûrûyê xwe yê qirêj nîşan da.

Siyasetmedarên Ewrûpî, ji bo Helebçê demokrasî û mafên mirovan avêtin aliyekî. Ulemayên Erebaştanê Suudî ku li ser hin meseleyên biçûk ên fiqhê bi mehan gufteguh çêdikin, qet Helebçe neanîn rojeva xwe û ew komkujî şermezar nekirin.

Dinyê dest da hev. Dinya bû şîrikê cirma komkujîya gelekî. Dinyê xwest ku gelekî ji holê rake. Dinya li hemberî gelekî bû yek. Ew wênayê Helebçe yê rojnamevan Ramazan Ozturk, ku kalekî Kurd xwe bi neviyê xwe ve werdabû û miribû, ji bo Kurdan dibû rêgeha yekane ya kriterên dinyê. Lêhema zaliman tucarî nedikarin bi serbikevin. Bi serneketin ji.

Alî Kîmyewî di rojên nêz de yê derkeve huzura gelê Helebçê. Va gelê ku dinyê dixwest wî wenda bike, dike nîşanê dinyê bide ku ew wenda nabe. 16ê Adarê ji zêhê wî gelî tucar dernameve û wenda nabe. Va gela, her 365 rojên salê, li 16ê Adarê difikire.

Vî gelî ji Helebçê gelek ders sitandin. Hûn ey pêşdarên dinyayê! Û ew hêzên ku ji xeynî dijminahiya me tu reaksiyonên wan nîn in! Êdî çavên xwe vekin. Va gela, li ser her tiştê ku we kirîye, dîsa ji yê her bimîne. Va gela bi vî ezmê ji aliyê tu hêzan ve nikare were wendakirin. Hemi welatparêzên vî gelî di dilên xwe de zarokê Helebçê didine jîyandin.

Vî gelî Helebçê jibîr nekir û jibîr ji nake. Va gela yê bi vexwarina şerbetên şehadetê bigihê azadiya xwe. Bawerî û welatparêzî yê me li Helebçê bine ba hev.

Ji bo zaliman bijî Cehennem! (Seîde Kurdî)

hemserim80@hotmail.com

Baş e çima Helepçe?

Kurdî qels bû. Kurdî bêhêz bû. Kurd nedikarî yekîtiya xwe çêbibe. Kurd bê parastin bû. Kurd ji bo qatilan qurbanek bêzêmet bû. Vê tevkujîyê wê yê din bitirsandiba. Wê gelekî tinebûn bi wîcdanê xwe qebûl bikira!!!! Yekîtiya Emperyalîstên Cihanê ev tevkujîya Helepçê nedîtî û nebihîstin.

Ger ewên ku li Helepçê dimirin curek rovîyan bûya, wê dinya rabûya ser lingên xwe. Rêkxistinên sîvîl ên civakî ji ber ku yê ku dimir Kurd bû, mafên mirovan dan cemidandin. Herçiqas Kurdên Iraqê yê oldar li Helepçê hatibûn qetilkirin ji, dîsa ji zêdetirê ewên ku navên wan Misliman in nexwestin ku vî tiştî bizanin û bibîr binin. Wan terciha xwe ne li aliyê parastina maf û mazlûman kirin. Lê bûn teccalên bêziman.

Yê ku dimir Kurd bû. Yê ku digotin ew çep in, mafê gelên bindest jibîr kirin. Yê ku navê wan Misliman bû, mafê mustezafan jibîr kir. Yê ku liberal bû, dev ji fikra liberalîzmê berda.

Mezintirîn balafira cîhanê Airbus A380, dest bi firînê kir

Kajîn Buldan / Almanya

Balafir, ji balafirgeha bajarê Toulouse, ji Başûrê Fransayê firiya. Di dema rabûna balafirê de, gelek hezkiriyên balafirên li

balafirgehê amade bûn û temaşeya firînê kirin. Balafira Airbus A380, mezintirîn balafira cîhanê ye. 26ê Nîsanê piştî nivro balafir cara yekemîn ji bo testê firiya.

Bibe aboneya/ê Peyama Kurd

Nav / Paşnav:

Navnîşan:

USA, Kanada û Austuralya

6 mehan: 70, € - Salekê: 120, €

Almanya:

6 mehan: 40,00 €

Salekê: 70,00 €

Commerzbank Bonn

V. Efe/Peyama Kurd

Konto: 1007947

BLZ: 38040007

Welatên Yekîtiya Ewropa

6 mehan: 60,00 €

Salekê: 90,00 €

Konto:

V. Efe/Peyama Kurd

IBAN: DE38 3804 0007 0100 7947 00

BIC: COBADEFFXXX

Ji bo welatên din têkiliyê bi rojnameyê re deynin.

Peyama Kurd, Thomas-Mann-Str. 22, 53111 Bonn, Germany

Tel.: +49 (228) 18 00 654 - 18 00 655, Faks: +49 (228) 18 00 656

www.peyama-kurd.com, eMail: info@peyama-kurd.com

Di hilbijartinên Iraqê de têkçûna eniya Tirkmenan bû sedema parçebûna wan

Eniya Tirkmenên Iraqê jihev ket

Namik Hewramî / PK

Kerkûk - Di hilbijartinên Iraqê de têkçûna eniya Tirkmenan bû sedema parçebûna wan. Partiya Tirkmenelî û Tevera Serxwebûna Tirkmenan xwe wek meylidarên Kurdan îlan kirin û ragihandin ku ew dev ji Eniya Tirkmenên Iraqê berdidin.

Eniya Tirkmenên Iraqê kongreya xwe ya 4. lidarxistin û di vê kongrê de li ser pirsgerêkên xwe û têkçûna xwe ya di hilbijartinên Iraqê de raberizîn. Di kongrê de Partiya Tirkmenelî û Tevera Serxwebûna Tirkmenan xwe wek alîgir û meylidarên Kurdan destnîşan kirin û ji Eniyê Tirkmenên Iraqê veqetiyên.

Kongre di bin dîrîşma "demokrasî ji bo Iraqê, mafên netewî ji bo Tirkmenan" de lidar ket û di kongrê de Waliyê Kerkûkê Abdurrahman Mustafâ ji beşdar bû. Herweha Wezîrê Tirkmen ê teknolojiyê Reşat Omer Mendan û gelêk nûnerên Tirkmenan di kongrê de

beşdar bûn.

Waliyê Kurd Abdurrahman Mustafâ di kongrê de axavtinek kir û got "xewna demokrasiya gelên Iraqê cîriya. Divê ji dema derbasbûyî ders bîr standin û ji bo avakirina Kerkûkê çêtir em têkiliyên xwe xurttir bikin".

Di kongrê de Serokê Partiya Tirkmenelî û wekilê Tirkmen Riyaz Sari-kahya ji axavtinek kir û got "divê em dev ji siyaseta li dijî Kurdan berdin. Li Iraqê herçiqasî di navbera rêxistinên me de hin pirsgerêk hebin ji, lê di navbera gelê Tirkmen û gelê Kurd de tu pirsgerêk tunene. Serokkomar ji brayên me yê Kurd hat hilbijartin. Divê Kerkûkê di nav sistema federal de be. Em bi çavê erênî li pêşniyara Celal Talabani ya "modela Brukselê" dinerin. Divê Tirkmen berê bi xwe re, piştê ji bi brayên xwe yê Kurd û Erêb re lihev bîr".

Venezuela dawî li hevkarîya xwe ya leşkerî anî

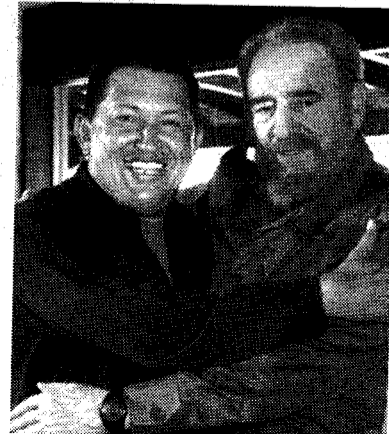
Venezuela - Venezuela, di warê leşkerî de dawî li hevkarîya xwe ya bi Amerîka re anî. Serokdewletê Venezuela Hugo Chavez di daxuyaniya xwe de ragihand ku serbaz û perwerdêrên leşkerî yê Amerîkayê li dijî wî dest bi kampanyayê kirine û wî ji xwestiyê ku ew Venezuela terk bikin. Bi vî awayî Hugo Chavez dawî li hevkarîya anî û di warê hevkarîya leşkerî de têkiliyên xwe bi Amerîkayê re qut kir.

Hugo Chavez herweha destnîşan kir ku Amerîka amadekariya dagirki-

rina Venezuelayê dike û ji ber vê sedemê ji di dema buhurî de çend kes ji serbaz û rojnamevanên Amerîkî ji aliyê wan ve hatibûn girtin. Chavez bi berdewamî got "hinek ji serbazên Amerîkî di artêşa Venezuela de antîpropagandaya serokatiya me dikin. Ji ber vê ji hevkarîya me ya leşkerî heta wextê nediyar hatiye rawestandî".

Venezuela yek ji wan welatên herî mezin e ku neftê

(petrolê) îxracî welatên dinyayê dike û serokdewletê wê Hugo Chavez ji wek dostê Fidel Castro tê naskirin.

Fransa stûna Ewrûpayê ye

Di saxtikirina awira gelemperiya Fransayê de dengên "na" ji sedî 62 û li Hollandayê ji sedî 52 bilind bûne.

Ewrûpa - Wek tê zanîn, di derbarê qebûlkirina makzagonên Yekîtiya Ewrûpayê de wê li Fransa û li Hollandayê referandûm bên çêkirin. Ji ber sedema bilindbûna dengên "na" kevneserokê komisyona YE Romano Prodi got "bêyî Fransayê Ewrûpa çênabe". Prodi di daxuyaniya xwe de bi berdeyamî got "heger hilbijêrên Fransî ji makzagona Ewrûpa re bêjin na, li holê tiştek bi navê Ewrûpa namîne. Emê di pêvajoyek krîzê re derbas bibin, ev tenê nabe felaketa Fransayê, herweha Ewrûpa ji tek diçe". Prodi ragihand "kerkes zane ku Fransa

nebe Ewrûpa ji nabe. Heger eniya na biserkevin, ev ne tenê di warê siyasî de lê herweha di warê sosyal û aborî de ji dibe felaketa Ewrûpayê".

Ji bo ku makzagona Yekîtiya Ewrûpayê tekeve jiyane, divê destek û piştgirîya hemû welatên endam bê girtin. Ji ber vê sedemê heger di referandûma Fransayê de "na" derkeve, wilo xuya dibe ku wê di nav dewletên endam de pirsgerêk û nakokî destpêbikin. Di vê derbarê de herweha endametiya Tirkîyê ji dikeve tehlûkê û ji niha de xwêsiya rayedarên Tirkîyê di qirika wan de maye.

Jinên Kuweytê bûn xwediye mafên siyasî

Kuweyt - Li welatê Ereban, di warê reformên siyasî de gawek din hat avêtin. Kuweytê, mafê tevlebûn û hilbijartinên herêmî da jinan.

Parlamentoya Kuweytê zagona tevlebûn û hilbijartinên jinên herêmî peji-rand. Li gora vê zagonê wê jinên herêmî karibin di hilbijartinên Ciriya Pêşîn de hem dengên xwe bidin û hem ji wek jin bûn hilbijartin. Di parlamentoya 50 kursî de, zagon bi piraniya dangan hat peji-randin.

Ji bo tevlebûna hilbijartinên gelem-

periya Kuweytê hîna tu zagon ji bo jinan derneketiye. Lê di derbarê vê mijarê de ji dosyayek li parlamentoyê disekine. Ji aliyê din, rayedarên Amerikayê di derbarê pêkhatina reformên siyasî yên li Rojhilata Navîn de zixtê dide Dewletên Erebi. Amerîka di vê baweriyê de ye ku tunebûna azadî û demokrasîyê, dibe sedema pêşketina Îslamiya radîkal. Ji ber vê dixwaze ku rojek berî rojekê di nav Dewletên Erebi de reformên siyasî pêk bîn.

Desthilatdariya rayedarên Tirk bi terorîzmê dimeşe

Ömer ÖZMEN

Veguheztiya û gorankariyên li cihanê û Rojhilata Navîn de destpêkirina, bi taybetî desthilatdarên Tirkîyê xistiye nav tengzarîyê-ekê girîng.

Ji bo neçareserkirina pirsgerêka Kurd, dixwazin deriyê xwe, li van guhertinên bingehîn bixitimînin. Li hember demokratîzekirin û jinûverêxistina heremê lerze lerze diricifin.

Piştî rûxandina rejîma Saddam, ji bo bêstikrarkirina Başûrê Kurdistanê, plan û projeyên wan, yên li ser Apoyîyan û Tirkmenan hatibun amadekirin, bi serneketin. Di encama hilbijartina Iraqê de, Federasyona Kurd hat tescil-kirin û rayedarên wan, di nav politîqa navnetewî de bun aktorên taybetî.

Ev destkevtinên Başûrê Kurdistanê, bi xwezayî tesira xwe li bakur ji nişan da. Li pêşîya tevgera siyasîya Bakurê Kurdistanê ronahî çêkir. Bidestxistina postê serokdewletîya Iraqê, li her car perca de, bu serbilindahîya gelê Kurd.

Konsepta Imraliyê ku, li ser dijîm-nahîya Başûrê Kurdistanê hatibû plan-kirin ; Ji terefê gelê Kurd û girseyîya tabana PKK ve nehat erêkirin. Di nav daxwaziyên gelemperîya muxalefeta Kurd û hevkarên Apo û dewletê de cudatîyên bingehîn derketin holê.

Projeyên ku, Kemalistan hewl didan bi destê sinifa „hevkarên nu“ (Neo işbirlikçi) yan tîxine pratîkê, ji terefên siyasîmedar û rewşenbîrên Kurd ve hatin deşifrekirin.

Bûyerên wek parîbûna PKK ê , deklarasyona Parisê , xebatên HAK-PAR û KURD-DER ê , pîrozbahîya Newrozê û lîxwedidêrketina destkevtinên Basûrê Kurdistanê, desthilatdarên Tirkîyê xist nav hewildanên nu .

Li dijî muxalefeta Kurd , bi rê û rêbazên Gladyo ê çalakîyên girsehi hatin pêkanîn.. Piştî provokasyona Mersin ê, Li bajarê Trebzon û Samsun ê ji , bi girseyiyên faşîstan, çalakîyên lînçkirinê hatin rêxistin. Bêguman ev çalakîyana bi destê Serfermandariya leskerî organîze dibîşn.

Di destpêka salên 90 î de, rêxistînek fermî, bi navê „Hêzên parastina Teritoryal“, di çapemeniya Tirk de, ji

raya giştî re hatibu ragihandinê. Li gorî ragihandina wê demê; Ev rêxistin, wek saziyek girêdayî Teverga Ofisa Psîkolojîk, ji sîvîlan pêk dihat.. Lê endamên wan, hemî, ji kevneleşker, kevnepolis û rayedarên fermî û malbatên wan hatibun bijartin. Di pêdiviya çalakîyên girsehi de, bi zincira telefonan, di demekê kurt, wekî niv seetî de, girse dihat organîzekirin.

Xuyaye, ev çalakîyên girsehi yên li dijî muxalefeta Kurd tînan bikaranîn, ji terefê „Hêzên Parastina Teritoryal“ ve organîze dibin.

Tiştêkî balkêşe, dema ev çalakîyên faşîstane dihatin rêxistinê, êrişên hêzên dewletê, li ser rêwşenbîr û siyasîmedarên Kurd, yên ji dervayî kosepta Imraliyê destpêkiribun. Li Amedê Siyasîmedarê Kurd Ibrahim Güşçlü û endamên Kurd-Der ê dihatin girtin. Li Enqerê, kevneparêzvanê Apo Medeni Ayhan, bi qesta kuştinê dihat gulebarankirinê. Li Stenbolê di mihela Gazî de kesên Kurd, ji terefên êrişkarên faşîst ve dihatin kuştin .

Ev buyerana diyar dike ku, desthilatdarên dewleta Tirk û piraniya çapemeniya Tirk, dixwazin carek din, muxalefeta Kurd, ji zemîne meşrûiyetê dûr bixînin û terorîze bikin. Rojnamevan M. Ali Birand, di rojnama Posta û Hürriyetê ya 8.4.2005 de, bi awayek eşkere, Kurdên ji dervayî PKKê hedef nişan dide û lîxwedidêrketina Apoyîyan, ji dewletê re pêşniyar dike. Di nivîsara xwe de, dibêje "divê Kurdên nermbûyî, pêwîste dengên radîkalên xwe bibirin."

Baş tê zanîn, M. Ali Birand ne tenê rojnamevane. Di heman demê de aktorê siyasîyê û şewirmendê serfermandariya Tirkane. Di destpêkê de, di medyatikbûna Apo de rolekî girîng listiye.

Li hember van listikên dewletê, pêwîste, siyasîmedar, rewşenbîr û welatperwerên Kurd, di mecrayek meşrû de dengê xwe bilind bikin. û pêwîstiya hevgerînekê berfireh, ji her demê zêdetir bibînin.

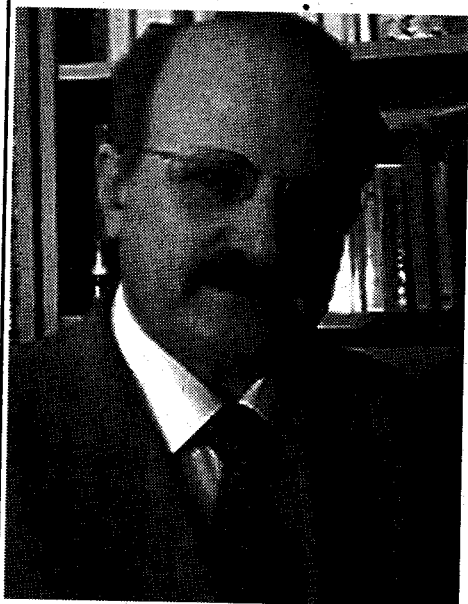
Pratika dîrokî îspat kirîye ku, terorîzm; çeka bêhêza ye. Bêguman terorîzebûna desthilatdarên Tirk, di vê pêvajoyê de, bêhêzbûna wan destnişan dike.

Jin bi zorê nayên zewicandin

Erebîstan - Serekmiftiyê Siûdî Erebiştanê zewicandina bédilî jinan qedexe kir û ragihand ku heçê bi darê zorê keç an jinan bizewicîne ewê raserî ceze û hepsê bîn.

Serokê Konseya Ulemayê Şêx Abdulazîz el-Şêx got "zewaca bédilî jinê yan ji jihevqetandina ji hezkiriyê wê ne li gor zagona şerîetê ye. Heçê ku jinekê bédilî wê bi darê zarê bide yekî din û bizewicîne, li dij Xwedê û Pêxemberê wî Muhemmed derdikeve. Heçê ku dev ji van kevneşopiyên berî Îslamê bernedin, divê heta poşmaniya xwe di hepsê de bin."

Dr. Musa Kaval

Çima şer?

sekinin? Gelo bi çî sarîyet (rewatî) ew dikarin îrada gelê Kurd, hessasiyeten wî, tekoşîna wî, bedel û hevîyên wî ber-teref bikin.

Bêguman mafên çu partiyên yan çu kesatiyên Kurd nîne ku li dijî statuyek federal rawestin. Heta mafên dewleta Tirk bi xwe jî nîne li dijî van mafan rawestin. Mirov dikare tesewur bike ku hin derdorên Kurd bêjin em federalizmê yan serbixwebûnê yan statuyek din napejirnin, Lê bi çu rengan û dangan mafên wan nînin ku bêjin em li dijî vî yekê bisekinin yan bixebitin.

Ji salên 1984 heta niha bi deh hizaran ciwanên Kurdistanê hatin şehîd kirin. Vê dema dawî cardî şer gurr dibe û bi dehan ciwan me tîn kuştin.

Ev keç û xortên di vî şerî de tîn şehîdkirin, hemû zaroyên gelê Kurd in, keç û kur, xuşk û birayên me hemûyan in. Ew bes ji bo armancekê diçin tev li gerilla dibin, ew armanc jî ewe ku statuyek siyasî ji bo Kurdistanê bête naskirin, ji bo ku mafên siyasî, çandî, aborî û civakî yên gelê Kurd bîn qebûl kirin û gelê Kurd jî weku hemû gelên cihanê serbilind, bi şerê û azad bijî. Ev yek ne mumkune eger statuyek siyasî anku wek federalizm ji gelê me re neyê qebûl kirin. Lê serokatiya siyasî û eskerî ya PKK ku gerilla pêve girêdaye, û li gora talimatên Abdullah Ocalan dimeşe, bi aşkere dibêje ku ew çu statuyên siyasî ji Kurdan naxwazin û dijatiya xwe jê re diyar dikin. Hemû belgeyên resmî yên PKK û hevdiyanên A. Ocalan vî yekê aşkere dibêjin.

Mafê her Kurdekî heye, heta wacibe her Kurdek ku ji PKK ê bipirsîn, piştî ku

hûn jî sistema uniter a Tirkîyê diparêzin û çu statuyan ji bo gelê Kurd naxwazin, heta li dijî radiwesitîn, naxwe hebûna gerilla ji bo çîye, çima ciwanên me bîn kuştin, fêda vî şerî çîye, de çî encam jê derkevin?

Birastî di rewşa îro de ez çu bersivên erênî (musbet) ji bo van pirsan nabînim. Lê dema mirov bihizire ka gelo ji bo dewletê bi taybetî ji bo dewleta kurdî Tirkîyê çu encam yan çu fêde ji berdewamkirina şer heye yan ne? Hingê hind hizir û guman peyda dibin. Bawer dikim pêwistî heye ku babeta ji derveyî polemîkan û êrişan lê bi zehniyetek siyasî û di çarçeva berjewendiyên gelê Kurd de bêne analiz kirin.

Ji bo min wisa diyar dibe ku srtatejiya dewleta Kurd dikare ji hebûna rewşa şer pir encamên erênî wergire. Pêwist dibînim ku di vî derbarê de hind dîtinan di van xalên jêrîn de rêz kim:

Di destpêka meha 10ê de, tarîxa muzakereyan di gel Tirkîyê destpêdike, yek ji xalên esasî ku muzakere li ser bêne kirin ewe ku leşkerê Tirk destan ji siyasê bikşîne û muessesa eskerî di aliyê ekomomî û hiqûqî de, rasterast bi hiûmetê ve bête girêdayin. Bêguman berdewamkirina rewşa şer di gel PKK ku di qada navnetewî de wek terorîst hatiye îlankirin, argumantên xurt ji bo desthilatdariya eskerî peyda dike. Ev argumant hem di raya giştî ya Tirkîyê de hem jî di qada navnetewî de bandorek mezin ji berjewendiyên leşkerî diafirin û dikarin bibin sedem ku rola eskeran û desthilatdariya wan berdewam bikin.

Her tim siyasî dixwaze xwe ji bin bandora leşkeran derîne, lê leşker jî dix-

wazin bondora xwe li ser siyasê û li ser dewletê bidomînin. Hebûna rewşa şer dibe sedemê xurt ji bo ku hiûmet muhtacî leşkeran bibe û bandora leşkeran berdewam bimîne.

Eger rewşa şer ji holê rabe istiqrara siyasî peyda dibe, istiqrara siyasî jî de bibe sedema pêşveçûnên siyasî, aborî û demokratik. Di rewşa Tirkîyê de esker naxwazin ku çu partiyên iqtidarê, nexasim partiyek wek AKP, di van waran de bi serbikevin. Lewma wê gavê siyasî ji leşker bêminet dibe û dikare bi awayek xurt li hember bandor û desthilatdariya leşkerî raweste. Ji ber vî yekê hebûna rewşa şer dikare bibe asteng ji bo van pêşveçûnan û ji bo xurtkirina rola dewleta hiqûqî.

Hebûna rewşa şer li gel PKK dibe behaneyek mezin ku leşkerê Tirk hêzên xwe yên eskerî li Başûrê Kurdistanê bidomînin, heta hêj xurtir bikin. Her wisan şantaj û gefên xwe li ser Kurdên Başûr bidomînin. Li gora stratejiya eskerî ya Tirk, pêwist e ku hêzên wê yên leşkerî ji bo demêk dirêj li Başûrê Kurdistanê berdewam bin, da hem wek in-sûrek tehdîdê li dijî Kurdên wê herêmê bimînin, hem jî eger şert û merc peyda bibin bikaribin midaxeleyek tund li dijî hiûmeta herêma Kurdistanê bikin.

Dewleta Tirk hebûna rewşa şer wek çalakiyek terorîst û bi xeter dide nîşandan û dike bihane û aletê anti-propagandeya li dijî mafên gelê Kurd. Her wisan vî yekê bikartîne ji bo ku Kurd wek terorîst bêne naskirin û piştgiyariya siyasî ji bo mafên gelê Kurd di bala navnetewî de zeif û lexe bimîne.

Li Sûriyê mafên mirovan qedexe ne!

Rêxistina Mafên Mirovan ya Sûriyê rapora xwe ya sala 2004an eşkere kir. Li gora agahdariyên ku hatine belav kirin, axaftina li ser mafên mirovan bi xwe li Sûriyê qedexe ye. Di raporê de tê gotin ku hîna jî bandora istixbaratên Sûrî li ser temamê jiyana civakî û siyasî heye û tiştek bêyî xebera wan nabe.

PK - Komisyona Birêvebir ya Mafên Mirovan li Sûriyê di 23ê Nîsana 2005an de bi riya civîneke çapemeniyê rapora xwe ya sala 2004an eşkere kir.

Rêxistina Mafên Mirovan ya Sûriyê di rapora xwe de balê dikşîne ser binpêkirina mafan û vî yekê di bin 17 xalên sereke de rêz dike.

Li gorî daxuyaniya rêxistinê, li Sûriyê hîna jî 1396 kes di bin çavan de ne û ji bo 71 kesan jî derketina derveyî welat qedexekirî ye.

Di daxuyaniyê de bandora hêzên istixbaratê ya li ser jiyana civakî tê destnîşankirin û tê gotin ku li Sûriyê êşkence bi awayekî sistematîk dewam dike.

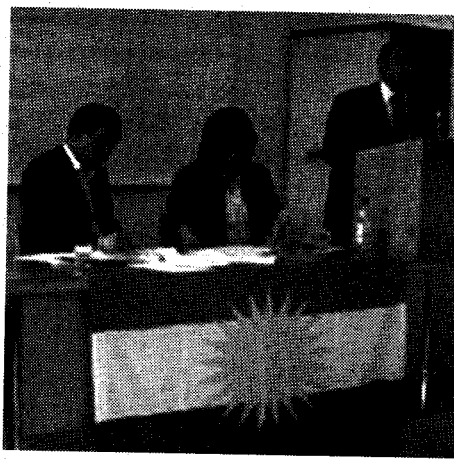
Li gorî raporê, li Sûriyê mirov ne li gora sûc, lê li gora kêfê tene binçavkirin

û ew li gora daxwaza hêzên ewlekariyê û istixbaratan demeke dirêj di bin çavan de tîn girtin. Her wiha Rewşa Awarte ya li Sûriyê jî weke pêkanîneke li dijî Destûra Bingehîn tê nixandin.

Rapor bale dikşîne ser rewşa xerab ya çapemeniyê û tendurustiyê jî û dibêje; li Sûriyê rêxistinên civakî yên sivil bêyî istixbaratê nikarin bilivin û nikarin xwe, ji bin bandora wan jî derxênin.

Rêxistina Mafên Mirovan ya Sûriyê di rapora xwe de rewşa kêmteweyên li Sûriyê jî tîne ziman û dibêje ku ew ji mafên hemwelatîyê bêparin û ne xwedî nasname ne. Tê gotin ku sistema perwerdeyê jî hemû di bin destê Partiya Bees de ye.

Înîsiyatîfa Kurdên Swêdê (IKS) komcivîna xwe ya salane pêkanî

PK - 25ê Nîsanê de IKS li Stockholmê komcivîna xwe ya salane çêkir. Li gel endamên IKS-ê, nûnerên Hukumeta Kurdistanê, Komîteya Hevkarî (KH-Swêd) û Federasyona Komelên Kurdistanê li Swêdê jî amade bûn. Nûnerê Hukumeta Herêma Kurdistanê li Iskandinavya Taha Berwarî û serokê KH şefîq Kaya û seroka federasyonê

şermîn Bozarşan di komcivîne da gotar xwendin. Hemûyan di gotarên xwe de giringiya dezgehên sivil yên wek IKS anîn zimên û ji IKS re serfirazî xwestin.

Piştî xwendina rapora xebatê ji alî Aziz Aliş ve, nîqaş li ser kar û barên IKS çêbûn. Digel pesin û rûmetdayinan, rexne û pêşniyarên ji bo pêşdabirin û xurtkirina IKS ê hatin pêşkêşkirin.

Ji bo Komîta Rêvebir ya nû, ev kesana hatin hilbijartin:

Ezîz Aliş
Salih Demîr
Sîdîq Bozarşan
Ihsan Şener
Sofî
Kovan Amedî.

Kurd-Kom bi nav nû ye, lê bi naverok xwediyê dîrokek dirêj e

Van demên dawî tevgera Kurd ya sivil û siyasî di nav hewldanek balkêş de ye. Kurd bi navê xwe li dû damezirandina partiyên siyasî ne. Yek ji komeleyên ku bi navê „Kurd“ hat avakirin û bi awayekî fermî hat pejirandin KURD-KOM e. Peyama Kurd bi berpîrsên wê Ibrahim Güçlü û Şexmûs Aykol re di derbarê KURD-KOMê axifi..

Bewrdevkê
Kurd-Kom I.
Güçlü

Wek li rêzên jêrîn ji emê behs bikin, KURD-KOM bi pîvanên demokrasiya plûral û raste-rast hatiye avakirin. Ji bona vê yekê di KURD-KOM-ê de serok tune ye, serokatî heye. Wezîfeya serok, ji aliyê sê berdevkan de pêk tê. Ev hevpeyvîna me dê hevmişterek bibe. Helbet her berdevkek û berpîrsiyarekî Komeleya me bi serê xwe ji dikarin hevpeyvîn çêbikin. Berdevkên Komeleya me, Ibrahim GÜÇLÜ, Arjen ARJ û Şexmûs AYQOL in.

Peyama Kurd: Tu dikari behsa projeya Kurd- Derê biki? Çima bi navê Kurdî? Bi ci armancê hûn di navê Kurdî de îsrar dikin?

Kurd-Kom: Wek tê zanîn û me di Peymana KURD-KOM-ê ji diyar kiriye, li Kurdistanê dîroka tevgera Komeleyatî û siwîl ya neteweyî kevn e û di dema Osmanîyan de dest pê kiriye. Komela Hêvî, Komeleya Bilind ya Jinên Kurd, Komeleya Teali ya Kurdistanê di dema Osmanîyan de, piştî Meşruiyeta Yekem hatine ava kirin. Piştî damezrandina Komara Dewleta Tirkîyê, hebûna Milletê Kurd hate înkâr kirin. Encama vê yekê helbet bi navê Kurd û Kurdistanê komele û partiyên siyasî ava kirin ji qedexe bûn.

Vê qedexeyê, zilum û zordariyê demêke dirêj dom kir. Di salên 60-î de rewşenbîrên Kurd ji bona ku xwe ji aliyê çandî, siyasî û komeleyatîyê de birêxîn, hewil dan. Her hewildanek ji bo wan kesan, zilum û hepis anî. Komeleya ku bi tevayî li ser Milletê Kurd /Kurdistanê û li ser Tirkîyê tesir bike, bi navê DDKO

hatin ava kirin. DDKO, di demê kurt de li metropolê (Enqereyê, Stanbolê), li Kurdistanê (Diyarbakirê, Erganiyê, Ferqînê, Betmanê, Kozlukê) hatin damezrandin. DDKO, rêxistinek kitlewî, hemû welatparêzên Kurd yê fikrên wan cihê-cihêbûn girtibûn nav xwe. Bi navê xwe Tirk bû, lê bi naveroka xwe bi her awayî Kurd bû. Temenê wê kurt bû. Piştî Darbeya Leşkerî a 12 Adara 1971-an, hatin girtin.

Piştî salên 1974-an ku bihara duyemîn a Tevgera Kurd dest pê kir, bi eynî naverokê DDKD hat ava kirin. Hezar mixabin, piştî DDKD a Enqereyê ji aliyê dadgehê ve hat girtin, DDKD-ê taybetiya xwe ya plûral û pirrengî wenda kir. Piştî ve yekê ji DHKD, ASDK-DER komeleyên ku navên wan Tirkî bûn, naveroka wan Kurd bûn hatin ava kirin. Temenê wan ji bi diktatoriya leşkerî ya 12 Îlonê qut bû. Demeke dirêj, Milletê Kurd li Bakurê Kurdistanê ji rêxistinên xwe yê siwîl demokrat, kitlewî bêpar man. Dema

ku pêvajoya komeleyatî ya nû ji dest pê kir, bi grupçîtiyê û bi babeta yek îdeolojîyê dest pê kir, navên wan komelayan ji-Tirkî bûn.

Em 28 himdarên Komeleyê, bi piştigiriya bi sedan rewşenbîran, ewqatan, ciwanan, jinan, esnafan û kesên din me biryar girt ku bi bateke nû, bi navorekeke nû KURD-KOM ava bibe. Em wek komele, ji bona ku Milletê Kurd mafên xwe yê kesayeti û grubî (kolektîf) qezenç bike, di çarçeweya siwîl/demokrat de xizmet bikin.

Em di wê baweriyê de ne ku Milletê Kurd xwediyê maf e ku bi nasnameya Kurd/Kurdistanê rêxistinên xwe ava bike. Ji bona vê yekê em îsrar dikin ku navê komeleyên me Kurd be. Ji aliyê din de, ew xebata bê nasname Kurd/Kurdistanê ya 13-14 salên dawiyê hatine meşandin, helandineke nû û entegrebûneke nû ya dewleta Tirk anîye holê. Milletê Kurd bê hedef bûye. Ji bona pêşîya vê xeteriyê û dejenerasyonê bê girtin, bi nasnameya Kurd komele ava kirin, me pêwîst dit.

Heger bi nasnameya Kurd û bi babetekê plûral komeleyên siwîl ava nebe, ne hewceye ku komele bîn ava kirin. Bi naverokên grubî, yek îdeolojîyê, bi navê Tirkî gellek rêxistin li Kurdistan hene.

Li Ankara ji Kurd-Der heye. Pêwendiya we bi ya Ankarayê re çî ye? Ew eynî projeye an na?

Projeya KURD-KOM-ê tê zanîn ku pêşîyê li Enqereyê dest pê kir û piştî xebateke dîrûdirêj KURD-DER hat

damezrandin. Himdarê KURD-KOM a Diyarbakirê Ibrahim Güçlü, di nav projeya Enqereyê de bû. Ji bona ku hat li Diyarbakirê bi ciwar bû nebû himdarê KURD-DER a Enqereyê. Dema ku peyman û rêbaza KURD-DER a Enqereyê bê xwendin, dê bê tespît kirin ku di navbeyna herdu komeleyan de nêzîkiyek heye. Dîsa hem Komeleya Diyarbakirê û hem ji Komeleya Enqereyê pejirandiye ku dema ku li bajarên din KURD-KOM ava bibin, eynî raman û armancan bipêjirînin, dê bi hevê Federasyonê wek rêxistineke hevbeş ava bikin. Merkeza Federasyonê ji bona me bê gengeşî, dê Diyarbakir be.

Di avakirina komeleyan de em li dijî merkeziheretkîrinê derdikevin. Em dixwazin ku li her bajarekî Kurdistanê, an ji bajarên metropolê yê Kurd lê dijîn, welatparêzên Kurd, bi îradeyek azad û însiyatîfgirtî komeleyên xwe ava bikin.

Me bihîsk ku di hin bajarên din de bi vî navî komel tèn damezrandin, gelo ew komel wek federasyon bibin yek?

Li çend bajarên hewildanek û xebatên komeleavakirinê heye. Himdarên wan komeleyan bi KURD-KOM-ê re xwediyê pêwendiyekê ne. Em wek KURD-KOM dixwazin, ji wan re bibin alîkar. Navên wan komeleyan dê çî bibin, naveroka rêbazên wan dê çî bibe, wek rêxistinên serbixwe, himdarên wan komeleyan dê biryar bigrin.

Li cem vê yekê, dema ku wek we behs kiriye, heger welatparêzên Kurdistanê li ser ew navên kevn, komeleyan ava bikin, em ji wan re rêz digrin. Bi wan re em amade ne ku hevkarî û hevxebatî bikin.

Hûn ji ber çalakiya „Biranina Şehîdên Mahabadê“ hatin girtin. Berê ji çend çalakiyên we hebûn, çima hûn niha hatin girtin?

KURD-KOM-ê di 05.03.2005-an de bi civînek çapemeniyê avakirina xwe ji raya giştî re diyar kir, ji çapemeniyê re bi Kurdî (Bi zaravên Kurmancî û Dimilkî) û Tirkî daxuyaniyek pêşkêş kir. Piştî vê daxuyaniyê, Berpîrsiyarê Giştî yê Rojnameya Hürriyetê E. ÖZKÖK, li dijî komeleya me nivîsek ku bi naverokê şoven û nijadperest nivîsand. Di nivîsana E. ÖZKÖK de komeleya me ji dezgehên dewletê yê veşartî û vekirî yê ewlekar re gilî hat kirin, em wek Rêxistinek Ruman yê dema Osmanîya şirove kir. Piştî E. ÖZKÖK, di Vatan-ê de Erdal ŞAFAK ji bi eynî naverokê nivîsarek nivîsand û got ku “di van dîntî, êrişên dawî, pêla nijadperest de yek sedemê ji avabûna KURD-KOM-ê ye, ku milliyetçiyên Tirk tehrik dike.”

Piştî vê qampanyaya li dijî Komeleya me, hêzên ewlekar, dezgeh û berpîrsiyarên dewletê, dest bi kontrola komeleya me kirin. Li hemberî komeleya me,

berpîrsiyar û endamên komeleya me, li hemberî alîkarên komeleyê û axewtvanên civînên me, êrişeke nehiqûqî dest pê kirin.

Piştî çalakiya me, “Biranina Şehîdên Mahabadê”, em hatin girtin. Ew kesên em hatibûn girtin, em bi xurtî li hemberî vê neheqiyê rawestiyân. Me ji polîsan re tu tişt diyar nekîr. Me got ku emê raya xwe ji dozkar re diyar bikin. Berdevkê me Î. GÜÇLÜ, parastin û helwesta xwe ya li emniyetê bi Kurdî meşand. Liqa Ewlekarîyê mecbûr bûn ku tercuman bi kar bînin.

Reaksiyona dewletê li himber Kurd-Derê û bi taybetî li himber navê Kurd çî ye?

Reaksiyona Dewletê bi vê helwesta dawî ya hêzên emniyetê li hemberî komeleya me bê şîrove kirin, ne baş e. Bi taybetî li hemberî navê Kurd, bi giştî reaksiyonek nebaş heye. Lê encama guhartina hiqûqa nû û helwesta me ya qerardar, dewlet mecbûr kiriye ku navê Kurd bipêjirîne. Di encamê de bersiv hat dan ku navê komeleya me hat qebûl kirin.

Mixabin li Bakurê Kurdistanê pozisyonek siyasî ji navê Kurd û Kurdistanê direve û hertim sûnd dixwe ku hurmeta wan ji cîmhûriyet û hêjayiyên cîmhûriyetê re (Wek al. Marşa îstiklalê üyd) heye. Di van şertan de yê we hin-ekî ne Donkîşotî ye?

Himdarên komeleya me Kurd in. Navê komeleya me “Komeleya Kurd a Diyarbakirê” ye. Komeleya me, ji bona ku milletê me bigihîje mafên xwe yê neteweyî demokratîk, mafên xwe yê keseyatî û grubî qezenç bike, milletê me xwe bi xwe îdare bike xebat dike, tédikoşe. Himdarên komeleya me bi deh salan e ku ji bo azadiya Kurdistanê xebat kirine, hin ji ji bona vê tédikoşin.

Ji bona vê yekê karên em û komeleya me li ser navê Kurd/Kurdistanê dimeşîne, karekî gelek tebiî ye, ne awarte ye. Heger derveyî vê yekê helwestek heye, ew helwesta xerîb, netebî û awarte ye. Di vê merhelê de awartebûn û taybetîbûna Tevgera Milletê Kurd li Bakurê Kurdistanê encama rewşa wê netebî û awartê ye.

Tevgera Bakurê Kurdistanê pêwîst e ku ji vê rewşê derkeve. Divê rewşenbîr û siyasetmedarên Kurdistanê, karên tebiî yê ku rewşenbîr û siyasetmedarên milletê din dikin, bi cih bînin.

Ji bona vê yekê em û komeleya me ne Donkîşot in. Em karên gelek tebiî û pêwîst dikin.

Ibrahim Güçlü / Şexmûs Aykol

Hevpeyvîn: Seyîdxan Kurij

Tekoşîna Dayikên Plaza De Mayo li Arjantîn û Bêdengiya Dayikên Şemiyê li Kurdistanê

Hêvîdar Zana

Lê dema ku dibe êvar û perdeya tarî xwe berdide nava kolanan, hêviya wan ji li gel ronahiyê bar dike û diçe. Rondik di çavan de dicemidin, bêrikirin dibe girêkek û di gewriyê de asê dimîne, êşeke zirav mîna şûrekî duserî li kezebê dikeve...

Roja din ew ji xew radibin, barê êşê li ser milê xwe dikin û berê xwe didin Plaza De Mayo. Ew li wê meydanê zarokên xwe yê di wêneyan de ji nû ve tînin dinyayê, qolincên welidandinê têne wan û bi çavên tijî hêvî ji derdora xwe dipirsin "kurê min, qîza min wenda bûye, te ditiye?" "ez xwediyê/a vî wêneyî mirî yan ji zindî dixwazim". Zarokên wan venegeriyan, lê Dayikên Plaza De Mayo mîna Dayikên Şemiyê tekoşîna xwe û gera li zarokên xwe nekirin qurbana siyasetê. Diktatorî hilweşiya, gelek hikûmet hatin guhertin, lêborîn ji wan hat xwestin, ew ji "dayikên terorîstan" bûn "dayikên şoreşgeran" û pêkerê wan li Plaza De Mayo hat çekirin, lê tekoşîna wan ya li dijî zilmê û wendakirina mirovan her berdewam e. 30ê Nîsanê, 29 saliya tekoşîna wan tê pîroz kirin. Tekoşîneke bê rawestan û sîng bi sîng li hemberî diktatorên mîna Jorge Rafael Videla.

Di dîroka Arjantîn de zilm û zora civakî û siyasî di sala 1966an de dest pê dike. Di wê salê de leşker desthilatîyê ji destê sivilan digrin û li temamê welat dest bi çewisandin û zilmeke bêhempa dikin. Rêxistinên çep û çekdar li hemberî vî zilmê serî hildidin û Arjantîn dibe qada şerekî tarî. Girtin, êşkence, wendakirin û tirs bû beşek ji jiyana rojane. Heta sala 1982an, Arjantîn ji aliyê generalan ve tê birêvebirin. Diktatoriya herî navdar, ya ku bû sedema wendabûn û mirina 30 hezar kesî, diktatoriya general Jorge Rafael Videla ye. General Videla di Adara sala 1976an de bi derbeyeke leşkerî tê ser hukûm û dibin navê tekoşîna li dijî "şerê bi qirêj" de, bi hezaran ciwanên Arjantîn wenda dike, di kuje û di zindanan de êşkence dike. Ji nava hêzên leşkerî grûbên sivil tên derxistin û ev leşker bi kincên sivil, digrin ser malan û ciwanên ku pêwendiyên wan li gel opozîsyonê hene direvînin û wenda dikin. Hejmara wendayîyan di navbera 20 û 30 hezarî de tê diyar kirin. Di nava wan wendayîyan de jinên ducan jî hebûn. Generalan di bin navê "ewlekariya netewî" de nedihîştin ku yek mirovê ne li gel wan hilmê wergire. Zarokên Dayikên Plaza De Mayo di wê demê de hatin wenda kirin. Dayikên wendayîyan, her yek ji aliyê xwe ve bêtî ku haya wan ji hev hebe dest pê kirin serî li sazîyên dewletê bidin û li aqûbeta zarokên xwe bipirsin. Serî li Wezaretê Karûbarê Hundirîn, li partiyên siyasî, mirovên naskirî û dêran didan. Tevayê

serlêdanên wan ji aliyê rejîma leşkerî ve bê bersiv dihatin hiştin. Di dema serlêdanên xwe de hêdî hêdî hev nas kirin û li dêran hatin cem hev. Rojêkê li Dêra Marîna (Stella Maris) dayikek pêşniyar dike ku ew bi hev re biçin pêşiya avahiya Serokkomariyê û doza-zarokên xwe bikin. Meydana li pêşiya avahiya Serokkomariyê, meydanake bi navûdeng e û temamiya xwenîşandanên welat li wir çêdibin. Navê meydanê Plaza De Mayo (Meydana Gulanê) ye. Di 30ê Nîsana sala 1977an de, rojêkê Şemiyê li hev kom dibin û berê xwe didin Plaza De Mayo. Wê rojê kesek ji Serokkomariyê guh nade wan û wan qebûl nakin. Piştî roja îne û heftiya li pey ji roja pêncemê diçin Plaza De Mayo. Hêdî hêdî hejmara wan zêde dibe. Her roja Pêncemê civanê wan seet 3.30an li Plaza De Mayo ye. Di wê demê de ew ji aliyê civakê ve ji weke "Dayikên Terorîstan" dihatin dîtin û bi çavêkî xerab li wan dihat nerîn.

Weke çalakiya yekemîn wan gili û gazinên xwe pêşkêşî Serokkomar kirin û piştî bi destê hev girtin û li Meydana Gulanê (Plaza De Mayo) meşîyan. Dema ku polîsek dihat, navê yekê ji wan hildida û doza kaxeza serlêdanê lê dikir, tevan bi hev re kaxezên xwe dirêj dikirin û hevala xwe bi tenê nedihîştin. Di dema serdana siyasetmedarêkî ji Bakurê Amerîka de dayikên wendayîyan li Meydanê kom dibin û dixwazin dengê xwe bigihînin wî siyasetmedarî. General Videla, hêzên artêşê dişîne ser wan ji bo ku ew belav bibin, lê ew bi destê hev digirin û ji cihê xwe nalivin. Leşker berê tivingên xwe didin wan. Dayik bi yek dengî diqîrin "bireşinin!" û ev qêrîna wan bala çapemeniya navnetewî dikîşîne ku ji bo serdana siyasetmedarê Amerîkî li wir amade ye. Çapemenî li ser wan dinivîsîne û ew dikevin rojevê. Dayikên Plaza De Mayo, weke sembol, şerpên spî didan serê xwe ku ji qumaşê paçikên qundaxên zarokan hatibûn

çekirin. Ew bi nava kolanan diketin, li pêşiya leşkeran disekin û daxwazên xwe bi kirina dîayên wiha pêşkêşî dikirin "ya rebbî tu bihêlî ku êdî leşker mirovan nekujin, ya rebbî tu bihêlî ku êdî mirov neyên êşkence kirin". Bi vî awayî ji leşkeran re digotin ku ew qatil in, lê ji ber ku bi şeweya dîakirinê digotin, kesek li dijî dernediket. Di sala 1978an de, Arjantînê mazûbaniya Fûtbola cihanî dikir. Tevayê çapemeniya cihanê li wir bû. Ji bo ku dayik li Meydanê necivin û bala çapemeniyê neksînin ser xwe, hikûmetê segên har berdan Plaza De Mayo û xwestin bi wî awayî li pêşiya kombûna wan bibin kelem. Dayik neçûn meydanê, lê ew li dêrên mezin civiyan û bi dengê bilind dîa kirin. Piştî Kûpa Fûtbolê, wan biryar da ku grûbêkê bişînin Bakurê Amerîka û yekê ji bişînin Roma. Dayikên ku derketin derî welat, desthilatdariya welatê xwe rûş kirin û bi piştgiriyeke mezin vegehiyan. Ew li vegeerê li balafirgehan hatin girtin. Ji bo ku yê girtî bi tenê nemînin, tevayê dayikan çûn pêşiya girtîgehan û bi yek dengî bang kirin "Ez jî dixwazim werim girtin, min jî bigrin" û di sa xwe kirin yek. Di sala 1983an de yekemîn Serokkomarê Arjantîn yê sivil Raúl Alfonsín hat ser hukûm û soz da ku ewê qatil û êşkencekaran derxînin pêşberî dadgehan û hêviyên mezin dan dayikên wendayîyan. Hinek ji fermanarên dema rejîma leşkerî û kesên ku destê wan di kuştin û wendakirina mirovan de hebû hatin dadgehkirin, lê gelek ji wan jî hîna di nava hikûmetê de bûn. Dayikan ji bo protestokirina vî yekê avahiya Serokkomariyê girtin û 20 seetan tê de rûniştin. Wan vîcarê jî diwar û dîreken welat bi wan pirsan xemilandin "kî dizane qatil û êşkencekarên zarokên me li ku ne? Êşkencekar li kîjan saziyê, li ser kîjan wezîfeyê ne?". Hikûmeta Alfonsín, ji bo ku wan bêdeng bike, ji wan re got ku zarokên wan di şer de hatine kuştin û

hestiyên miriyan xistin sindoqan û weke ku yê zarokên wan bin, ji wan re şandin. Lê dayikan hestî qebûl nekirin û doza qatilan û edaletê kirin. Ev tekoşîna dayikan heta roja îro berdewam e. Wan hêviya xwe ji dîtina zarokên xwe biriye, lê ji bo ku zarokên kesi din neyên wenda kirin û dayik negirin ew hîna jî li wê meydanê ne. Dayikên Plaza De Mayo weke yekîtiyekê hatine birêxistin û alikariyê ji piraniya rêxistinên mafên mirovan yê navnetewî werdigirin. Ew ji aliyê serokê welatan ve tîne pêşwazî kirin û qedrekî mezin ku bi tekoşîna xwe çekirine, dibînin.

Ez dixwazim li vir werim ser rewşa Kurdistanê, mirovên ku hatin wendakirin û xebata Dayikên Şemiyê. Li Tirkîyê wendakirina mirovan piştî sala 1980î ket rojevê. Rejîma ku di 12ê Îlonê de bi derbeyeke leşkerî hat ser hukûm, bi sedan keç û xortên ciwan xistin zindanan, êşkence kirin û gelek ji wan wenda kirin. Di salên 1990î de OHALê (birêvebiriya rewşa awarte) bi sedan kes daqurtandin. Ji bo malbatên ku li zarokên xwe digerin, bersiva rayedarên her yek e "ne li cem me ye". Li gora îstadîstîkên Komeleya Mafên Mirovan (IHD) bi tenê di sala 1994an de 229 mirov ji aliyê hêzên dewletê ve hatine girtin û wendakirin. Di sala 1995an de 121 kesên din lê zêde dibin û ev hejmar her ku diçe zêdetir dibe. Hejmareke mezin ji dayik û xizmên mirovên wendabûyî, roja 27ê Gulana sala 1995an li Îstanbûlê li pêşiya Lîseyaya Galatasarayê daxuyaniyekê didin çapemeniyê û doza dîtina kesên ku wendabûne dikin. Ew wê çalakiya xwe 200 heftiya li ser hev li dar dixin. Her roja Şemiyê radihêjin wêneyên kesên ku hatine wendakirin û seet 12an li pêşiya Lîseyaya Galatasarayê kom dibin û doza mirovên xwe dikin. Her cara ku kom dibin, ji aliyê polîsan ve tîne lêdan, tîne girtin û êşkencekirin. Dayikên Şemiyê roja 13ê Adara sala 1999an daxuyaniyekê didin çapemeniyê û dibêjin ku ew di encama êriş û çewisandina hêzên ewlekariyê de, êdî nema dikarin çalakiya xwe bidomînin û wê çalakiya bi bandor radiwestînin. Bê guman Dayikên Şemiyê weke Dayikên Plaza De Mayo ne serbixwe bûn. Çalakiya wan ji aliyê hinek hêzên siyasî ve ji bo hinek armancan hat bikaranîn û dema ku wê hêza siyasî dest bi "Pêvajoya Aştiyê" kir, hiştin ku Dayikên Şemiyê jî dest ji lêgerîna li zarokên xwe berdin. Bêtî ku yek mirov mirî yan zindî li mala xwe vegere, bêtî ku yek qatil û xwînwar derkeve pêşberî dadgehan Dayikên Şemiyê hatin bêdeng kirin. Ewên ku dibêjin "pêwîste em dema derbasbûyî ji bîr bikin û bi biratî li gel hev bijîn", bela rojêkê yan jî seetekê xwe tîxin şûna dayikeke ku kezeba xwe wenda kiriye. Yê ku tişteke wenda nekirine, nikarin tişteke bîxwazin jî, lê bela li pêşiya yê ku dixwazin ji nebin kelem.

Çavkanî: Malpera madres.org

Jinekolog, mêrekolog, dînekolog Prof. Doc. Dr.

Fatê Were Civatê

Şêxbat

Xaltîka Fatê, ji zû de min dixwest ez derdê xwe ji te re bêjim, lê min newêribû û fedî dikir. Ez xortekî 69 salî me, azib im, nezewicî me. Ez dikim û nakim temê min naçe ser jinan, ez li wan germ nabim, ew bala min nakşînin. Ez çûm cem gellek Doktor û Psikologan lê bê fêde bû. Ji zaroktiya xwe ve min xwe nêzîkî xort û zilaman dikir. Ez dinerim zilam bêhtir bala min dikşînin û xwîna min dikelînin. Ez carna ji xwe şikê dikim û dibêm "gelo ez zilamim yan jin im?" Xelkên bajêr hemî henekên xwe bi min dikin û dibêjin "serpîreko!" Îcar bi serê te ez nema zanîm çî bikim! Ez herroj qulellaweehed, yasin û dua dixwinim, lê ez xirabtir dibim û gava zilaman dibinim îcar bêhtir tevzînok bi laşê min dikevin û hema êrişî zilaman dikim! Xaltîka Fatê, ji bo xwedê vê nameya min di quncika xwe de belav neke, ev prîvat e, ezê rezîl û riswa bibim haa!

Ebdilezîzê Nermik/Sîirt

Himmm! Lao Ebdilezîzo, agir bi malê keto, tu heta niha li ku bû kurê kerê! Min gellek qûnekên wek te derman kirine kurkê mino! Tu çima di xortaniya xwe de nehate cem min ehmeqo! Piştî go tir di qûna te de nemane tu tê cem min neee!? Ê lao tu zû bihata minê te bişanda Vatikanê nav koma nêrûmekan û tê ji xwe re xilas biba lao. Yan minê te hewaleyî Anitkabirê cem destebirakê teyê qûnde bikira, hûnê bi hev xenê bibana lao! Te go tu ji Sêrtê yî!? Hayhoool! Lao bi xwedê ez nikarim te derman bikim. Ez ditirsim serê min û Erdogan bi hevre têkevi belê haaa! Rebenê Erdogan jî Qasimpaşayî bû, agirê har bû, lê piştî bû zavayê Sêrtiyan, rebeno nermik û germik bû û herroj berê xwe dide anitkabirê cem nêrûmeko! Lao Ebdilezîzê Nermik, malneket, meriv rojekê qulellaweehed, yasin û dua dixwîne û hew, ma herroj! Ê ji xwe wê tevzînok bi laşê te kevin bavê mino! Ma tu nizanî go due meriv ji mêranî dixînin hêê! De biner, ezê niha telefonê bidim te û nêzîk lê ne dîr li wê telefonê biger, silavên min lê neke û bêje "Xaltîka Fatê gotiye, xwe lihevînin û jihev dernexin". Telefon ev e: 000000 Atovirq!! Ankara.

Xaltîka Fatê, roja te bi xêr! Ezê serê teyê xweşik neêşînim. Heçê ezim, ez wek xelkê nikarim derewa bikim. Ezê rastûrast dest bi pîrsa xwe bikim. Tu vê meselê zani lêê, ev mesela kuştina Ermeniyana haa! 24ê Nisanê lêê! Erê, erê, fermana Filehan wî! Wê rojê rojnama Fransî Lîmonde gotibû "Kurdan Ermenî kuştine!" Hevalekî min heye navê wî Koçeryan e. Rojname di destê wî de, hat cem min û got "aha ji te re belge, min digot we em kuştine, te digot na!" De îcar yaboo! Ev çî meseleye Xaltîka Fatê?

Mihemedê Mêrkuj / Paris

Yahewlêwela qiwetillebille! Lao Mihemedê Mêrkuj, ma ne navê te li ser te ye kero, hema te bi qirika hevalê xwe bigirta û kêr daba ser şuyê wî haaa! Lao Kurda li Vietnamê bi sedhezaran mirov kuştin, bomba atomî avêtin ser wan. Me şerê cîhanê da destpêkirin. Me qira Îndiana li Amerîkayê anî. Me fermana Yahûdiyan rakir û pênc milyon ji wan kuştin. Me Qibris safî kir. Me li Afrîkayê eşîrên Lûlû û Zûlû bera hevdû dan. Şerê Çeçenîstanê me derxist. Me Îran û Iraq bera hevdû da! Errreeeeek! Tu çima nabê em Kurd bela serê dinyayê ne laoooo! Ya Mihemedê Mêrkuj, te ji hevalê xwe re bigota "başê me hûn kuştin, lê kê hûn rizgar kirin?" Ê lao mane dîsa çend libên go li ser lingan mabûn jî bi xêra Kurdan ruhê xwe xilas kirin haaa! Ma te nêdît go wezîrê derve yê Ermenîstanê digot "piraniya wekîlên me ji bajarê Mûşê ne". Ê başê bavê mir, madem piraniya we ji bajarê me ne, divê hûn rabin û rûnên bêjin"xwedê ji Kurdan razî be go em ji nekuştin! Heher em jî kuştibana niha dewleta Ermenîstanê tunebû!" Başê, di wî şerî de şeşsed hezar Kurd jî hatin kuştin, gelo kê ew kuştin? Em têxin stuyê kê yao? Lao Mihemedê Mêrkuj, a baş tu vê meselê hewaleyî ber destê Receb Maraşlî û xwediyê kezeba Fransî bike! Ma ji xwe wan jî em gunehbar nekirin? Ê lao dewleta Tirko jî wilo dibêje, Serokê Komelên Kurdistanê jî dibêje, ma rojnama Lîmonde gotibe ecêbe qey bavê min! Errrekkkk, lao ma Kurd bûn çî gidîîî!

fate@peyama-kurd.com

Pêkenok

Ziman

Du Helexî li Stenbolê digerin. Yekî tûrist rastî wan tê û navnîşaneke jî wan dipirse. Bi Ingilîzî dipirse fêmanî, bi Almanî dipirse fêmanî, bi Fransî dipirse cardî, bi fêmanî dipirse cardî. Ê tûrist diçe. Eli jî Xelo re dibêje:
- Te dît ne, em rezîl bûn! Wê niha ê tûrist here welatê xwe û wê

bêje Helexya bi tu tiştî nizanîbûn. Em hîmî zimanekî biyanî nebûn û nebûn lao!...
Xelo bersiva wî da:
- Kuro wê ziman bi kêrî çî bê?
Te dît rebeno sê ziman jî zanîbûn lê dîsa jî nikaribû derdê xwe bêje, ma îcar bû çî!...

Xaçerêz

SEREJÊR

1. Modernî, nûjenî, serdemî / sinir, nerv, acîz
2. Ez xulam, fermo, libê (paşûpê) / Erebbidîn serê xwe
3. Kevirê mezin, teht, zinar / yarmetî, pêrabûn
4. Navekî mêran, bawermend / lîztîka kompûterê
5. Ji bastêq û gûzan çêdibe / Navekî Yûnanî / du tipên gotina perî
6. Yan, yan jî / çîmen, çêrayî (paşûpê) / kurtenivîsa gotina "navenda awarte"
7. Zalimî, zilimkarî, hovîtî / gotina qebûlnekirîne
8. Pê erd û beşê kolan, şiklekî bêrê / serbest, hur / qîjîn, qîz, hawar
9. Bizmarê mezin / ezbetî, malîtî (paşûpê)
10. Berepaş, vaja, ters / niv-heqî, ne buha

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

ÇEPERAST

1. Sextekar, dolabgêr / du tip
2. Xilasbûne, qediyane (paşûpê) / navekî jinên Ewropî
3. Navekî mêran, aram / efû, lêborîn
4. Kurtenivîsa degê bahoze / neqş, rewş, şîkil
5. Ezîyet, êşkence, êş / kurtenivîsa rabûn û rûnîstîne / mîl, kolink (paşûpê)
6. Helbestvanekî Kurd, xwediyê mewlûda Kurmancî
7. Bilindayî, mezinatî (paşûpê)
8. Dermanek briqandîne (paşûpê) / fermana rabûne
9. Germayî, hinnerî, cangermî / du tipên lorikê
10. Serê sibehê, aso, / heywanekî koxîkê
11. Teref, hêl / welatekî Amerîkayê
12. Çavîrê, bêrikar, hêvidar

Bersivên hejmara berê

Çeperast

1. Îsaab / cerg
2. Serbilindî
3. Tra / ronî
4. Qd / raş
5. Navîn / weş
6. Brek / ciwan
7. Beranî
8. Lawres / doş
9. Îradlam / ya
10. Aramîn
11. Axirşert
12. Şan / italîk

Serejêr

1. Îstanbûlî / aş
2. Ser / ar / ar / xa
3. Araqveşwarin
4. Ab / dik / rd
5. Bir / belaşî
6. Lor / cesaret
7. Cinawir / mara
8. Enişewad / mtl
9. Rd / şanoyî
10. Gîsk / nişanok

Remildank

- Beran (21.03-20.04)**
Bala xwe bidin pêşeroja xwe. Di tengasiyê de alîkariyê ji dostan bixwazin, bilivin, bigerin.
- Mêzên (23.09-22.10)**
Hûn bi tevgera xwe bandorê li derdora xwe dikin. Alîkariya malbat û mezinên xwe bikin.
- Gamêş (21.04-20.05)**
Pêşniyazî hene, berî biryarê biponijîn. Fersendan baş bikar bînin. Lezûbeza zêde ne baş e.
- Dûpişk (23.10-21.11)**
Ramanên we tèn guhertin. Projeyên pêşerojê çekin. Têkiliyên hevalî evîne bi xwe re tine.
- Cêwî (21.05-21.06)**
Ji evîne re wext veqetînin. Her tiştî ji her hesî re nebêjin. Derkevin seyranê, bêhna xwe berdînin.
- Kevan (22.11-21.12)**
Baweriya we bi we heye. Hûnê kes û civatek biyan binasin. Herin şahiyekê, kêfa xwe bikin.
- Kevjal (22.06-22.07)**
Daxwazên berz bi we re hene. Bila bûyer we nexin heyecanê. Hinekî din erênî û tenhawer bin.
- Kovî (22.12-19.01)**
His û viyana (îrada) xwe kontrol bikin. Erkên xwe binin cîh. Aciz nebin, rojên pêş bifikirin.
- Şêr (23.07-22.08)**
Zorê li hezkiriyên xwe nekin. Bi malbata xwe re pev neçînin, zêde nedin dû bûyeran.
- Satîl (20.01-18.02)**
Evîndarî heye, derd û mitalên xwe bi hezkirîya/yê xwe re hevbeş bikin. Sakin û tenhawer bin.
- Simbil (23.08-22.09)**
Hûn di nava hisên kûr denin. Bûyerên rojane karin zorê li we bikin, lê bi aram bin, giran bin.
- Masî (19.02-20.03)**
Rojek xêrê ye, moralê we vedibe. Erêner bin û di serê xwe de zelal û ronak bin, bilivin.

Zelal

Bayiyên Zelal

AKCAN GmbH (HAMBURG)
Tel.: 040 723 402 96

LIZA GmbH (BERLIN)
Tel.: 030 390 380 30

ESD Softdrink GmbH
(MANNHEIM)
Tel.: 0621 318 76 70

TRINK-ZEL II
(DÜSSELDORF)
Tel.: 0211 49 62 150

CAN GETRÄNKE (ESSEN)
Tel.: 0201 289 74 17-18

TRINK-SEM (DORTMUND)
Tel.: 0231 981 86 23

HARRAN GmbH
(FELLBACH)
Tel.: 0711 592 08 64

CHAPLIN GETRÄNKE
(BREMEN)
Tel.: 0421 691 96 78

EURO-FRESH-FOOD GbR
(ERFURT)
Tel.: 0361 26 27 516

TRINK-ZEL I (KÖLN)
Tel.: 0221 977 63 11

NERGIZ
Tel.: 02562 22 168

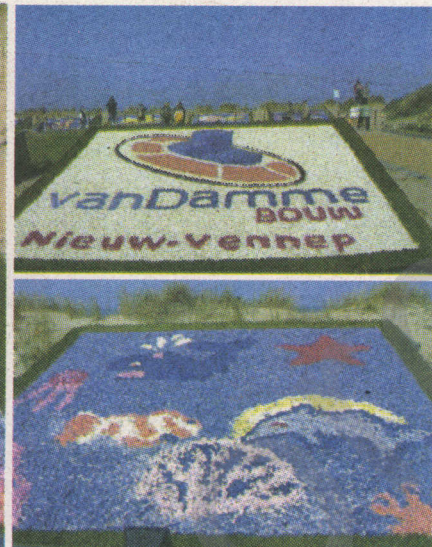

Navend:
Trink-Zel (Köln)
Tel.: 0221 376 24 05

قاله .. سهک و سهگبابی ناکهه

زهدهشت خورمانی

قاله یهکیک بوو له رووخساره ئیسک سووکهکانی شاری سلیمانی، همیشه قژی کورت بوو و جل و بهرگیکی له بهردهکرد که نیمچه چلکن و دراوبوو. قاله همیشه حزی له سواری پاس بوو، هر بویه ببوو هاوریهکی ناشنای هموو شوخیزی پاسهکان و به بی پاره سواریان دهکرد. ئهه مرؤفه هرچهنده له رووی ئهقلیهوه ناتواوو، کهچی له ههمان کاتیشدا زیانی بۆ کس نهبوو و بگره وهک پهپولهیک لهه لا دهچووئهولا و له خوشی و بهختهوهری بهولاوه چیدی نهدهبهخشی به دانیشتوانی شاری سلیمانی. قاله بهوهی که روح سووک و شهیدای سواریبوونی پاس بوو، شوینی خیرا دهگری و بویه روژانه زور بهدی دهکرا. خهکی سلیمانی زوربهی کات دهیانپتیا بهسهکردن، بهتایهتی ئهه کاتانهی که دهیوست سواری پاس بیت، ئهوهی همیشه باسی له ریک و پیکی خزی دهکرد و دهیوت(قاله باشه و سهگ و سهگبابی ناکات و ئازاری کس نادات و حزی له سواریبوونی پاسه). ئهوهی که مایهی تیرامانه هر دوابهواوی کچی ناوهختی ئهه مرؤفه ئیسک سووکه، هموو خهکی سلیمانی دلگرانبون بوی و ههستیان به لهدهسدانی یهکیک له سیماکانی شاری سلیمانی دهکرد. ئهوهی که سهپریشه قاله له دوا شهوی ژیانیدا شوتهیهک دهباته مزگهوتیکی نزیکی مالی خویان له کهرهکی شیخ محیهدین و لهگهله مجیوری ئهه مزگهوتهدا پیکهوه گهپهخزن و هر بهدهم خواردنی شوتهیهوه به مجیورهکه دهلیت ئهمشهر من دمرم و توش دهمشویت، بهداخهوه پیش بینیهکهی قاله هر ئهه شهوه هاته دی و ئیدی خهک و شهقام و پاسهکانی سلیمانی قالهیان جاریکی تر نهبینیهوه! ■■■■

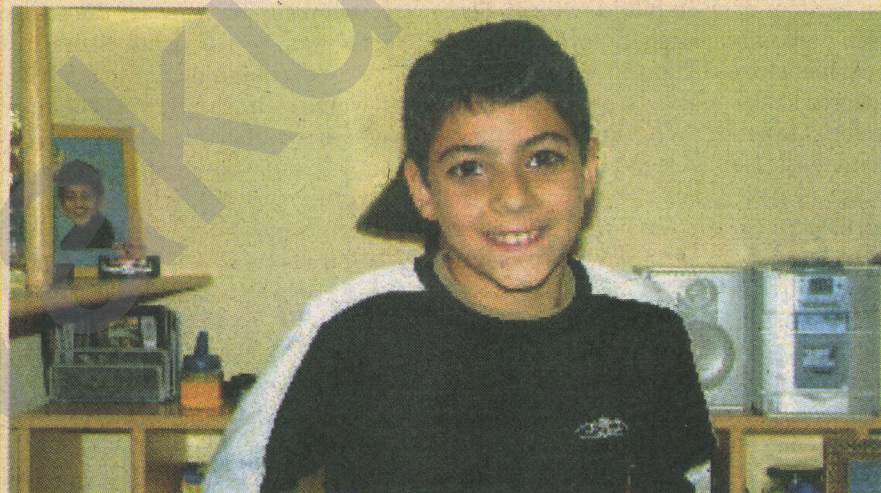

خوبهخشانه و سالانه چهندين کاری جۆراچۆر له گۆل دروستی دهکن. گۆتی: بهشیکي ئهوکارانهی که بهگۆل دروستکاروه لهلایهن مندالانهوه ئههجام دراوه. دهبارهی ئامانجی ئهه جۆره پیشهنگایانه که لهه ناوچه گهشتیارییهی کهناری دهریا ریکدهخریت، گۆتی ناوچهکهمان ناوچهیهکی گهشتیارییه و بههزارن گهشتیاری ئهلمانی و بهریتانی دین بۆ هۆلهندا ئهههش بۆ ئهوهی زۆرتین گهشتیار رابکیشینه ناوچهکهمان، سالانه ئهه جۆره کارانه به شیوازی جۆراو جۆر ئههجام دهدهین. ئهوهی جیگا ئامازه بۆ کردنه هر لهو روژهدا له کهناری دهریا، ژمارهیهکی زۆری ئۆتومبیلی کۆن و نوێ چهندين کۆمپانیا وهستینراهوه که بهگۆل بهشیوازیکی زۆر سهرنج راکیش رازیتراهوتهوه، کهئهوهش بشیکه له پروپاگنده بۆ کۆمپانیاکانیان. لهوکاتهی که دهگهپته شوینی پیشهنگاکه بههۆی تیکهولاو بوونی بۆنی ئهه هموو جۆره گۆلانه بۆنیکی زۆر خوش دهبهخشیته ناوچهکه. ■■■■

تایبته ریکدهخریت و بهناو چهندين شاریکی دهروبهری شاری ئههستردام-دا دهگهزین. بهشیک لهوکارانهی که بهگۆل دروستکاروه لهکاری چینی فهرش دهچیت، ئهگه بهچاوی خۆت کارهکه نهبینت ههگریز بروا ناکریت که ئهه کاره جوانه بهگۆل دروستکرایت. لههولامی پرسپاریکماندا ئههنامیکی خوبهخشی ریکخراوی یاری سهربهفهر که ئهوان

کامهران ئههمهه سلیمان - هۆلهندا - وهکو نهریتیکی سالانه و له کۆتایی ههفتهی سنیهه می مانگی چواری هموو سالیکدا، له ناوچهی گهشتیاری Noordwijk له کهناری دهریا، سالانه پیشانگایهکی گۆل که سهدان جۆر گۆل لهخۆدهگریت بهشیوازیکی زۆر سهرنج راکیشهر ریکدهخریت، ههروهها لهو روژهدا پیشانگایهکی گۆلی گهروک لهسهه ئۆتومبیلی

ناری بچو کۆلانه و خهونیکي گهوره

وهلام: ئهههسال بهنیازم لهگهله تیبی شاری کۆیلن به مهبهستی مهشکردن بچینه تورکیا بۆ ماوه ده روژ. پهیامی کورد: ئارهزوت چیه بۆ دواروژ؟ وهلام: دهمهوی خویندتم تهواو بکهه و بیم به مهلهوانیکی بهتاوبانگی جیهان و بچم بۆ ئههمهریکا. پهیامی کورد: کئ زۆر هاوکاریت دهکات؟ وهلام: دایکم روژانه لهگهله دایه تامهشقم تهواو دهبی. ■■■■

ناری ئیسماعیل زاده تههمن ده ساله و له دایکبوی شاری بۆکانی کوردستانی روژههلاته. خویندکاری پۆلی چواری سهههتایهه و مهلهوانیکی لیتهاتوی تیبی مهلهی منالانی شاری کۆیلن - ئههلمانییه. بهشداري چهندين پیشبیریکی کردوه له شارهکانی ههریمی نۆرد راین فستقالن. ئهه دیدارهمان لهگهله سازکرد. پهیامی کورد: بهشداریت له چ پیشبیریکهکدا کردوه؟

به کوردی بدوی، به کوردی بخوینه،
به کوردی بنووسه، به کوردی بیربکهروهه!

Alan-Food GmbH

Alan-Food Döner

Kalite Erzanî Servis

Culux

Mirîsk Qîme

SERANSERÎ AVRUPA

Belcika Almanya
Tel: 0484 606 930 Tel: 0172 438 77 04

پهیامی کورد نامادهی بلاو کردنهوهی ریکلامهی بازرگانی و بروسکهی پیروزیایی و پرسهنامهیه بهنر خیکی گونجاو

ناژانسی توریستی

NEW PLAN

ئیهه نامادهی خدمت کردنی هاوالتیانی کوردی عیزاقین

کوردستان له ریکای تارانوهه

قیزای ئیران له ماوهی دوو ههفتهدا

لهگهله ههر بلتیکی دووسههه، تاران، مهوادی خواردن له شیکترین رێستوران له تاران به مۆزیکي زیندوو

Thomas-Mann Str, 24
53111 Bonn
Germany
Tel.: 0049 (228) 180 24 34
Fax: 0049 (228) 180 24 38
E-Mail: info@newplan-travel.de
www.newplan-travel.de

بلیت بۆ
سهرتاسهری جیهان
حاجی
عمر

Rav û nêçîra kewa - III -

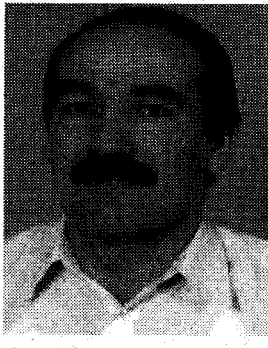
Mahîr Berwarî

6. Sûte: Hindek dibêjin derî, lê sûte rasttir e. Sûte ji çend deriyan pêk dihêt. Metelokên mezinan dibêjin: Silte û sûte malê rût e. Ango; bi silt û sûte tenê mirov nikare pêdiviyên jiyanê peyda bike, cihê xwe pê piştrastkirinê nîn in. Sûte ji van pişkên xwarê pêk dihêt:

Kêlik: Kêlik berek dirêj e, serpehn e ku kew bişêt li ser dadet. Bilindiya wî nêzîkî 30-30cm ye. Li ber derîkî bi dûriya 30-50cm datînin da ku kew karibe xwe ji ser kêlikê bavêje nivê derî û wisan hesabê dûriya kêlikê û derî bike. Hijmara kêlikan wek a deriyan e.

Rêzik: Rêzik ew pij in ku bi dirêjiya kêlikan ve weke hev in. Herdu rexan pîjan dikin. Karê rêzikê dirustkirina dera-veke ye ku kew karibin tere biçin, bi dû hev dikevin û qesta kêlikan dikin. Ji vê kêlikê xwe tavên kêlika din û dema sûtewedanê kew dîr nafirin. Wek karwan didin dû hev, bi firta diçin û hewl didin ku herdem di ciyên bilind re biçin. Serê wan rêzik dikin, anga; bi tayên hevristê yan helhelokê dadipoşin da ku kew ji nav rêzikê dernekevin û qesta cihên din nekin. Dirustkirina rêzikê bi tayên hevristên hişk, helhelok an parza, ku hemû bi strî ne pêk tê, da ku kew jê bitirsîn û ji rêzikê dernekevin. Navbera herdu rexên rêzikê nêzîkî 1-1,50m ye û li hinek ciyên rêzikê pirtir an kêmtir e. Li gor rewşa bilindî, nizmî û asêbûna wê erdê rêzikê datînin. Bilindiya rêzikê ji bilindiya hejêkî yan tayekî hevristê ne gellektir e. Mirov dikare bête dirêjiya wê 10-25cm ye. Hinde caran pirtir an kêmtir dibit. Karê vê rêzikê wek rêzika silta ye ku min di hijmarên berê yê Peyama Kurd de belav kiri bû.

Derî: Derî ji du depên hindek stûr -2 cm û oehniya wan 5 cm - pêk tê ku jê re balîfk dibêjin. Du darên wan pêkve girêdidin ku jê re tîrik dibêjin. Cara pêşî darên balîfkan rendeş dikin, piştre disîmin (kun dikin) da ku tîrik tere biçin. Bi mukumî pêkve tèn girêdan û çend kunê (qul) din ji bo bendîk û depika tê dikin. (Depik pehn û tenik in û ji darê tûyê çêdikin) Ew bi darê balîfkan tèn girêdan û bi alikariya bendîk û qerasan depik rast radiwestin. Herdema giraniyek bikeve ser, val (xwar) dibin, ew tişt dikeve tepi-

kê û otomatîk depik vedigerin cihê xwe û rast dibin. Ev herdu depik dikevin ber hev ku tu mabeyn di navberê de nîn e. Derî bi erdê ve tèn girêdan ku bi alikariya singan ve di erdê de dikutin.

Piştî têjkewk mezin dibin, heta payizê ku dibê dema bara kewa û kew ji Bakur ber bi Başûr ve diçin, ji

zozana berev cihên nizm û germ dikin. Nêçîrvan pê dizanin, diçin amadekariya çêkirina sûtan dikin. Di rêka kewan de rêzikan çêdikin, piştre kêlika datînin û li dûv de li ber her kêlikê erdek kûr û fireh dikolin da ku tere du an sê kewan bike. Piştre derîkî dirustkirî li ser datînin û bi singan di erdê re mukum dikin. Piştre qerasan badidin heta ku herdu depik tèn hev, rast radiwestin û li dûv de gelgeley (pûş, pelex û belgên kevin û hişk) dikin ser depikan û rex û rûyên derî da ku bèn veşartin û kew nehîsin. Gellek caran tûmik ji bi ser beqkekey werdikin da ku kew pirtir qest bikinê, xwe ji ser kêlikê yekser pîrbidin ser depikan. Bi vî awayî dikevin nava tepikê yan derî û depik dizivirin cihê xwe û kew di bin de dimîne. Hindê xwe hilavên neşên jê derkevin. Hinde caran du-sê kew dikevinê. Kewgîr, rojê çend caran li sûtên xwe seh dikin û kewên ku ketine deriyan digirin û dubare gelgeley û tûmik bi ser depikan werdikin. Çêdibit ku ev sûte, li biharê, dema kew ji deşta berev zozanan vedigerin, dubare bibin.

Ya mayî bêjin ku li devera me balindek heye, ji kewa biçûktir e, dengê wê ne wek ê kewa ye, rengê wê xakî ye, pirtir hêkan dike lê kehi (kedî) nabin. Li cihên nizm û germ mişe ne û li çiyên dikêmin. Li devera me jê re dibêjin "sûsk - kewzerk - kewsûsk". Girtina wan ez bi kurtî nîşan didim ku ji hinde rêkên girtina kewan pêk dihêt, ew jî ev in:

1. Şevyar 2. Dav 3. Tepik 4. Derî 5. Karkew,

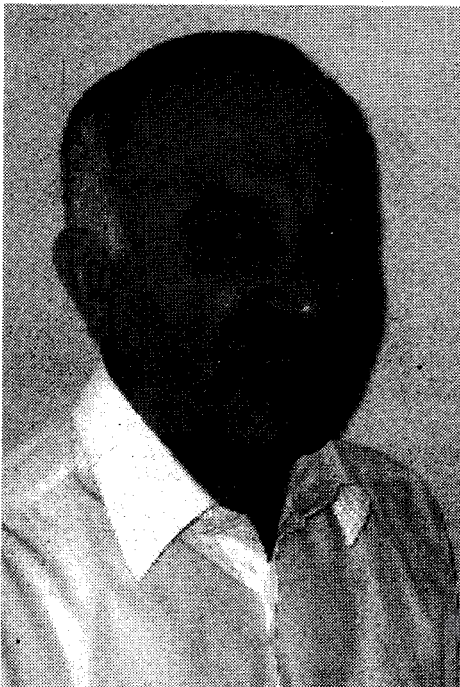
Li vir ez daxwaza lêborînê ji xwendevanên Peyama Kurd dikim heger kêmatî di belavkirina van xelekên min de hebin. Ez spasiya nivîskara hêja Keça Kurd dikim ku di vî warî de ez haydam û herweha spasiya rojnameya Peyama Kurd dikim ku di weşana vê xelekênivîsê de textîrî nekir.

Beşê duyem a pirtûka Birêz Mesûd Barzanî di Sibate de dişa ji aliyê Weşanên Doz ji bo xwendevanan hat pêşkêş kirin. Ev beş nêzîkî 600 rûpelî ye û ji serhildana sala 1961ê dest pê dike. Bi pirtûka yekem ji dîroka Barzanî yê nemir ya heta serhildana 1961ê ji bo xwendevanan hatibû eşkere kirin.

Hûn dikarin van pirtûkan ji "Peyama Kurd" bi dest xin.

eMail: info@peyama-kurd.com

Aponun Ayetleri (Ayetên Apo)

sekî ku Apo ji nêzîk ve nas dike, bi pîralî û bi bûyerên di serî de derdas bûye, nasandina Apo ye. Birêjek bi Rûsî, "ji bo çî têkoşin kirin, ew kirin bela serê xwe" jî bi awayekî ironîk û trajîk diji û dixwaze bi Kurdan re parve bike.

Di dîroka mirovatîyê de her şoreşekê piştî serketinê berî her tiştî serê zarokên xwe xwariye. (Kurdîstana Başûr ev tradîsyona nebixêr ser û bin kir û bi vî awayê xwe jî di dîroka şoreşan de cihêkî xwe yê taybetî girt) Lê PKK nimûneyek cuda û balkêş e. PKK hîn berî ku tiştêkî bi dest xe, dest bi xwarina zarokên xwe kir. Belkî hejmara hevalên xwe û Kurdên kuştî ji yê leşkerên Tirk bêtir be, Apo bi refleksekê neyênî digot, 3 milyon Kurd ji min re bes e; anga ew kesê ku dev ji Kurd û Kurdîstaniyê berda, kuştina bi kêmasî 17 milyon Kurd danîbû ber çavê xwe.

Divê tu Kurd ji aliyê birayê xwe yê ku ji bo azadî û rizgariya welatê xwe bi hevdurê têdikoşin neyê kuştin. Divê welatperwerê ku ji bo ronahiya welatê xwe têdikoşe nebe qatîlê hevalê xwe û jiyana wî lê nebe jar; dinyê li xwe tarî neke.. Pirtûka Çürükçaya îmkân û şansê fikîrandina van pîrs û gelek mijaran dide mirov..

Di çapa duyem de hin guhertin ji hatine kirin. Beşek piçûk ji pirtûkê derketiye, lê 80 rûpel jî lê zêde bûye. Di van 80 rûpelan de 73 kesên ku di dema rev û derketina vê berhema Çürükçaya de, di PKKê de berrisîyar bûn û nivîskar wek xayîn didan nîşankirin, bi çav û helwestek berevajî beşdarî pirtûkê bûne ku peyvekê tînin bîra mirov: Ji wan kesên ku zêde bawerîn ber bi ku ve diçin, bitirsîn! Ew kesên ku bi peyvên heqnekirî der û dora xwe gunehkar îlan dikin û helwestên dijwar nîşan didin, careke din kumê xwe deynin ber xwe û bifikirin..!

PK - Pirtûka Selim Çürükçaya ya bi navê Aponun Ayetleri cara yekem di Tebaxa sala 1994an de li Swêdê hat weşandin. Piştî 10 salan ev pirtûk bi hin guherandinan li Istanbulê ji aliyê weşanxaneyê Dozê ve pêşkeşî xwendevanên Li Tirkiyê û li Kurdîstana Bakur bû.

Çürükçaya ev berhema xwe di Tebaxa sala 1993an de li Libnanê-Beyrûtê di 13 rojan de nivîsandîye. Selim Çürükçaya wan rojan ji rêxistina xwe ya ku bi salan tê de bi awayekî aktîf-profesyonel xebitiye, berrisîyariyên girîng daye ser milên xwe û ji ber wê bi salan -D.Bekir jî di nav de- di zindanan de raketiye, êşkenceyên giran xwariye lê teslim nebûye, reviyaye û li Beyrûtê xwe ji rêxisina xwe vedîşere. Bi hêviya ku xwe bigihîne Ewropa di kuçe û kolanên Beyrûtê de tî, birçî û taziye; ji aliyê din ve xwe ji ber kuştinê vedîşere..

Giringiya pirtûkê ew e ku ji aliyê ke-

Liz Hurley dev ji sînemayê berdide

lawê xwe re derbas bike. Liz Hurleya 39 salî daxuyanîyek da rojnameyekê û got "ez

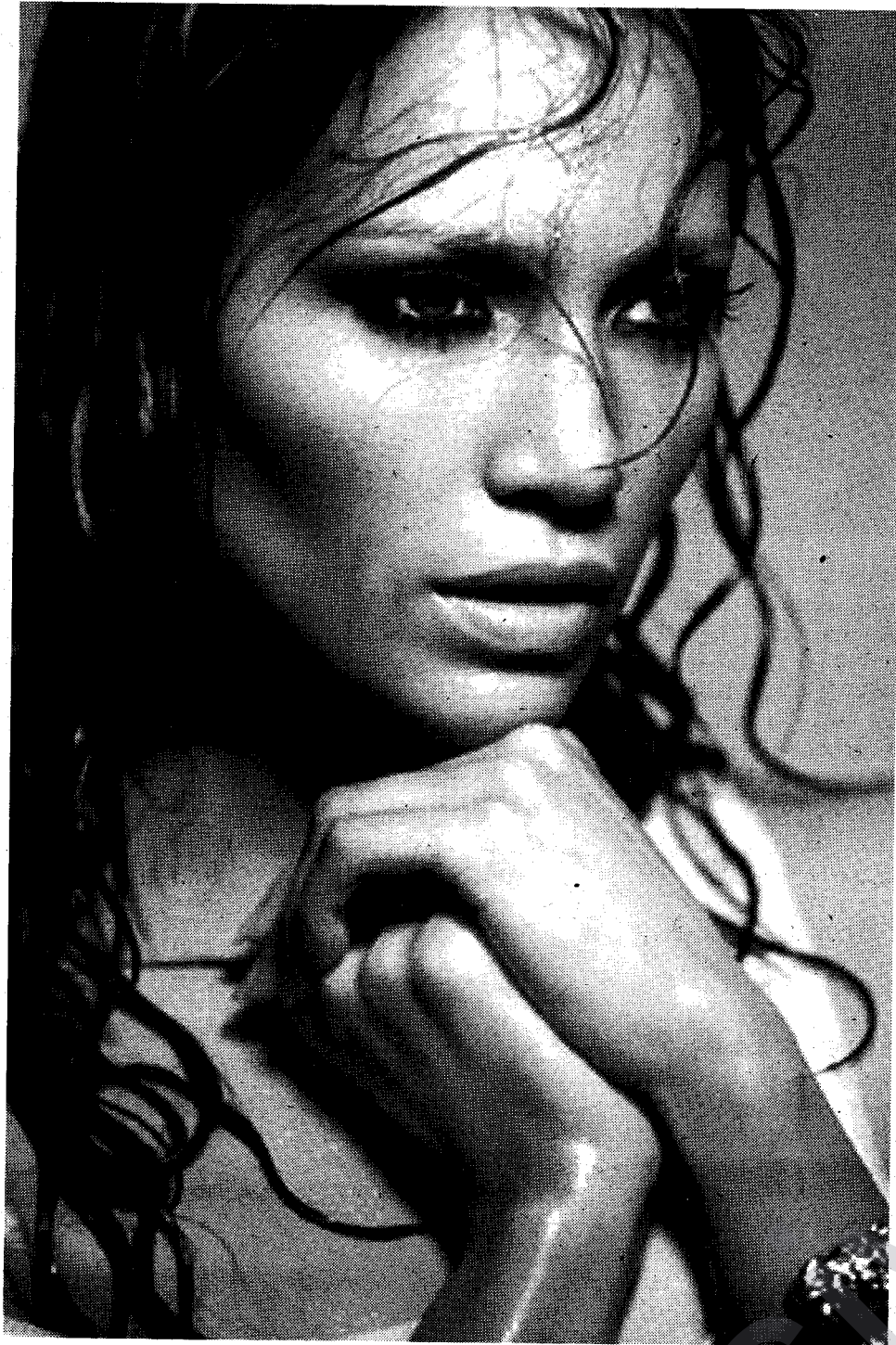
êdî naxwazim zêde ji lawê xwe bidûr kevim. Kişandina filimekî sê mehnan dajo, ji ber vê heya lawê min mezin bibê ezê êdî dev ji sînemayê berdim û bi wî dakevim".

Herweha Liz Hurley da zanîn ku ew zarokêkê din jî dixwaze, lê ji bo vê jî divê berê bi hezkiryê xwe Arun Nayar re bizewice. Hurley bi berdewamî got "di nêzîkbûna 40 saliya xwe de ez zewacê bi ferqek din dibînim. Berê zewac ji bo min wek tiştêkî girîng nedihat dîtîn. Lê ez niha ferq û giringiya zewacê xweş dibînim". Wek tê zanîn, Hurley ji

Londra - Liz Hurley, da zanîn ku kariyera xweya sînemayê bi dawî aniye. Manken û lîztikvana sînemayê Elizabeth Hurley dixwaze wextê xwe zêdetir bi

mêrê xweyê milyarder Steve Bing veqetiya bû û zaroka xweya sê salî bi sere xwe mezin dikir.

Eger tu hinekî di sala borî de bifikirî, tu yê bigihê kîjan encamê?

Jennifer Lopez: Ez kêfxweş im ku min hemû tiptên ku di sala borî de pêk hatin, baş derbas kirin. Ew sal ji bo min saleke guhertinan dît, sebarek bi hevkarên min ên bazirganî, hevalên bi salan, têkili... hertiptê gengaz bi pêweyê balkêş di jiyana min de guherî. Ev yek hin caran ji bo min gelekî dijwar bû, lê divyabû ku pêk bihata. Îroj ez wekî din im, hinekî giheptitir, hinekî biaqiltir. Bi herhal ez dixwazim vê yekê wilo bibinim. (dikene)

Hîn berî du salan te bi hevoka di straneke xwe de "I am still Jenny from the block" mîna keçeke ji taxa kêlekê dida naskirin.

Rast e, tiptek ji wê yekê hebû. Lê ew pêşî dihat wê wateyê, ku erê hertiptên li dora min xwe guhertin, lê ez a berê mame.

Rast be: Tu bêtir dixwazî ku wilo bibe, lê ne wilo ye. Ma ne?

Na, ev ne tenê xewnek e. Eger ez li wê kesa ku ez berê ew bûm, temaşê bikim, dema min di vî karî de dest pê kir - kesayetiya min, tiptên ku baweriya min bi wan dihat, pêweyê xebata min, pêweyê teserufatên min - hingê ez dibînim ku van tiptan xwe neguhertine. Tevaya çihana min demeke dirêj belavkirî bû, ku bi xwe sucê karê me ye. Hin kes di

vî karî de bi pêweyê berbiçav tene guhertin. Tirsê min ji vê yekê re tim hebû.

Lê tê çawa bi guhertinên gengaz di xwe de hest bikî? Bi hemû filman, muzîka te û projektên te yên cuda hema ti dem ji te re namîne, ku tu li ser tiptên wilo bifikirî.

Ev ne rast e. Min beşê yekem ê sala 2004ê ji xwe re vala hiştibû, da ku ji bilî teftîrê tiptekî din nekim. Ez li jêr li xaniyê xwe yê li Miami bûm, min xwe di bin rokê de rehet kir û ez fikirim: Jiyanê min çi ye? Ev tê çi wateyê? Çi ji min

Jennifer Lopez do 24.07.1969ê de li Bronx, New York, ji dayik bû. Di pênc saliya xwe de, wê dest bi dersên stran û dîlanê kir. Di temenê 17 salan de, wê cara pêşî di filmekî de list. Navdariya wê di sala 1997ê de di filmê "Selena" de dest pê kir. Piştî du salan, wê dest bi stranan kir û navê wê kete çihana muzîkê. Berî demekê, CDeya wê ya çarem derket. Di filmên "An Unfinished Life" û "Monster-In-Law" de, ew dê nêzik dîsa di sinemayan de bête dîtin. Jennifer Lopez bi mîrê xwe Marc Anthony li New Yorkê dijî.

Stêra çihana muzîk û filman Jennifer Lopez:

„Ez hîn a berê me“

çêbûye? Ez dixwazim çi bikim? Ez li ciyê durist im? Ji nîpkê ve, min xwe nema li ciyê xwe yê ku ez lê rehet im, dît. Û min ji xwe re got: Ka hela bise. Min negotibû wilo!

Di bersivdana van pirsan de, tu dihêlî ku hişmendî te bi rê ve bibe?

Erê, ez miroveke tēgihiptî me.

Tu tu caran biryaran ji ber xwe ve nadi?

Belê, ez dikim. Lê aliyekî min ê din heye, ku wekî tewazinê kar dike. Hin hunermend hene, ku di vê pêwendiyê de zêde hestiyar in. Lê ev yek ji bo min ne wilo ye, li cem min aliyê hunerî xwe bi hestê bazirganiyê ve girêdidê. Ez hinekî ji wan hunermendan diqehirim, ên ku bêyî ti kompromîsan tiptên ku ew dixwazin, dikin. Lê ev yek bi kesayetiya min ve nayê girêdan.

Moderêza te heye, te pafrûmek derxist û restauranteke te heye. Tu çi pêweyê jina bazirganî yî - hişk an dîplomasi?

Ez dixwazim xwe wekî jineke bazirganî bibînim, ku street-smart e, ya ku baş agahdar û zîrek e. Ezê tucarî îdiayê nekim ku ez hertiptî dizanim, lê min nas kir ku xelk rêza te digirin, ger tu bikaribî hinek serketin pêpkêş bikî. Hingê tu yê bête cidigirtin, bêyî ku tu mecbur bî zêde hişk bî. Mixabin sîfeta temuhbûnê gelek caran hîn li cem mîran erênî, lê li cem jinan nerênî tê bikaranîn.

Ew qerwelkên ku li ser hunermendan tene bevalkirin, bala te dikîbin?

Ez li xwe mûkir tēm ku kovarên magazînan dikarin wensa yekî binin. Herkes wan diecibine. Lê hestek bi min re heye ku tiptek ne rast dimeşe, dema rojnamevan hema wekî erkekî xwe dibînin ku tiptekî bixulîqînin, eger ew nikaribin tiptekî balkêş di jiyana te ya taybetî de bibînin. Tiptên wilo xerabiyê çêdikin û bê berpirsyarî ne. Ez gelek caran bûm goriya tiptên wilo - ez demekê bûbûm panoyeke bi xelean. Û ev ne sedem bû bê çima min di vê bazarê de dest pê kir û çima ez pêşî ji xelkê re balkêş bûm.

Eger karê min dîsa bikeve bin neynikê, hevî dikim ku hingê xelk dê qedrê wê bizanibin. Mirov di vî warî de guhertineke pêşî hest dike, û ev hesteke xweş e.

Axavtina te ya bi spanî çawa ye?

Ez baş bi spanî diaxivim û hîn çêtir distrêm. Tu dikarî bêjî ku hema aksenta min tune, lê ez ne bi spanî difikirim ne ji xewnan dibînim. Ez bawer im ku ezê tucarî nikaribim wî perfekt biaxivim.

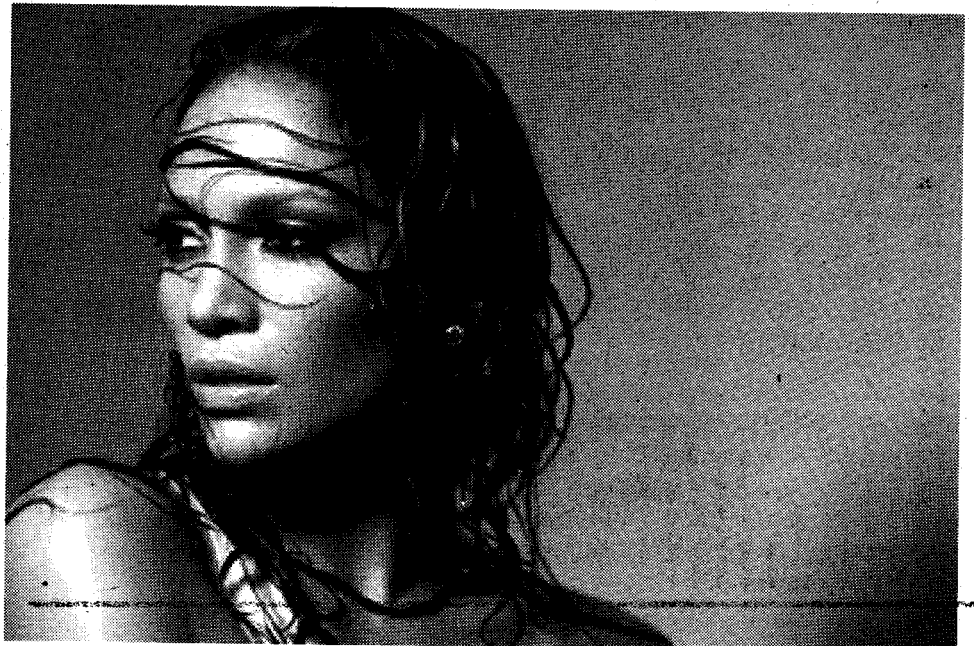
Tu vê yekê mixabin dibînî? Ew hest li cem te peyda dibe ku tu ji qurmên xwe hatiye qetandin?

Na, ji berê de û bavê min ji perfekt bi inglîzî diaxivin. Diya min du salî bû dema hate Emerîka, û bavê min şep salî bû. Ew herdu li New Yorkê mezin bûn. Ji berê yekê ev tipt ji min re ne meselak mezin bû. Tenê dema ku min filmê "Selena" çêkir, û mecbur bûm ku hevpeyvînan bidim medyaya spanî, min mixabin dît ku ez vî zimanî çêtir nizanim. Êdî min zimanê xwe pir bi pêş xist.

Niha tu gera xwe ya konsêrtan amade dikî, piştî ku te di dema borî de ji bilî çend "show"ên bi tenha xwe tiptekî din nekir.

Erê, ez tim tenê di navbera CD û filmên xwe de diçûm û dihatim. Min tucarî dem ji bo gerekê nedît. Niha ez dixwazim wê ji xwe re bistînim, berî ku ez li malê rûnim û zarokan bînim. Ev ji hîn di planê de ye.

Ev hevpeyvîn ji aliyê Michael Tschernek ve hate kirin. Hevpeyvîn di kovara "Galore" (hejm. 9) de hatiye wepandin. Sîrwan Hecî Berko ew ji elmanî wergerrandiye bo kurdî.

Parlementoyî Kurdistan 30î Nîsan de kombiyayîşî xo virazeno

Selahaddîn- Heftêkû vîyert roja paşime pôlitbüroyî PDK û YNK Selahaddîn de amê piyehet. No kombiyayîş de yewbiyayîşî her di îdareyan û kombiyayîşî parlamentoyî Kurdistan ser ame qisêkerdiş.

Wird partiyên bênatê xo de yew komîte vîcna. No komîte samedî ruenayîşî hukmato ortaxa wazîfe girot. Kombiyayîşî parlamentoyî Kurdistan zi erziya 30 Nîsan, çimki Kurd wazenî elçî û konsolosanî dewletanî bînan dawetî no kombiyayîş bikerî. Parlamentoyî Kurdistan de 111 parlementer estî. Goreyî bernameyî gerekê parlamento 30î Nîsan de serekî parlamentoyî vîcino û

samedî ruenayîşî hukmata wazîfe bido Neçîrvan Barzanî.

Penî kombiyayîşî de Mesûd Barzanî va ke sey kombiyayîşanî bînan no kombiyayîşî zi serfirazib, ma nezdî de mijdunê yewbiyayîşî wird hukmatan dûnî şarî xo.

Bi namê heyetî YNK zi Noşîrvan Mustafa zi vînayê xo îna ardî ziwan :

« Ma hevî kenî ke nîzdî ra her di hukmat yew bî, hukmatî 5. nî Kurdistan rueniyo û kombiyayîşî hukmatê yewin de yasayî serekiye Kurdistan biyero qebul kerdiş.

Kak Mesûd Barzanî nîka ra serekî Kurdistan o. »

Resamî Kurd Mahmut Celayir sergîyê resiman Kerd a

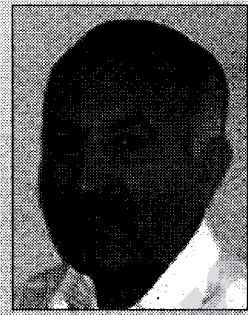

Stuttgart- Resamî Kurd Mahmut Celayir pa 2 resamanî Almamana Stuttgart de bi nameyî resimî "Tebiat" yew sergî kerd a.

Na sergî 24î Nîsan de bi qisêkerdişî xêrameyîşî Florian Stegmaier bî a. Sergî 24 Nîsan re heta 22 Gulan akerde ya. Kam ke biwazo na sergîyê resiman ziyaret bikero sehet 10:00 ra heta 17:00 eşkeno resiman vîno.

6î Gulan de zi nuştox Bernd Löffler îta de -Tebiat û edebiyat- ser sohbet keno. Ca: Städtische Galerie im Kornhaus 1. OG Max- Eyth-str. 8 Kirscheim unter Teck

Psîkolojiya bindestiye

Selim Çürükkaya

Hîris û di serî cuwa ver ez û yew embazî xo ma pê tirena Xarpiyet ra şîni Dara Henî.

Ma yew vagon de runîstebî, cayî çêher tenan mî, cayî çêher tenan zi embazî mî girotib. Ma kîştî kotîbî ra, ma tîrkî xêber deyn.

Yew dewij feki ber de vinertîb, gûştî ma kerdiyen. Ez nêzana nê mî sehet yan zi yew sehet tîren şîy, ma hama Tîrkî xêber deyn.

No dewij zi pay ra vinertîb gûştî ma kerdiyen. Wext ke ma Zazakî qisêkerd. Dewij yers bî, qêra ma ser, va:

Şîma nişarmiyen? Şîma di tenî, şîma cayî heşt tenan girot! Mî zi va dê nê kamî? Lez linganî xo bunciyenî xo, ez zi rueniş!

Ma lingî xo anti xo, ma xo ser niştî rue. Mîyerik îme kîştê mî de niştî rue. Mî ti ra pers kerd, mî va:

Xalo, nê mî sehetî ti îca de pay bî, ma tîrkî qisêkerdiyen, to vengî xo nêkerd. Wext ke ma Zazakî qisêkerd; ti biy camiyerd, qey to verî vengî xo nêkerd?

Ey va:

Qîrban la ez çî zana, mî va dê şîma kamî?"

Ez hiwiyaya, mî va:

Xalo wext ke ma zîwanî efendiyan xêber da, ti ma ra tefsay.

Wext ke ma zîwanî xo xêber da, ti qêray ma ser! Ti zanî çîney ra?

Destî mîyerik recîfiyay, o şarmiya, îniya xo ver ra û va:

Ma sek, ma be zarî!

Arminiyan serrê 90. ê qetilkerdişî pîrîkanî xo ard xo vîr

Erîvan - Seraserî dinya de û hususî zi Erîvan de serrê 90. ê qetilkerdişî Arminiyan bi şîyayîşî û mîtingana ame vîrardiş.

24î Nîsan de paytextî Ermenîstan Erîvan de bi henzeran însan bi maşaleyên şîyayîşî vîraştî û Tîrkiye ra waşt ke qetilkerdişî Ermeniyan qebul bikero. Gorî idîayî tarîxzanayan benatê serranî 1915 - 1917 de dewleta ôsmanî hendê 1,5 milyon Arminî qetil kerd û dest nawo mal û milki înan ser.

Tîrkiye heta ewro Qetilkerdişî Arminiyan qebul nêkerdo.

KÛRT-KAV Rojnamageriyî Kurdistan ser yew panel viraşt

Îstanbul- Weqfa Çand û Lêkolînê ya Kurdî, (KÛRT-KAVê) bi minasebetî 107. serrê vîciyayîşî rojname Kurdistanê yew panel viraşt.

Na panel de nuştox Hasan Kaya, Rojnameger Süleyman Çevik û cigêrayox Felat Dilgeş qisêkerd. Panel salonê weqfê Taksim- Îstebol de viraziyay, xeliyek rojnameger, nuştox û Kesî bîni panel de hedre bî.

Na Panel ke Fehîm Işîk riyera berd bi qisêkerdişî Serekî weqf M. Celal Baykara dest ci kerd.

Baykara qisêkerdişî xo de muhîmê na roj ser û tarîxî roşnîvîrîyê Kurdistan de roli keye Bedîrxaniyan ser agahdarî da.

Qisêkerdixanî bînan zi tarîxî rojnameyî Kurdistan û çapameniyî Kurdistan ser agahdarî da mêmnan.

Rojnameyo hefteyî Dema Nû Ewropa de zi beno vila

Duisburg- Rojnameyî Kurdi/ Tîrkî Dema Nû ke çend serrî yo 15 roj de yew ray Îstanbul de vîciyayn, serê Nîsana pey Amed de û her hefte yew ray veciyeno.

Rojnameyî Dema Nû heta nîka Ewropa de bi sîstema abonetî û bi destan amenî vilakerdiş. 10î aşmê Gulan de Dema nû Almanya de û 17î Gulan de

piyerê Ewropa de zi bi destî yew firma yeno vilakerdiş. O wexta pey wendox eşkenî Dema nû çayanî rojname ruetoxan de biernî.

Berpîrsiyarî rojnameyî Dema nû ê Ewropa Yilmaz Çamlîbel 16 Nîsan de Duisburg de û 17 Nîsan de Bremen de no derheq de agahdarî da wendoxan.

Îbrahîm Güçlü dehwayî HAK-PAR de bi Kurdî îfade da

Amed - Cagîrotê peroyî ê HAK-PAR ê kahan Îbrahîm Güçlü samed ke kongreyî Partiya Maf û Azadiyan (Hak-Par) ê bajarî Mêrdîn de bi Kurdî qisêkerdib, verba ey dehwa bibî a.

Güçlü 21 Nîsan de Amed de veciya mehkîma. Îbrahîm Güçlü mehkîma de îfade xo bi Kurdî da û îna va: „Partiya Maf û Azadiyan (Hak-Par) samed ke Kurd waharî heqanî xo ê demokratîkî bî ameya ruenayîş.“

Mehkîma de Ebukat Fexrî Karakoyunlu zi Îbrahîm Güçlü re tercumanê kerd. Dehwayî Güçlü tepîya erziyay.

Efsane yew Şoreşger Zekî ADSIZ

Seyîdxan Kurij

Emser aşmê Nîsan serrê 15. ne merdîşî şoreşger û sereko egît û fedekar Zekî Adsiz a. No rid ra ma waşt ke qe nêbo pê yew nuştaya Zekî Adsiz biyari wendoxanî xo vîr. Semedî mina ripelê yew rojname de nuştîşî heyat rehmetî Zekî Adsiz zaf ziwar o. Çimkî ey ciwê xo ya kilm de zaf çî kerd. O zaf pir ciwiya, heyat ey raştayew seruwana dergib. Eger şoreşî Kurdistan yew maratono dergo, Zekî 100 metrê nê maratoni bi serfirazî vazda.

Zekî Adsiz 10.01.1948 de cayî serewedartiş, bajarî Kurdistan Çewlig de ame dinya.

O laci Çerkezî Elikon bi, ê yew keye yo rencberbî. Bi vate yew Çewligij: "Zekî Çewligij bi. O zaf xidar yew merdib bi, egît bi, lejwan bi, o rid ra Çewligijan ti ra heskerdîyen. Dormare Zekî de zaf xwertî bî, baweriyê inan Zekî bî, Zekî se bivatiyen inan kerdîyen. Zekî zi semedî embazanî xo ya her çî kerdîyen. O zaf fedekar yew insan bi, Mesela yew merdim yew embazî ey kard kerdib, ey dest ra yew qeza vécîyay, o merdim bi brîndar û o rid ra kot hepîxane".

Zekî Adsiz wext ke sinifê hîrêyin ê lîse de bi destra yew qeza veciyay, na dehwa ra ceza girot. Wext ke darbeyî leşkerî ey 12 Adar 1971 bi, o hepîxane de bi. O hepîxane de teber ra koti îmtihan lîse qedna û zanîngêhî Istanbul mektebo berz ê rojnamewanî de qeyd xo viraşt. Ey miyanî ruenayîşî komelê wendoxan de ca girot û komiteyî idare de aktif kar kerd.

Zekî Adsiz zanîngêh ke qedna agera Çewlig. Ey Çewlig de redaksiyonî yew rojnamewo heremî de ca girot û nuştayî quncikî nuştîyen. Çewlig de- newe banlerz bibi, no rid ra zaf firsatçîyan waştîyen bi sehtekarê doletî bî, dizdê kerdîyen, heq feqîran werdîyen. Zekî Adsiz verba inan vindert, faal inan eşti meydan û raya verîn ey bi dewijana rojname de roportaj viraşt. Ridî na xebatê ey re waharî rojnameyî o rojname ra eşt.

Ey 1973 de CHP de ca girot, çimkî CHP program xo de ca dabî, taye waştîyanî demokratîk û efo peroyî. CHP amê iktidar û 1974 de efo peroyî vet. Şoreşgerî Tirk û welatperwerî Kurd hepîxaneyan re veciyayî. Zekî Adsiz kongrê CHP ey 1974 de qisêkerd, rid vînayê ke ey ard ziwan bi emirî Ecevit o bi hedefî şovenîstan û bi brîndar. Na biyaye ya pey ey CHP ra îstîfa kerd. 1974 de Çewlig de bi namê Bin-Genç-Der yew komel nîyay rue. Zekî Adsiz destek da ruenayîş na komel zi, la idare de ca nêgirot.

Efî 1974 a pey şoreşgeranî Kurdistan zi dest bi xebat kerd. Zekî Adsiz zi sere ra miyanî Rayerî Azadî - Partiya Sosyalîs a Kurdistana Tirkîye(TKSP)- de ca girot.

No derheq de zi hanc yew Çewligij ina vûno:

" Mustafa Budak bi Dersim ra, îta Çewlig de malime kerdîyen. Birayî ey Kazim Budak û çend na biray ey bin bi, ê sey keye Çewlig de mendîyen. Mustafa Budak merd, ey bin nika hê Ewropa de ê. Mustafa Budak o wext Özgürlük Yolu (TKSP) de aktif bi. Sayê Mustafa Budak ra Zekî zi Özgürlük Yolu ya xe-

bitîya. Ey Çewlig de zaf aktif yew xebat kerd, zaf kêm yew wext de Rîya Azadî Çewlig de bî vila. Yeno mi vîr yew roj Zekî çarşî de veciya bi yew Erebê Estoran ser û qisêkerd. O hay de estorî şî tayn mend erdginîro. Tesîrî Zekî hama hama zi Çewlig de est".

Zekî Adsiz wext ke rojnameyî Çewlig de nuştîyen derheqî ey de dehwa bibî a. Na dehwa ra ey bacê 10 cezay hepis û 6 aşm zi cezay surgun girot. No ridra ey Çewlig terk kerd, la 1977 de Amed de tepîşîya. Na cezay xo pawit.

O hama Çewlig de bi dest bi karî sendîqa kerdib. Çimkî sey karker Wezirtîye Awankerdiş (Bayindirlik) de xebitîyayn.

Zekî Adsiz 1978 de bi serekî Genel-İş şubeyî Amed. Bi saya xebatê xo ya bê qefilyayîş, durustê û fedekarê xo yew demo kilm de o piyerê bajarani Kurdistan de ame sinasnayîş. 6 Gulan 1979 de Zekî Adsiz bi serekî DISK ey heremî 10' in. He-

remî 10. hama hama piyerî bajarî Kurdistan girotenî xo zerre. Hama hama piyerê Tirkîya de DISK bin kontrolî TKP de bî, rehmetî Zekî tabî bi destekî Rayerî Azadî (Özgürlük Yolu) ya Kurdistan de DISK destî TKP ra girot.

Bi serekiye Zekî de karkerî Kurdistan 1979 de 15-16 Hezîran de Amed de wiriştî lîngan ser. Zekî îta de qisêkerd, o rid ra o bi çend embazanî xo ya tepîşîya. O zîndanî Idarewo hususî(sikiyonetîm) de amê îşkence kerdîş. Heta o wext TKSP deşîfre nêbib, dewlet waştîyen şexis Zekî

de TKSP veco wer-te. No îşkence de estê mûnî û çaqê ey şikiya, la ey qet sere ruenêna.

Adar 1980 de Amed de istihbarat re yew Ustteğmen kişîya. Nay ser verba TKSP operasyon dest ci kerd. Zekî Adsiz mecbur mend Amed terk kerd, la Ankara û İstanbul de xebatê xo ye partî rûmna. Cuntayê 12 Elul 1980 pey o yew mude welat de mend, qadroyî partî vêt teberî welat,

cuwa pey o zi şî Kurdistana rojhelat. Zekî Adsiz heta penî 1981 Kurdistana Rojhelat de mend, bacê bi qerarî partî veciya Ewropa.

Zekî Adsiz endamî komiteyî navendi ey TKSP bi. Nê serran de bènate Zekî û partî de minaqaşayanî îdeolojik-politik dest ci kerd. Penî minaqaşan de Sibit 1984 de ey hêna dest bi vilakerdişî rojnameyî „Roja Welat“ kerd. O wexta pey Zekî Adsiz pa yew komê embazanî xo ya TKSP ra biriya a û bi nameyî TKSP- Roja Welat xebatê xo rûmna. 1986 de TKSP- Roja Welat û KIP-GBK amê piyehet bi nameyî Teverga Sosyalist a Kurdistan (TSK) yew rexistin na rue. Zekî Adsiz sey sekreterî TSK ame vîcnayîş.

Zekî Adsiz xortê xo re merdimî aksiyon bi, şoreşger bi, Ewropa de mendîş goreyî ey nêbi. Ey şero çekdar raşt dîni û no rid ra zi pa embazî xo Urfan Alparslan a şî Lubnan û îta de dest ci kerd peşmergê perwerdê kerd. Ey bi xo zi perwerdekerdişî leşkerî de ca girot û aşmê Gulan 1988 de Ordiya Rizgariya Kurdistan (ORK) na rue. Zekî Adsiz serekiye konseya leşkerî ê berz girot xo mil.

Zekî Adsiz 1989 de Lubnan de nêweş kot. O ûca de çend ray şî doktor, la weş nêbi. Nê ser Sibit 1990 de amê Almanya . O Almanya de bajarî Köln de şî neweşxane, îta de tesbît bi ke nêweşîye ey «Bronşîal Kanser » a. Egito ke îşkencexaneyanî barabarn de, koyanî kurdistan de vêşunê, têşunê û serd re sere ruenênabi, çî gûne nêweşîya bêderman Kanser re sere narue. Zekî Adsiz 17 Nisan 1990 de Köln de dinyay xo bedilnay.

Merasmîmê cenazay rehmetî zekî Adsiz 22 Nîisan de bajarî Köln de bi hedrebiyayîşî yew qelabalixo gird welat heskerdoxanî Kurdana viraziyay. Mehitî Zekî Adsiz 24 nîisan de resa Çewlig. Şarî Çewlig bi henzarana amebî vera laci xo yî şoreşger û sereko bi qîmet. 1980 pey cenazaya tor qalabalix ê Zekî Adsiz bi.

Çewlig ra zaf şoreşger, merdimî egît û fedekar vécîyayî, la çî gune îta re zaf kêm roşnvîr, cigerayox, teorişyen û merdim ke bieşkî polîtîka tespît bikerî, vécîyayî. Zekî Adsiz no qide yew merdimib. O hem şoreşger, egît, fedekar, him zi toef-syenib, tesbît kerdîşî îdeolojî û polîtîkaya TSK de rol ey zaf muhîm bi.

Zekî Adsiz sey yew cigerayox û teorişyen zi nê eserî vetî werte :

- ♦ Kurdistan`da Ulusal Sorunun Konuluşu (Kurdistan de persa netewî)
- ♦ Kurdistan` da Kapitalizmin Gelişmesi (Kurdistan de verdşiyayîşî Kapitalizm)
- ♦ Kurdistan Devrimin Askerî stratejisi (Stratejiya leşkeriye Şoreşî Kurdistan)
- ♦ Devrimci Sürec, Birlikler sorunu(Prosesa Şoreş, persa yewbiyayîş) - hêviya gel- Adar 1991

Zekî Adsiz kenay xalê malim Şadiye Adsiz a zewicnaye û bi nameyî Filinta û Şerwan waharî di qican bi.

Çimê:

- 1 - Nihat Elçi de hususî sohbet
- 2 - hêviya gel - hejmara taybetî Gulan-1990
- 3 - Roja Welat - Hezîran - 1979

کله ورو کانی

کاور ٢٠٢١ تا ٤٠٢٠

قوناغیگی باشه هر چه نده گیر و گرفتگی خیزانی و بویاری کاره که له نارادایه، هموو شتی که به دلی تژ ده بیت ته گهر بتوانیت خوت کونترول بکیت.

کا ٤٠٢١ تا ٥٠٢٠

پنویسته به خوتدا پیچته و به بیر له هندی هلس و کهوتی خوت به وردی بکپته و، هندی کوسپت له ریگه دایه ده بیت به ژیرانه مامه لیان له گله لدا بکیت.

دوانه (چمک) ٥٠٢١ تا ٦٠٢١

هندی همل و مارجی تاییه تی رووبه پروت ده بنه و که کزملی گیر و گرفتگی له ده که ویته و، به لام چاره سر بیان ده که بیت و دهره نجامه کانی بی باش ناین بژ تژ.

قرزال ٦٠٢٢ تا ٧٠٢٢

هساره کان هم هفتیه ده تیاریزن، که چی له گله شه هندا توشی چند گرفتگی لاوه کی ده بیت.

شیر ٧٠٢٢ تا ٨٠٢٢

شه وند په له نه که بیت و خوت له زور خوری باریزه، له هفتیه باه سر زور کیشه دا زال ده بیت و پتر باوهرت به خوت ده بیت.

فهریک ٨٠٢٢ تا ٩٠٢٢

ثاگات له بویاری دارایی خوت ه بیت چونکه به رو شویان دهرات ته گهر بیت و ده ست به پاره و نه گریت.

ترازو ٩٠٢٢ تا ١٠٠٢٢

ده ست له هموو شتی که بهر نه ده بیت کانتیک رووبه پروت کیشه یک ده بیت و ه به تاییه تی له بویاری کارکردندا.

دو پشک ١٠٠٢٢ تا ١١٠٢٢

ماویه کی پر له بیزاری و ناخوشیبه له سر هموو ئاسته کان، پنویستیت به و هیه که ثاگات له خوت بیت.

کوان ١١٠٢٢ تا ١٢٠٢٢

هلیکت له بویاری کارکردندا بژ دهره خستیت به وردی بی بی له بکروه، که سیکی نژیکت پنویستی به یارمته تژ ده بیت.

کیسک ١٢٠٢٢ تا ١٣٠٢٢

به خت یاوهرت و کاریگه ریبه کی باشی هیه به تاییه تی له بویاری کاردا، شه و نه خوت به دل راوکی و نیگه رانییه و نه سپیره.

سه تل ١٣٠٢٢ تا ١٤٠٢٢

دودل نه به و شه و که ده ته ویت بی که و نه ترسه، به تاییه تی له م کاته دا هموو شتی که ئاسان دهرات له به رده متدا.

نه هنگ ١٤٠٢٢ تا ١٥٠٢٢

به قوناغیگی دل ته نگیدا تی ده پری و پنویستیت به خورگری هیه و که شیین به داهاتوو هر چه نده کوزهراتی ئیستات ناخوش و ناهه مواریتیت.

هو لیز، داوا له پهلما و حکومتی هریمی کوردستان ده کهین هر چی زوه فریای هم باله خانه به بکه ون بهر له و می ش به دهری ئاسه واره کانی تر بچی چونکه هم شویته له لای خه لکی هو لیز زور پیرزه له بهر شه و یه که مین قوتا بخانه کی کوردی شاری هو لیزه ، بژ هم مه به ستش نامه به یک نامه کرده بژ به ریز و وزیر ی پهر و رده پیشنیاری نویی کرده و نوژن کردنی هم باله خانیم کرده که بگریت به مه لبه ندیکی رو شنییری و موزخانه یه کی پهر و رده ی .

(٢) بژ زیاتر تیگه یشتن له به شیریزم بروانه نووسینه کانی د. ئی حسان فواد له رژنامه ی "العراق" سالی ١٩٧٨ . (٣) "تیه الکر" که ره که له ناو داره کونه کانی شاری به غدا، له سالی ١٩٥٨ اوه که و ته بهر تیگدان و شه قامی جمهوری له سر دروستکرا. ئیستا چند کولانیکی ماوه به لام خراونه ته سر که ره کی "الفضل" که ده که ویته سر شه قامی "غازی" له گله شه و هندا ناوه کی ههر ماوه و خه لکی به غدا به "تیه الکر" ناو زده ی ده که ن. ■■■■

ولهام: بژ نا ١٠؟! من لیزه کانه دا رای تاییه تی خزم ده لیم! له روی پهر و رده و گرتگی به خویندنگانک بدریت. هاریکاری مندالانی کم دهرامه ت بدریت بژ به رده و می له خویندندا، و ته و ی وانه می ژوو و کزمه لایه تی ولاتی کورده واری. به هیچ جزر یک سازش له سر کیشه و دوزی که روک نه کریت و له سر ماف و خواستین کورد هموو یه که دهنگ بن. کوردستان لانه و ولاتی کشت کوردیک بیت. فیرونی پی تی لاتینی وانه یک بیت. سیستمی پهر و رده دور بیت له کارگری دینی و سیاسی و.. هند. نووسران، ته گهر ده خوازن یه کسه ره ئندامی پی تی کورد بن یاخو د لقی پین دایه زرتین. شه می ش بژ گه یاندنی دهنگ و به ره مین کوردی به دنیای دهر و ی کوردستان، زور گرتگ و به سوو ده. به کورتی: نازادی تاک بپاریزرت.

کرتلی پرسیا: **پموایه که له و ما گت و گریه کی سنوریلدا، دهره تی چونه نار ووردمکاریه کان ناگرتجیت، ته گهر چی زور به چو پری و پختی له مبه ستی گشته گرتگ کان گیشتن، تاپا کسه کانی شانمکه تان له هموو پارچه کانی کوردستانه بوون ١٠؟! ولهام:** به لی. - سو پاس.. - سو پاس بژ نیره ش. ■■■■

هینده تو قانده بو، تنه به گومانیک شاخیکیان ده سوتاند، بژ گهران به دوی تاکه چه کیکدا سه ده ها لا دیواریان دابه تپان. بژ که یشتن به زانیاریه که له سر پیشمه رگه، به هزاره ها لا و پیر و ژنیان دهره تاند. کوردستانیان به ناره زووی بژ گه نیان هموو شه قانده، به لام رژ له دوی رژ چاپوکی و ژماره ی بوونی سه ربلنده کانی کورد له زیاد بووندا بوون. له شه قام و قوتا بخانه و شانزکان و نیو قه یسه ریبه کان، تاکو چایخانه و ماله و مال هواله کانیان به نه پیی و چرپه راده که به ندان. هموو کورد بژ نه وان بوونه قه لغان، بوونه ئاسوی بلندگری هموو چالاکیه کانیان. رژ له دوی رژ ناوه نه پییبه کانیان له بهر ده کران. قه یسه ل بووه سیروان و حسه ن بووه رو ستم و ره سمیش و هکو هله ز هر گیز سه ری دانه ده واند. پیشمه رگه کی هم شوزر شه نویی، تاکو ئاستیکی باش قال بووی نیو گیانی به رنامه ی سیاسی و رو شنییری گشتی بوو. بهر له و ی ده ست بداته چک، ده بویه به رنامه ی نویخوازی به خواستایه و، به راهیانی تورا ووه، له ته که رژانه ی ژنیاندا کاری پیکر دایه. پیشمه رگه له ناسنامه ی مرزیه کی ئاسایی پیکاته کزمه لایه تیبه که دا نسا. خوینده وار بوو. خاوه نی پله ی به رزی خویندن و پسر پور، یا چوونه دنیا و زانستی هله لبار دبوو. ته گهر نه خوینده وار یک ته زوی مهربانه تی شوزر شگری رایتبه کاندایه و، بژ پیشمه رگه ایته خزی بیخشیایه، شه و له گله هموو هنگاو و ریگردنیکدا، ماوه ی پشوی

و شانزیکم بده ری گه لکی هوشیارت دهمه من. دیاره مرگ شه دابرا نه قورسه به که شریتیگ له یادگری خوش و ناخوش له دوی خزیدا چی شه پیی. مهرگی پیربال بژمن کوستیکی زور گه وره بوو له دوو لاوه، یه که میان، مرزوفیک و برابیک و خوشه ویستیکم لیون بوو، دووه میان که له شاعیریگ و زمانزانیکی قالبووی شه ده بی کوردیمان لی ئاوبوو.

هم چه ند دیزم پیشه که بیت به گیانی پاکی "پیربال محمود"، شه خوشه ویسته کزچ کردوه ی به جیته شتن و مائواری یه که جاره کی لیکردین. سلوا له یادی هم مرزه دل گه وره یه کی که بووه ستونیک گه وره له میژووی شه ده بی کوردی.

پهراویژو سرچاره کان

(١) جیگه ی داخه که ئیستا ناوی قوتا بخانه یه که می هه لیز تیگه ل به قوتا بخانه یه کی ترکراوه و له کانتیک ده بویه ناوی هم قوتا بخانه یه بپاریزرایه، باله خانه که شی بژ ته که لاره و زور بپناز خیماره . کراوه ته مه خزنی که ل و پهل و پیناو یسته کانی به ریو به رایه تی پهر و رده ی

(دیچه و میژو پوتا میا و کاوه...) همن رژه کانی که ئیته له ویکه بووین، کونفرانسی "رژو سیسه های دیار به کر" هه بوو. له رژه هلاتی کوردستانه و میوان هاتبوون... هه مویان ههر کورد. میژووی ٢/٢٦، ناوی سیسه های کورد ی بژ ته رخا ن کرابوو.

پرسیار: **بهی سوومی گشته که تان به ره و باشوری ولات بوو، به چ نامانجیک و بژی...?**

ولهام: به کورتی و پختی؛ هه قناسینی له نژیکه و ی نووسران و رو شنییران و که سایاتیه سیاسی کانی دهره و و ناوه و ی ولات به یه کتری، دروستکردنی پردیکی په یوه ندی بژ کار و هاوکاری یه کتر، سوو له به ره و تاوانا و نه زمونه کانی یه کتر. له شاره کانی دهوک و هه لیز، سلیمانی و که روکدا، له جو غزیکی زور کوردانه و دوست و دلسوزانه دا، چارمان به نووسران، هوزانغان، رو شنییران، هونه رمندان و که سایه تیبه سیاسی و کزمه لایه تی و نه کادیمیبه کان، په له میتاران و په رله مانی کوردستان که وت، بژ نمونه و مزاره ته کانی رو شنییری و پهر و رده. سهردانی گوندی لاش و جی پیروزی ثابینی یه زیدیان مان کرد. سهردانی کلگری بارزانی نه مرمان کرد.

پرسیار: **ده گرت به پختیک باس له ووردمکاریه کانی مبه ستی به رنامه و خواسته کلتان بکه ن...?**

رژیه چه ند پهره یه ک له شانزگری

بوژانه و یه کی به خزه و یه بینی شه ویش به دامه زرانندی له رژنامه ی " کوردستانی نویی" و "الاتحاد" و هک راسته که روه ی زمانه وانی له م دوو رژنامه یه دست به کار بوو. جار جاره ش بابیه ته کانی خزی تیدا بلار ده کردنه ووه. دیاره دامه زرانندی پیربال له م ده زکا رژنامه گه ریبه دا و هک ریز لیتانیک بوو له لاین شه ده ب دستان گه له که مان بژ دوو کاری گرتگ، یه که میان و هک شاعیر و زمانزانیکی چاک، دووه میان بژ خوشگوزره انکردنی به برینه و ی موچه یه کی باش به رامبه ر به و کارانه ی که له رژنامه کاندانه نجامی ده دات.

پیربال له وسایه کانی ته مه نیان زور به ریزه و یه یارمه تیبه کانی هه ریدو ئیداره ی حکومتی هریمی کوردستانی به رز دهره خاند له واریکاریانه ی که بژیان ره خساند بوو، دیاره ئاوردانه و له به ره داران و نووسر و هونه رمندان و شاعیران له لاین پهلما و حکومتدا و هفا یه ک و ریز گرتنه بژ نه و کانی ئاینده که زیاتر هه ل هه ل بهن شه فاندنی تازه به خشن به که له که مان هه رو هک په ندیک ده لی: نانیک

رژیه ی سهردانی شانزگری یه کیتی نووسرانی کورد

باس خویندرانه ووه. له وانه یی؛ و تری به ریزان "عیزه دین مسته فا ره سل" ی سهرزکی یه کیتی نووسرانی کورد. لقی سلیمانی. به ریز "حسه ن سلیمانی" سهرزکی یه کیتی نووسرانی کورد. لقی دهوک، به ریز "هانس بزیادشایدی" شه لمانی له ژیر سهردی، زمانی کوردی ده بیته زمانیکی شه وری...

پرسیار: که واته ره و ش به گشتی له باکوری کوردستانا گرتیرون...?

ولهام: هه لیت گزرا نی ره و ش، له ژیر کارگری کزرا نه کانی جینه اندایه. به تاییه تی، ره و ش نازادی باشووری کوردستان. شه و جا شه ویش له بیر نه کهین که تورکیا بژ هه گاو یک نژیگ بوونه و له دهر و ازی یه کیتی شه وریاوه، ده بیت مل به زوریگ له داوا و پیشنیاره کانی ولاتانی شه وریاوت. به تاییه تی له مهر مافی نه ته و ی کورد و نازادی تاک و ریخراوه سیاسی و کولتوری رو شنییریبه کانه ووه. له گله ش بژ خزی هوشیاره...

پرسیار: یانی گرت و ریخراوی رو شنییری و کولتوری همن و چالاکن...?

ولهام: وهامیه. بیجکه له لقی پی تی کوردی ئامید که له ٢٠٠٤/٧/٢٧ دامه زراوه و زوریبه نووسران و رو شنییرانه تری له خزیدا کرد کرد ته ووه، سه دان ریخراوی تری و هکو

رژیه ی پیشمه رگ

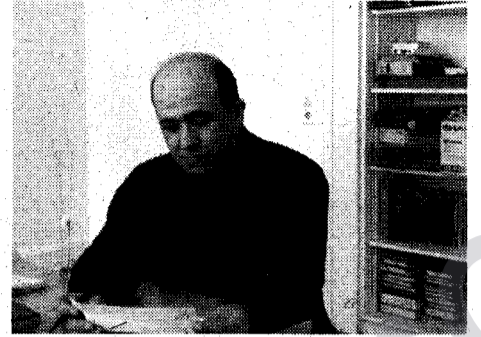
هزکاری سهره کی بوون له و ی پیشمه رگه ی کورد پیوستی به به رنامه ی نوی بیت له خزی پیگ یاندن و چو نیته ی چوونه ووه بژ ناو جماوهر و چو نیته ی به رگری و پاشان به گزدا چوونه ووه. که یشتی هوالی سهره لاندی پیشمه رگه، بووه ره و نه قترین ژده ی پر شادی له سهر تاسه ری کوردستاندا، شه گره چی پیشمه رگه بژ خزی مزن و پیرزه، به لام هم چاره په که ده ستی کم ژماره یه یانه ووه بوونه بالاترین شه ستره ی که شی ئاسمانی کورد. ههر سهره تاپ هوال خزوش و ترس دایه گیانی دوژمن، هک سه کی هار که و ته په له قاز، به ههر یه که ده ستی بگه یشتایه تهر و وشکی پیکه وه ده سوتاند، چاوی لیبوردنی له مندال و پیر و نه خوش نه بوو، به بی هز پاش ماندوو بوونیک زوریان و ده ست نه که و تنی ئاسه واری پیشمه رگه ی نوی، هر چی رق و ده بی نگیان هیه، ده میان دایه ده م تینی قهنگه کانیا نه ووه، ئاراسته ی شه خه لکه بی تاوانانیمان ده کرد. له و کاتانه دا مهربانه ی پیشمه رگه له خه می ئاگر یار انکردنی شه خه لکه بی تاوانه دا بیجان ده گرتن. مهنرسن، که لیان پرسین کوا پیشمه رگه کانتان، بلین شه و تان، له دزل و چیاکان، با بیزن. چ رهنگی مهربانه ییانه هیه، به هه مو جزه که چیکنه ووه بیکنه ووه به گز ئیمه دا، با چپتر ئیوه بی ده سلات نه که و نه بهر شلاری رقی گلاویان. رژ له دوی رژ ترخی پیرزی سهره لاندی و میان چوونه ئندازه ی بوونمان، شه چه پهلانه ی

رژیه ی دیمانه یه ک له گل نکور

سوریا رابگری، چه ندین چالاکی دیپلوماسی تری ش شه نجام دراوه . **پرسیار:** **تاپا شه هموو کاره نییلا ماسینه تان کاریگه ی هه بوه له سر حکومتی سوریه؟** **ولهام:** به لی. دیاره له لکامی شه و کارانه ی شه هدا له راستی پیناسه کردنی هم رژیمه دیکتاتوره ی پتر له چل ساله میلله ت ده چه وسیتنه ووه، شه و متا راستیه کان رژ له دوی رژ تاوانه کانی هم رژیمه زیاتر بژ کزمه لگای نیو ده ولته ی ئاشکراتر ده بیت. باوه رمندی و راستگری کزمه لگای نیو ده ولته ی به ئیمه زیاتر ده بیت، بویه ئیمه هموو توانا کمان بژ ریسوا کردنی هم رژیمه چه ته یه که تنیا بژ چه و ساندنه ووه و دزینی سهره و تی ولات هاتوو، بویه من له و باوه رده م هم رژیمه هینده ی له ته مه نیانده هه ووه ئیستا ئیمه ش سهرقالی خز ئاماده کردن بژ شه پیشه اتانه ی که له سوریا رو وده دن. ■■■■ **ئاماده کردنی: لوتمان به رزی**

سەردانی شاندىكى يەكیتی نووسەرانى كورد (PEN)، لە ئەلمانیاوە بۆ باكوور و باشووری كوردستان

لە گفتوگۆیەكدا لەگەڵ (نەنۆەر موحەمەد ئەحمەد)ی نووسەر و ئەندامی شاندىكە

پرسیار: دەكریت لە سەرماوە، روونكرێنەویەك لە مەر (پێن) ی كورمەو بەمن ؟

وەلام: (پێن) كە لە سێ پیت پێنكەتوو، بە رێكەوتیش پێنوسى ئینگلیزییە. بەلام P، واتە poem یاخود poet كە هەلبەست و ھۆنراوەیە. پیتی E، واتە essay زۆرتر پەخشێنەر دەكریتوو! N ییش بە واتى Novel دیت كە چیرۆكى درێژ، رۆمان و كورتە رۆمان دەكریتوو.

بە كورتی، ئەو كەسانە دەكریتوو كە سەرگەرمی یەكێك لە وێژە نووسینانە بن. ئەم رێكخراوە یاخود كۆمەڵەیە لە ١٩٢١ و لە بەریتانیادا ھاتۆتە ئاوا كردن، مەبەستیش لەمە، پشنگیری و پارێزگاری كردنە لە نووسەرانی، ئەگەر ھاتوو لە ئاكامی بیروبووچوون و نووسینەكانیاندا، لە لایەن دەستەلاتە تووشی كێشە و لێڕسێتوو و یاخود زیندان و ئەشكەنجە ببینوو. تا ئەمڕۆكە ١٤٠ پیتی سەد و چل گەلانی جیاواز ھەن. درێژی نەدەینی، پیتی كوردە ١٩٩٠، دامەزراوە، سێ كۆمیتە بە ناوەكانی: كۆمیتە مافی زمان و ھەرگیزان، كۆمیتە مافی ژنان، كۆمیتە مافی نووسەرانى زیندانى، ھەبە. ئەندامە لە ناو پیتی ئێنۆتەتووھیدا، ئەندامیشە لە UNSICO دا.

ئەم رێكخراوە توانیویتە تانھاكە چەندین نووسەرانى زیندانى كراو، لە لاتانی و ھەكو ئێران و سوریا و... ھتدا بەر بەدا.

پرسیار: مەبەستی رۆزبێستان چی بوو؟

وەلام: یەكەم، ئێمە بەشداری كۆنفرانسیكى ئێنۆتەتووھیدا كرد. بە كۆنفرانسی ئامێد ناوژەد كرا، بەشداریبوونیش بێجگە لە ئێمە، پیتی ئێنۆتەتووھى و پیتی باكووری كوردستان و پیتی تورك بوون! ئێنۆتەرانى یەكیتی نووسەرانى كوردستانیش كە داوت كرابوون، ئامادە بوون. بەلام ھەر ھەموو كارەكە شارەوانی ئامێد رێكی خستبوو. ئێمە مێوانی ئەوان بووین.

پرسیار: چەند رۆژی خایاند و مەبەستیش لە كۆنفرانسە

با زۆر بە كورتی بۆ جارێكى تر ئاورێك لە بار و دۆخی كوردستان پاش نسكزی شۆرشى ئەیلول بەدینەو و بزانی بە دەست دۆژمەنو توشی چی ھات. سەرتاسەر كوردستان لەلایەن دۆژمەنو تەنرا و داگیركرا، نیشەتی ئەم داگیركردنەیان بە نەخەشە ھەتا ھەتا ئێستای ھەنگاویان بۆ دەنا، ئەو ھەبوو بە قۆلابی بیست كیلۆمەتر و بە درێژایی سنووری كوردستان لە نێوان عێراق و ئێراندا، گشت ئاوەداننەكان توشی چۆلكردن و راگۆزێزان و خاپووركردن بوونوو. ئەمەش چوو زۆر ناوی پاراستنى سنووری ئاسایشی نێوان ئەم دوو دەولەتە. لە سنوورەكانى تری كوردستانیشو ھەو بەشەبوو كە بە زۆر بە عێراقو ھەو لێكتروو، بە ھەمان دەستور كەوتە راگۆزێزان و دوورخستوو ھەو مالا كوردەكان و جێنشێركردنى عەرەبى ھاورە لە بەشەكانى تری عێراق. ھەر ھەوا بە ھەموو جۆرێك كەوتە كاولكردن و لەناوبردنى ئاسوار و شوپتەوارە كوردیە مێژووییەكان، تەنانتە شاری گەورە كوردیشى بەركەوت و ھەكو، كەركوك و خانەقین و شنگار و شىخان، و چەندین قەزا و ناحیە، بە گوندەكانى سنووریشیان ھەو.

كردنەھوێ ژۆردوگەكانى زۆرەملن، بۆ ئەو خەلكە بێ چارەییە بە زۆرى ژۆردارى لەسەر مالا و مولكى زیدی باب و بابیریان ھەلى ئەكەن و بەرەو ئەو ژۆردوگایانە پەلێكێشەكردن. مەبەست لەم ھەنگاوە شوڤینی و كارلێكاریانە گەلێك زۆربوون، بەلام گرنكترینیان رێگرتن بوو لە ھەلگیرسانەھوێ شۆرش و سەرھەلانی كیانی بەرنگاربوونەھوێ ھیزی پێشمەرگە. نەھێشتن و شیواندى سنووری دیارى كوردستان، بێجبركردنى ھەستى نەتەواپەتتى كوردى و، بزووتنەھوێ سیاسییەكانى ھاوتای ئەو خەمە قورسەى لە دامالینی چەك لە شانى پێشمەرگە كەوتەھوێ، كەرانەھوێ ھیزی پێشمەرگە بە ھەردوو دیوى سنووری عێراق و ئێراندا، ئەو ھۆكارانە و ئازادى بێكۆتایی ئەو نسكۆبە بە جۆرێكى تر كێبەى دایە كیانی بەرنگاربوونەھوێ ھەنگاوە چەپەلەكانى دۆژمەن.

تورك و خانى "لوسینا كاتمەن" جیگرى سكرتێرى گشتى پیتی ئێنۆتەتووھى و چەند كەسایەتیەكى تری ھەكو "محمەد ئوزون"ى نووسەر و تارىیان پێشكەش كرد.

٢٠٠٥/٣/٢٢ كوردنەھوێ ھەرمى كۆنفرانسەكە بە دەستپێشخەرى خانى "كاتا كولاڤكۆڤا"، سەرزكى كۆمیتەى مافی زمان و ھەرگیزان لە پیتی ئێنۆتەتووھیدا و چەندین بابەتى تر ..

٢٠٠٥/٣/٢٣ خۆبێندنەھوێ چەندین بابەت ، لە سەر چەندین بابەتى جۆراوجۆرى وێژەى و زمان و كۆلتووورى بە گشتى... پاشنیوھەرۆى ھەمان رۆژ، سەردانى شاری "باتمان"مان كرد كە "گەركوكى باكوورە"، مێوانى

شارەدارى ئەوێكانە بووین. لەگەڵ بەرێژیاندا سەردانى شاری "ھەسەن كێڤ یاخود ھەسكێڤ"مان كرد. شاریكى زۆر دێزین و گرنگە. توركیا بەو نیازەى بە دروستكردنى بەنداویك مێژووى چەندین ھەزار سالەى كورد، بخاتە ژۆر ئاوە، بێگرومان راوێچوونى ئێنۆتەتووھى و رێكخراوى پارێزەرانى پاراستنى شوپتە دیزینەكانى سەر بە (ئونسكۆز)، دژی ئەم پرۆژەى دەستەلاتى دەولەتى توركیا. ھەر لەوێشدا و رۆو لە میدیای جیھانى، بێجگە لە ئاخافتە پرۆتێستێكەى شارەدارى باتمان، پیتی كورد و تورك و ئێنۆتەتووھى بانگوازیاندا، ئەو بەرنامەى توركیايان رەخنە و شەرمەزار كرد. ئێوارەكەیش بە خۆبێندنەھوێ چەندین ھەلبەست و ھۆنراو بەسەر چوون..

٢٠٠٥/٣/٢٤ لە تەوھەرى پر رەنگى كۆلتووور و گرنكى و ھەرگیزانى وێژەیدا، گەلێك

بۆ لا پەرەى ٧

شاندى يەكیتی نووسەرانى كورد PEN لە پەرلەمانى كوردستان - ھەولێر

دیاردە و ھەلوێستى بەكار دەبێزا، ناوەندى رۆشنبیری و ئەدەبى و ھونەرییەكان بە ھەموو لێكەوتنە، بووبوونە نزیکترین سەنگەرى خۆراگری و ھوشیاربوونەو.

زۆرکات لە كۆر و كۆبوونەوێكاندا زەبرى وشەى شاعیر و سۆزى لاواندەھوێ حەیران بێژ و، تۆنى سەر ژێكانى مۆسیقاژەنەكان و یارى و نامیشى ئەكەرى سەر شانزۆكان، بەگشتى بانگەشەى خۆراگری و پیرۆزى گیانى بەرگریان دەبەخشی. تەنانتە سەر شەقامەكان وشەى زەمكى كوردی لێھەلەقولا. ئەگەرچى دۆژمەن زۆر ھەولیدا تەنانتە ناوی شوپتە گشتى و تاپەتیبەكانى نێو شارەكان لە كوردیەھوێ بگۆریتە سەر ناوی عەرەبى، بەلام لە وەلامى ئەو دەسكارەیدا، رۆژانە ھەزارەھا لاو ناوی عەرەبى خۆیان دەگۆرینە سەر ناوی تری تازەى كوردی، ئەگەرچى ئەم ناوانەى لە كوردستاندا بەر لەو مێژوو دیار و بەرچاوبوو، پەيوەندیەكى كەلتورى ئایینی و پیرۆزى ناوەكان بوو كەوتبوو نێو خیزانى كوردیەھوێ. بەلام ھەكو سەرچاوەى ناوەكان ھەلقولارى دیویكى تری نەتەوییانەى گرتبوو. خۆ ئەمە ھەلوێستى تاكە تاكەى كورد بوو، بەلام ئوێش یەكێك بوو لەو دیاردە كۆمەلەتیبەھوێ نیشانەى خۆراگری و پاكزی گیانى نەتەوییە پێوھبوو. باری ئالۆزى نێو كوردستان، لە ئاكامى ھەموو ئەو ھەنگاوە سیاسییە چەپەلانەى رۆژى عێراق، كە بۆ تاوتوتى كردنى سیمای نەتەواپەتتى و خاكى كوردستان دەنا، وای كرد ئەگەر ھەل و مەرچى لەباریش رەچاوە كەركیت، ھەر لە زاخووە تاكو ھورامان و پێتچوین بێئەسى شۆرش و پیرۆزى پێشمەرگە چەمخەى تێدا. ئەو مێژوو و ئەو پارت و رێكخراو سیاسیانە ھێندە دوورن تاكو لێزەدا باسیان لەسەر بكەم. ئەو پێوێستە و مەبەستە بچمە سەر باسى، ھاتە كایەى گیانى پێشمەرگایەتیبە بە ئاسۆیەكى ھۆشیارانە و گونجاوتر لەتەك بار و دۆخە نوێكەدا، كەمكردنەھوێ ئاوەدانى لە كوردستاندا، و، بەرفراوان بوونی دەستەلاتە سیخورى و سەربازى و سیاسەتە چەپەلە شوڤینیەكى رۆژى بەس، بۆ لا پەرەى ٧

پێشمەرگە

كەمال رەئوف ھەنجیرە - ئەلمانیا
بابەتێكى لێكۆلینەوویە
بەشى پێنجەم

داكۆكێكردن لە مان، تەنھا چارەى ھەلگیرساندەھوێ شۆرشە. بۆیە ھەر ناوەندیكى كۆمەلەپەتتى و جەم و جۆلەكانى دەكرد، ھەستت بە بزووتنەوێەكى خۆتامدەكردنى بەرنگاربوونەھوێ دۆژمەن دەكرد. ھەر ئەو رۆژانەش بوونە زەمینەى كەلبار بۆ ئەو رێكخراو و پارتە سیاسیانەى بەر لەو مێژوو بە شیوازى تری خەباتى سیاسى و نەپتتى لە چەند قۆلێكى كوردستانو ھەو دەستەكاربوون خۆیان ئاشكرابەكەن، و، شیوازی خۆیان لە شیوێ كارى سیاسى و رێكخستەھو، بگۆرنە سەر چوونە دۆخی شۆرش و دانانى بەرنامەى ھەمە جۆرى بەرنگاربوونەھو، بوون و ھاتەكایەى چەندین ناوەندی جزبى و رێكخراوى سیاسى لە كوردستاندا، نیشانەى یەك تری بەرفراوانى ھۆشمەندى و رۆشنبیری نەوكانى ئەو گەلە ھەرھەشەلێكراو نیشاندەدات. ئەو بار و دۆخە نوێیە لە كوردستاندا، گیان و بوونی تاكو رەوى لەگۆرنا، ئەمە ناكاتە بەیەك رازی نەبوون، بەلكو ھەر دەستە و رێكخراویكى سیاسى شۆرشگێز لە كۆشەنگیەكى ئایدیایی و بار و دۆخى تاپەتدا ھاتۆتە ئارو. بەلام تەوھرى سەرەكى كە ھەر ھەموو بەیەكەوێ كۆرنا، بۆ بە گانچوونەھو و گیانى بەرگریكردن بوو لە زۆر و ستمى دۆژمانى گەل و نیشتمان، و ھەكو ھۆشمەندى و ھوشیاربوونەھوێ تاكى كوردی لە كوردستاندا، گەلێك

پەڤق...

نووسینی شەھینە مەھدو

تاوانبارى گونجاو بۆ پەلە و پایە

گونجاو

نەمەییكى كراوە بۆ بیاوكم مام جەلال

ئەو رۆژەى بە سەرزكى كۆماری فیدرالی عێراق دەستپێشخراوى لە كانگای دلمەو خۆشچالابووم، ھەرچەندە زۆر سەرم سوورما لەو داواكارى كەرت سەبارەت بە بەرەلار كۆماری تاوانبار و تیرۆریستەكانى ناو زیندانەكانى عێراق (كە بە دۆخەشەو دەلێم كەس رەزەماندى لەسەر دەرنەبەرى)، ھەر لە كانگای دلمەو خۆشچالابووم و ھەر ھەموو خانەكانى چەستەم پێشكەوتن، ئەو خۆشیدا ئەو كاتى حاجم الحسنى بۆ یەكەم جار بە شكۆدار سەرزكى كۆماری عێراق ناوی بردى و منیش یەكەم كەسبووم ھەر ئێو سەعات لەو ناوێردنە گۆزارشتم لەو خۆشیدە كرد و تارىكى بچووكم لەسەر بلاو كردو ھەو و ئاردم بۆ ھەموو كەنەلەكانى راگەیاندى كوردى بە ھەموو خیزەكانیو ھەو و كەنەلەكانى راگەیاندى عێراقى و بە كوردی و عەرەبى بلاو كراو ھەو. بەلام بەداخو ھەر چارەى تێكشانیكى دەروونى ھاتم كاتى بە بیانووی ئەوێ جارى ئێنۆتەتووھى ئێمزا كۆرەو كە داوای ھەلگرتنى سزای لەسیدارەدان ئەكات و وت كەوا مەسەلەى ئێمزا كۆماری سزای لەسیدارەدانى سەدام حوسەین بە دوو جیگەرەكات ئێسپێریت، بەداخو ئەو كاتى سەدام سەرتاپاى گەلێكى لەناو ئەبێرد و قەتەكرد و گازی كیمیایی پێشكەوتن لە كوردستانو ھەو ھەتا بەسەر، ئەو پێوێستى بەو ئەبێر تەنانتە بێرێكانو ھەو، لە كانگای ئەمڕۆ بەلانی كەمەو ١٥ ملیون لە سەجەمى دانشتوانانى عێراق، بە ھەموو كەمەتەواپەتیبەكانو ھەو ئامادەن ئەو سزای ئێمزا بەكەم، ئێمە تێتگەم تۆ بۆ خۆت، دوورە پەرز دەكریت لەو لێرەسراویتی نیشتمانى بەرەدەم خۆشێ شەھیدەكانى ئەفغان و ھەلبەجە و كەرمیان، ئەمڕۆ ھەلێكى زۆرین بۆ كۆرد ھاتۆتە پێشنى جەللادەكەى بە داگا بەگەپت و سزای عادیلانەى بدات، كەچى جەناب داوای ئێبۆردن دەكەیت لەو ھەلوێستە.

ئەو رۆژەى بیستەم "ھەفیق سامەرانى" خۆبێژى بەنداوى كوردكۆرت لە پۆستى راوێژكارى ئەمنى نەتەوھى بۆ خۆت دامەزراند، گەلێ دلمەنگ و نێگەران بووم، ئێتەكەپشتم نايا پێوانە و تێگەپشتەكانى من بۆ سیاسەت و نیشتمانى رۆھى ھەلەن یان ئەوانەى ئێو كە دەفێقان بۆ دامەزراند لەو پلەیدا؟ نايا دیموكراتیبەت ئەوھى بەداوى بەسەى كۆنەكاندا بەگەرمین مالا بەمال و كۆلان بەكۆلان، ھەتا لە پەلە و پایەى بەرزى ھەستەھوێ حكومیدا دایانەزۆرتین یان بۆ ئەوێ نادگانى بگەم و بەسزای عادیلانەى خۆیان بگەم؟ نايا ئایەتەكە ھەلگەراو ھەو و دەبى بلێن خائین و خۆبێژەكان نیشتمان پەرەبوون و ئەوان بۆ لاسۆزى نیشتمان ئێمەیان دەكۆشت و كیمیيارن و ئەفغان دەكرد و لە كۆرە بەكۆمەلەكاندا دەیاناشتن، ئێمە خائین بووین و شایستەى ئەو جۆرە لەناوبردن و كۆشتن و قەتەردن بووین؟

ئەو رۆژەى بیستەم "ھەفیق سامەرانى" لەو پلەیدا دامەزرا ئەو رۆژەم و بەرھاتەھوێ كە ھات بۆ سلیمانى داوای ئەوێ چیرۆكى خەیلی راكۆرتى دۆزۆتى دروستكرد و ھاتە كوردستان و ئێك. پێشوازی لێكرد و بەزگای راگەیاندى چارەبەكێتى بۆ سازنا، ئەو رۆژە من یەكێك بووم لەو رۆژانەنوسانەى دەبوو بچمە بەدینى و پرسىارى خۆم لێكەم، بەداخو ئەستوانى ھێچ پرسىارى ئازاستە بكەم، ئەبوو چی بۆ بلیم؟ بەخێرھاتى لێكەم و پرسىارى تاوانەكانى لێكەم؟ یان داوای لێكەم باس لە پرۆژە و تاوانەكانى داھاتووى بكات؟ ھەر ئەو ھاو بلیم خۆ ھەر "زار خەزەجى" بەنداو مارە بێھێن لەگەل ھەموو پیاو ھەلگەرى ھەستەھوێ، تا نوونیا بلێت ئەو ھاو تاوانە چەند مېھربان، تەنانتە لێبۆردن لەگەل ئەو تاوانبار و عەفەقەیانەشدا ھەبە كە ھێشتا دەستپێلان بە خۆپتێ شەھیدەكانیان سوورە ..

تێپێنى: ئەم گوتارەم بە زمانى عەرەبى یەكەمجار نووسى، داوای بە پێ رۆ شتێكى دوور و درێژ بۆ ماوێ نزیكى ١٠ كیلۆمەتر، تا لە ئاسمان تیز بڕوام و بە قوولى بێرێكەم و لەو حیکمەتەى واكرد "ھەفیق سامەرانى" تاوانبار و خۆبێژ لە عێراقى دیموكراتیدا بخاتە ئەو پەلە پایە بەرزە، دەنا بۆچى سەدام كۆت كە جیگر و ھەلگری بێرەبۆگەن و بگۆرەكانى ھێشتا ماون و لە ھەمان پەلە و پایە و بەرزتر دانیشوون؟

چهند پورده‌یک له شانۆگهری بیره‌وییه‌کانی نه‌خشی و نیگاری شاعیری هه‌ست ناسک، " پیربال مه‌حمود " ی به‌هه‌شتی

جمال خه‌زنه‌دار - نه‌مانیا

پورده‌ی چوارهم

پیربال مه‌حمود" عه‌ره‌بی زانیکی زۆر به‌ره‌دار بوو به‌تایبه‌تی له‌ ئالۆگه‌ر کردنی وشه‌سازی دا. هه‌ر ئه‌وه‌ به‌ره‌یه‌ش وای کردبوو چهند دهرۆنی شاعیری نه‌مانیا عه‌ره‌بی بلاو بگه‌ته‌وه‌ وه‌ك، " اغانی تورۆ" و " من الماض" و " شبابه‌ الالم" و " هه‌مه‌ العاشق".

پیربال" ی شاعیر خوتبه‌یێزکی زۆر ده‌نگ زولال خۆش ئاواز بوو، له‌ کاتی خۆینده‌وه‌ی شیعردا ته‌شیرێکی ته‌واوی له‌ سه‌ر هه‌ست و ده‌روونی گوێگر دا ده‌کرد، شه‌اره‌زییه‌کی ته‌واوی له‌ دانانی وێرگول و پنت و شوینی نه‌فس دان له‌ خۆینده‌وه‌دا هه‌بوو به‌تایبه‌ت له‌ رسته‌ شیعریه‌کاندا هه‌قی به‌شعیره‌دا، له‌بیرمه‌ له‌گه‌زاتی پنه‌جاکانی سه‌ده‌ی رابردو وه‌زاره‌تی په‌روه‌ره‌ پششبرکینه‌کیان بۆ هه‌موو خۆینده‌کارانی قوتابخانه‌کانی دوا‌ی سه‌ره‌تایه‌ له‌ عیراق ساز دا، ئه‌وه‌بوو پیربال به‌ نوێنه‌ی شاری هه‌ولێر هه‌لبژێردا له‌ پششبرکینه‌دا به‌شاداری کردو خه‌لاتی دووه‌می وه‌رگرت هه‌ر به‌م بۆنه‌یه‌وه‌ له‌ دوا‌ی گه‌رانه‌وه‌ی پیربال له‌ به‌غدا بۆ هه‌ولێر ئێمه‌ی خۆینده‌کاران پششبرکینه‌ی گه‌رممان لێ کردو ئه‌هه‌نگه‌ی قه‌شه‌نگمان بۆ سازدا و له‌م ئه‌هه‌نگه‌شدا جاریکی دیکه‌ش پیربال ی شاعیر له‌لایه‌ن به‌رپرسیاران په‌روه‌ره‌ی هه‌ولێر خه‌لات کرا.

پورده‌ی پینجه‌م

ئه‌گه‌ر چاوێک به‌دیوانه‌ شیعریه‌کانی

" پیربال" دا بخشینین له‌وانه‌ وه‌ك. "گه‌زانه‌کانی شه‌ورش" و "به‌هه‌شتی دلدار" و " لاڤاو" و "بزه‌ سروشت" و " له‌رابردو" و "نورۆه‌لی غه‌م" و "بزه‌ی عاشقان"، بۆمان ده‌رده‌گه‌وت كه‌ " پیربال" عه‌شقیکی ده‌رویشه‌ی زاهید و خۆشه‌ویسته‌ی زۆر گه‌وره‌ی بۆ خاکی جوانی کوردستان هه‌بووه. بۆیه‌ له‌ نیو زۆریه‌ی شیعره‌کانیدا باس له‌ جوانی شار و ناچه‌کانی کوردستاندا ده‌کات به‌تایبه‌تی ئه‌وه‌شواته‌وه‌ی که‌ سه‌ردانی کردوون و شیعری بۆ هۆنیوه‌ته‌وه‌ و ئاوازیکی تازه‌ی هه‌تاهه‌ته‌ نیو ئه‌ده‌بی کوردی و ده‌کرێ ئه‌وه‌ شیعره‌نه‌ش ناو بنه‌ین " زاخۆ، پششچوین، هه‌له‌به‌ج، ئه‌رادن، رایات، سولاف، سه‌رچنار، خه‌لیقان، بارزان، شه‌قلاره، رواندۆز، پیرمام، هتد.....

پورده‌ی شه‌شمه‌

پیربال مه‌حمود، یه‌کیک بوو له‌ "به‌شیرسه‌" نینگه‌تفه‌کان، وه‌ك هه‌موو "به‌شیرسه‌" پۆزه‌تیفانه، به‌ پشش نه‌نگه‌سه‌ت تهوری "به‌شیر" (۲) ناوه‌روکی به‌شیریه‌میان مۆر نه‌ده‌کرد. پیربال که‌ده‌هاته به‌غدا ئه‌وسا به‌نده‌ش له‌ به‌غدا ده‌زیام ئیواران ده‌بوایه‌ به‌یه‌که‌وه‌ پششوێک به‌دین و چایه‌ک له‌ به‌شیرخانه‌کی هه‌یده‌رخانه‌ی به‌غدا به‌ پاره‌ی خۆمان بخۆینه‌وه‌ و بێ ئه‌وه‌ی که‌س. "ویژ" مان بۆ بدات. نه‌ " چوگی" یه‌کیک له‌ به‌شیریه‌سه‌ پۆزه‌تیفه‌کان دۆسته‌یه‌تی ئیوان هه‌ردوو برایانی خه‌زنه‌دار له‌گه‌ل مامۆستا به‌شیر که‌وتبووه ناستنکی لێژ. به‌ریکه‌وت له‌و کاته‌شدا پیربال له‌به‌غدا له‌مالی ئێمه‌ بوو ماله‌که‌شمان نزیکه‌ به‌شیرخانه‌بوو له‌گه‌ره‌کی "ته‌الکره‌" ته‌په‌ی کورد" کاکم (دکتۆر مارف خه‌زنه‌دار) رووی کرده‌ پیربال و گووتی، ئه‌گه‌ر بتوانی به‌جێته‌ لای دوکانه‌کی به‌شیر و رۆژنامه‌یه‌کی "ژین" ژماره‌ی تازه‌م بۆ بکریه‌ت تاکو له‌ ده‌نگه‌بوسی نوێیا بگه‌ین. پیربال هه‌ر زوو گووتی به‌سه‌ر چاو، له‌ دوا کرینی رۆژنامه‌ و گه‌رانه‌وه‌ی پیربال گووتی، چوووه‌ دوکانه‌کی وه‌ستا به‌شیر، بیورن

مامۆستا به‌شیر و ۱۰ فله‌سم له‌ مستی نا و پشش گووت، رۆژنامه‌یه‌کی "ژین" م بدی، ئه‌ویش ژماره‌یه‌کی خسته‌ ده‌ستمه‌وه، کاتی که‌ لاپه‌ره‌کانه‌ هه‌له‌دايه‌وه‌ ته‌ماشام کرد ناوینشانی وتاریک به‌ مقه‌ست برابه‌، سه‌یرم پشش رووم کرده‌ مامۆستا به‌شیر پشش گووت، ئه‌وه‌ چیه‌ ئه‌وه‌ بۆ وا به‌ مقه‌سه‌ت داچاراوه‌، دانه‌یه‌کی ترم به‌دیه‌ی. مامۆستاش له‌وه‌لامدا گووتی کوپم هه‌موو دانه‌کان ئاوه‌مان ئه‌وه‌ به‌ مقه‌ستی ره‌قابه‌ برابه‌، پشش گووت مامۆستا ئاخه‌ر مه‌عقول نییه‌ و راستیه‌ش نییه‌. مامۆستا به‌شیر گه‌ر ئه‌وه‌ و گووتی، ده‌بێر بۆ وا دیاره‌ توش یه‌کیکی له‌ پۆلیسه‌کانی خانه‌واده‌ی خه‌زنه‌دار.. له‌دوا‌ی ته‌واوبوونی گه‌زانه‌وه‌ی سه‌ر به‌ده‌ی کرینی رۆژنامه‌که‌، بێ ئه‌وه‌ی له‌ مه‌سه‌له‌ی نیوان مامۆستا به‌شیر و برایانی خه‌زنه‌دار گه‌یشه‌تی.

ئێمه‌ش که‌ ته‌ماشای وتاره‌ قه‌تاره‌که‌مان کرد یه‌کسه‌ر زانیمان ئه‌وه‌جیکه‌ قه‌تاره‌، شوینی ئه‌وه‌ ووتاره‌ که‌ هه‌فته‌نه‌ کاکم (دکتۆر مارف خه‌زنه‌دار) ده‌یووسه‌ی له‌ ژێر ناوه‌ی "خۆراکی گیان" و له‌ "ژین" دا بۆلاری ده‌کاته‌وه‌، به‌ر مه‌قسه‌تی به‌شیر که‌وتوه‌ ئه‌ویش به‌ چوگی یه‌کیک له‌ به‌شیره‌ پۆزه‌تیفه‌کان، ئه‌مه‌ش به‌ پشش تهوری به‌شیریه‌م کوپه‌ریکی زۆر گه‌وره‌یه‌ هه‌رگیز بیده‌نگ بوونی بۆ نییه‌، و نابیت کرد ئه‌م جۆره‌ باباته‌نه‌ بنووسن و بخویننه‌وه‌، چونکه‌ زه‌ره‌ری بۆ تهوری به‌شیریه‌م هه‌یه‌..

پورده‌ی هه‌وته‌م

له‌ هه‌شتاکان و نه‌وه‌ده‌کانی سه‌ده‌ی رابردو له‌دوا‌ی ئه‌وه‌ی که‌ پیربال خانه‌نشین بوو، له‌به‌ر قورسی گه‌زه‌رانی باری ژیان، که‌می داها‌تی خانه‌نشینیه‌کی و نه‌بوونی ده‌زگایه‌کی بایه‌خ دان به‌ گوژه‌ره‌انی ئه‌وه‌ به‌هره‌مهنده‌ هه‌ست ناسکه‌، به‌ ناچاری تا په‌راوه‌یه‌کی شه‌روشقی له‌سه‌ر مۆزیک له‌ به‌ر ده‌رگای سه‌رای هه‌ولێردانا‌بوو بۆ بۆیوی رۆژانه‌ی خۆی و خه‌زانه‌کی. له‌دوا‌ی راپه‌ڕینی به‌هاری سالی ۱۹۹۱، پیربال بۆ لاپه‌ره‌ی ۷

دیناری هه‌لگه‌وت زاهیر له‌گه‌ل:

هونەر مه‌ند نایف شیخانی

نایف شیخانی هونەر مه‌ندێکی ده‌رکه‌وتوو و توانویه‌تی له‌ بواره‌که‌یدا زه‌رکه‌انه‌ خۆی به‌ پشش هه‌ر له‌ بواری ناوازه‌دانان و موزیک ژه‌نیدا

هه‌لگه‌وت: ده‌واتین کورته‌یک له‌ ژياتان بزانین له‌گه‌ل چوینی سهره‌ی ده‌ستگیرینی هونهریتان؟

وه‌لام: له‌ سالی ۱۹۶۵ له‌ شاری هه‌ولێر له‌دایک بووم. ده‌رچووی زانکۆی به‌غدا (سالی ۱۹۹۱-۱۹۹۲) بکالۆریۆسم له‌ زمانی عه‌ره‌بیدا هه‌یه. وه‌ك ئاره‌زوو له‌ سه‌ره‌تای سالی ۱۹۹۲. به‌ پراکتیکی ئامیژی "عود" ده‌زمن، به‌ر له‌ وه‌ش خولی ۳ مانگی تیۆره‌کانی مۆسیقام له‌ لای مامۆستایانی موزیکه‌ژن وریا ئه‌مه‌م، جان تۆماس خۆینده‌وه‌. بۆ ئه‌م هونهرمه‌نده‌نه‌ش ئاواز و گۆزانیم ئاماده‌ کردوو وه‌ك، هاوتا ئه‌سه‌عد، کامه‌ران عه‌بدولرحمان، تریفه‌ فه‌حمه‌د، هۆزان ده‌رویش و چه‌ندانی تر. ئیستاش ئه‌ندامی تیبی موزیکی سه‌ته‌لاتی کوردستانم.

هه‌لگه‌وت: ئه‌مه‌ری موزیقا و گۆزانی کورده‌ی چۆن هه‌لمه‌سه‌نگی؟

وه‌لام: له‌ هه‌موو بواره‌کانی هونهری موزیقا و گۆزانی کورده‌دا، خه‌ریکه‌ توانای نوێ و خۆینده‌وه‌ی زانستی و بابه‌تیانه‌ گۆره‌پانه‌که‌ ئاوه‌دان ده‌که‌ته‌وه‌ که‌ مایه‌ی دلخۆشی و ئایینده‌یه‌کی گه‌شاوره‌تره‌.

هه‌لگه‌وت: چالاکی هونهری له‌ کوردستاندا ناوخۆی کوردستان و چۆن چاره‌سه‌ر ده‌کرین؟

له‌ سه‌ره‌زه‌می دیکه‌دا نمونه‌یان زۆره‌، له‌ پیرۆ و مه‌کسیک، له‌ ئینگه‌تره‌ و ئیسپانیای سه‌ده‌ی ناوه‌راست، له‌ ئیتالیا سیه‌ده‌ی ریناسانسدا، له‌ ئەلمانیای سه‌ده‌ی هه‌ژده‌هه‌م، له‌ راستیا یه‌که‌م رۆلی شارستانیه‌ت ده‌بینیت و گیانی ته‌وه‌می بئخواست "لارادی" تیایدا رهنگ ده‌داته‌وه‌. هونهری هه‌ر واته‌ به‌ راده‌ی هه‌ستیا هه‌ر میله‌تیک ده‌توانیت به‌ هونهری گۆزه‌گه‌ری ببیوریت. ئه‌م پێوانه‌کاریه‌ پێوانه‌کاریه‌کی ته‌واو دله‌نیاکه‌رانه‌یه‌. گۆزه‌گه‌ری هونهری پاراوه‌، هونهری که‌ له‌ کۆتی هه‌ر جۆره‌ لاساییکرده‌وه‌یه‌ک ئازاده‌، په‌یکه‌سازی که‌ گۆزه‌گه‌ری به‌ر له‌ گشت شتی به‌وه‌وه‌ په‌یره‌سته‌، له‌ سه‌ره‌تادا مه‌به‌ستی لاساییکرده‌وه‌ی هه‌یه، له‌وانه‌شه‌ به‌ هه‌مان ئه‌ندازه‌ که‌ ئه‌وجۆره‌ مه‌به‌سته‌یه‌ هه‌یه که‌متر له‌ گۆزه‌گه‌ری ویستی ئازادی به‌ شیوه‌کردنی هه‌بووه‌، گۆزه‌گه‌ری ئه‌به‌ستراکته‌ جه‌وه‌ری هونهره‌ پلاستیکیه‌کانه‌.

هه‌لگه‌وت: هونهری ئه‌به‌ستراکته‌

له‌م روانگه‌یه‌وه‌ ئه‌به‌ستراکته‌ واته‌ رووت‌کاری نابێ به‌ شتیکی خه‌یالی بزانین، گشت هونهری سه‌ره‌تا و ده‌ستپێکری به‌ ئه‌به‌ستراکته‌، که‌واته‌ گه‌ر ئه‌زمونی جوانناسی به‌ پشش هه‌مان و پشش هه‌مان هونهری به‌ جۆرێک ریک بخرن ئایا جگه‌ له‌ وه‌لامی جه‌سته‌یی و "ئه‌ندامی" زه‌ینی مۆزیک شتیکی دی له‌ به‌رانبه‌ر هه‌ر یه‌کێکی ئاماده‌ و خیاوازه‌ هه‌یه؟ هونهر له‌ هیولاوه‌ "بێ شیوه‌"، هونهر جواره‌یه‌که‌ به‌ مۆزیک ژماره‌وه‌ ریک ده‌خه‌رت. قه‌باره‌یه‌که‌ له‌ سنووری ئه‌ندازه‌کاندا سنووردارده‌کری، هونهر ماده‌یه‌کی بێ سه‌ره‌نجامه‌ که‌ ریتی ژیان ده‌پشکنیت. **درۆژی هه‌یه**

نایف شیخانی هونەر مه‌ندێکی ده‌رکه‌وتوو و توانویه‌تی له‌ بواره‌که‌یدا زه‌رکه‌انه‌ خۆی به‌ پشش هه‌ر له‌ بواری ناوازه‌دانان و موزیک ژه‌نیدا

چۆن ده‌بینی؟
وه‌لام: له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا که‌ به‌ره‌م و کاری هونهری به‌پێز و جوان هه‌یه، هیشتا تینتیه‌گه‌شتن و دواکه‌وتویی و نه‌شاره‌زایی له‌ وه‌ستان نه‌که‌وتوو.

هه‌لگه‌وت: چالاکیه‌کانی تاراوگه‌ چۆن هه‌لمه‌سه‌نگی؟

وه‌لام: به‌ له‌ به‌رچاوگرتنی کولتور و زه‌میینه‌ی تایبه‌تی تاراوگه‌ و ئه‌و ته‌نگ و چه‌له‌مانه‌ی که‌ خۆی هونهرمه‌ندانی تاراوگه‌ پێوه‌ ده‌نالین، ئه‌و هه‌وله‌ دلسۆزانه‌ی که‌ به‌ له‌خۆبڕدویی و ماندووبوونی خۆی هونهرمه‌ندان ده‌درین، ده‌کریت بلین کاری جوان کراوه‌ له‌ پال ده‌یان کاری ئاست نزمدا له‌ زووی ئاواز و ئاماده‌کردن و چریندا.

هه‌لگه‌وت: بۆ ئه‌وه‌ی ئاستی هونهری کورده‌ بگه‌ته‌ ئاستی هونهری جیهانی، چی بکریه‌ت باشه‌؟

وه‌لام: گرنگیان به‌ بواره‌کانی تیۆری و پراکتیکی له‌ په‌یمانگه‌ و کۆلیژ و مه‌له‌بنده‌کانی فیزبۆونی هونهری موزیک و ده‌نگ و ته‌واوی جۆره‌کانی تری لیکۆلینه‌وه‌ له‌و هونهره‌دا، سه‌ره‌رای بایه‌خدان به‌ مندالان و نه‌وه‌ی نوێ تاکو ئاینده‌یه‌کی گه‌ش و به‌هیز بنیات بنه‌ین.

هه‌لگه‌وت: چ گه‌مگه‌رییه‌یک ده‌بینی له‌ ناوخۆی کوردستان و چۆن چاره‌سه‌ر ده‌کرین؟

وه‌لام: ئه‌و که‌موکوریانه‌ی نه‌ک ته‌نها له‌ ناوخۆی کوردستان بگه‌ ئه‌وانه‌ی ده‌ره‌وش به‌شی زۆریان بۆ ژیا‌نی موزیکی و فه‌ره‌نگی میله‌تی کورده‌ گشتی و خۆی هونهرمه‌ندانی بواره‌که‌ ده‌گه‌ریته‌وه‌، چاره‌سه‌ریش پێویستی به‌ زه‌مه‌ن و هه‌ولی به‌رده‌وام هه‌یه‌ به‌ تایبه‌ت هه‌ولی زانستیانه‌ بۆ هه‌موو بواره‌کان.

هه‌لگه‌وت: بۆچی تانستی ستایلی موزیکی کورده‌ جیانه‌کراوه‌ته‌وه‌؟

وه‌لام: رهنگ هه‌ولدان و سه‌ره‌داوی دروستبوونی ستایل لێزه‌ و له‌وێ له‌ ته‌واوی کوردستاندا هه‌ست پششکری، به‌لام پششکریان به‌ کارامه‌یی و شه‌ره‌زایی ته‌واو هه‌یه‌ تاکو له‌ ئایینده‌یه‌کی نزیکا وه‌ك دیاره‌یه‌یه‌کی زانستی و کۆمه‌لایه‌تی ستایله‌کانی ئه‌و بواره‌ش بۆ هه‌موو لایه‌ک ببیته‌ کارێکی ئاسایی.

هه‌لگه‌وت: ده‌نگی کیت لا په‌سند هه‌یه؟

وه‌لام: هه‌موو ئه‌و ده‌نگانه‌ی ریز له‌ توانای خۆیان و ئه‌و تۆنه‌ مۆسیقیانه‌ ده‌گرن که‌ له‌ چوارچۆیه‌ی میلۆدی و ریتمیکی جواندا یاری له‌گه‌ل هه‌سته‌وه‌رکان و ناخی گوێگردا ده‌کهن. هه‌موو ئه‌و ده‌نگانه‌ی میلۆدیه‌کانیان ریک به‌ بالای وینه‌ شیعریه‌کاندا دووراوه‌ و هه‌ست ده‌کریه‌ت کارێکی هونهریه‌ نه‌ک شه‌ر فرۆشته‌ به‌ شیع‌ر و ئاواز و ژیکانی ده‌نگ و هه‌ناسه‌.

هه‌لگه‌وت: ئاستی زانستی گۆزانی کورده‌ چۆن ده‌بینی؟

وه‌لام: سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی کۆمه‌لیک گۆزانییه‌زی هه‌ست ناسک و خاوه‌ن روژنبیری و هه‌ست هونهری به‌ر زمان هه‌یه، به‌لام خۆزگه‌ زۆر به‌یان زیاتر له‌ جیهانی موزیکه‌ژن و کڕوپه‌ موزیکیه‌کاندا نزیکه‌ ده‌بوونه‌وه‌ و قوڵتر سه‌رچاوه‌کانی معریفه‌ و روژنبیری هونهریه‌یان به‌سه‌رده‌کرده‌وه‌. ■■■■

مانای هونەر

وه‌رگه‌رانی له‌ فارسیه‌وه‌ سه‌ره‌سته‌ خه‌سه‌رو عارف

Herbert Read

ئه‌وه‌ درووست نه‌بووه‌ که‌ هه‌ستیا ریمان ره‌زاهه‌ند بکات، به‌لکه‌ که‌نیه‌سه‌ مه‌به‌ستی دیکه‌شی هه‌یه. کۆشکیکه‌ بۆ فیکردن و بلاکردنه‌وه‌ی باهه‌ری ئایینی، شوینی گۆروانه‌وه‌ی به‌سه‌ره‌هاته‌ ئایینییه‌کانه‌، جینی ته‌ماشاکردنی وینه‌کاریه‌یه‌ بۆ که‌سانی نه‌خوینده‌وار و که‌م بیر، که‌نیه‌سه‌ له‌ هه‌مان کاتدا گشت ئه‌و شتانه‌یه‌، تابله‌ی مۆکاسای ده‌توانیت ده‌رپه‌ریت، ده‌توانیت بلیت ئه‌و به‌ره‌مه‌ تابله‌یه‌کی ساده‌یه‌ و شه‌پۆلیکی گه‌وره‌ نیشان ده‌دات که‌ به‌سه‌ر دوو به‌له‌می پڕ له‌ خه‌لکا شالۆی بردوو، ئه‌و لایه‌نانه‌ هه‌مان شتن که‌ ناوه‌روکی تابله‌یه‌ک پششکهن و چاکترین شیوه‌یان له‌ ره‌وتی نۆزگانه‌کاندا ده‌توانیت تیبینی بکریه‌ت. مه‌به‌ستمان له‌ "ناوه‌رۆک" چاکتر له‌ هه‌ر زیکه‌یه‌کی دی له‌ ریکه‌ی به‌سه‌رکردنه‌وه‌ی چهند جۆرێک له‌ هونهره‌وه‌یه‌ که‌ به‌ گشتی بێ ناوه‌رۆک، روژن ده‌بینته‌وه‌.

گۆزه‌گه‌ری یان هونهری بێ ناوه‌رۆک

هونهری گۆزه‌گه‌ری ساکله‌ترین و له‌ هه‌مانکاتدا ئالۆژترین هونهره‌ ساده‌ترین جۆریان سه‌ره‌ته‌یه‌ترین هونهره‌ و ئالۆژتر له‌ هه‌ر چارێکی روتکراوه‌یه‌ له‌ هونهر واته‌ ئه‌به‌ستراکته‌، له‌ روانگه‌ی مۆزوییه‌وه‌ گۆزه‌گه‌ری له‌ ئاستی کۆرتترین هونهر دانمه‌ریت، یه‌که‌مین شیوه‌، مۆزف له‌ گلی خاوه‌ن دروستیکردوه‌ که‌ له‌ زه‌وی ده‌رپه‌تاوه‌ و ئاماده‌ی کردوووه‌ و له‌ به‌ر خۆزدا وشکی کردوووه‌ته‌وه‌ تا له‌و کاته‌شدا له‌ پشش ئه‌وه‌ی که‌ مۆزف خاوه‌نی نووسین و خۆیندن بوویت، به‌ر

بەشی هه‌وته‌م

۲۰- پێداویستی شیوه‌

هه‌ندێ جار ناره‌زایی ده‌ر ده‌برین که‌ تیۆری "Einführung" ته‌نها به‌ هونهری شیوه‌وه‌ په‌یره‌سته‌، بۆ نمونه‌ رازه‌رمان له‌ به‌رانبه‌ر رهنگه‌کاندا له‌ خۆی ناگریه‌ت، شینی تیزی ئاسمانی ولاتی ئیتالیا یان خۆزناوایوونی سه‌ره‌نجان راده‌کیشیت. له‌و حاله‌ته‌دا شته‌کان شیوه‌یان نییه‌ تا وه‌كو هه‌سته‌کانمان بتران تیکه‌لیان بێ، به‌لام ئه‌م لایه‌نی شته‌کان ده‌توانین ناوی هونهریه‌یان به‌سه‌ر دا به‌ پششکری، ئایا ئه‌وانیش ده‌ریایه‌ک نین که‌ هه‌ستیا ریمان له‌ به‌رانبه‌ر ئایا ده‌لامانه‌وه‌ی خۆی هه‌یه‌؟ به‌م پشش دوو یان چهند رهنگی که‌ له‌ تازی یه‌کتری دا ریک بخرن، ئه‌وا په‌یره‌وه‌یه‌کی وینه‌یی به‌دی ده‌بینیت. هونهر به‌ گشتی شتیکی نییه‌ جگه‌ له‌ به‌دیه‌تانی ئه‌و په‌یره‌وه‌یه‌ شیوه‌" وینه‌ییه‌، هه‌ر کاتێک سه‌ره‌نجه‌ له‌ تابله‌یه‌ک به‌دین، هه‌ستی ئیله‌ماتی درووست ده‌بیت یان نابیت، باستیکی دیکه هه‌یه‌ که‌ من توێژینه‌وه‌م یه‌و گریمانه‌ ده‌ستیکرد که‌ به‌ زه‌ینی کراوه‌، سه‌ره‌نجه‌ له‌ تابله‌ی به‌دین به‌لام ئاماده‌ی زه‌ینی کراو شتیکی به‌ ده‌گه‌نه‌ ده‌بینیت، وه‌ك چۆن ئاماده‌ی ده‌روونی بۆ بێینی زاتی ئایله‌ی بۆ که‌ستی خاوه‌ن یاوه‌ر پششکری به‌دیه‌یت.

۲۱- ناوه‌رۆک

ده‌ریایه‌ی وه‌رگرتنی خۆدیمان به‌رانبه‌ر به‌ شیوه‌ تا ئه‌م راده‌یه‌ نابخه‌یه‌، به‌لام دیاره‌ گشت ئه‌و شتانه‌ی له‌ هونهردا ئاتاج دین، به‌ شیوه‌یه‌کی پششکری به‌ شیوه‌ دایین نابیت و ئه‌نجام ناڕه‌ین، هه‌روه‌ها ئێمه‌ش هه‌میشه‌ به‌ ئاسته‌ خۆدیه‌ به‌ش به‌شوه‌رگرتیمان له‌ به‌رانبه‌ری هونهری نیشان ئاده‌ین. که‌نیه‌سه‌ی گوێک ته‌نها بۆ

گورتەیهك لەسەر میژووی مۆسقای كوردی

بەشی دووھەم

(مانا) یان (ماناییەکان)

مانا: ١- گوزارە، نیاز لە قسە یان نووسراو؛ ٢- واتا؛ ٣- ویگچوو، ویتوین؛ ٤- لە زەند و پازەندی ئاویستادا بە واتای پەروەردگار و یەزدان ھاتووە؛ ٥- تیرەییکی کۆنی کورد بوونە کە لە خوارووی دەریای ورمی زیاوون و پاشان کە بە دەسلەت گەییشتن، پاتەختەکیان بردە شاری زیویە یا (ئینزیرتوو) لە ٥٠ کیلۆمەتری شاری سەقز.

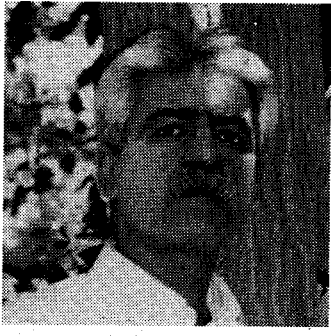
کۆتتێن دەولەتی ناوچەیی رۆژھەلاتی کوردستان، دەولەتی ماناییەکان بووە کە یەکەم دەولەتی یەکلگرتووی ناوچەیکە بووە کە مەلبەندیکی بەرینی گرتۆتە خۆی و خاوەنی دەسلەلاتی لەشکریی و توانای ئابووری بەھێز بوو، ماناییەکان لەھەرانەر ئاشوورییەکان و ئۆزارتۆکانا راوەستاو و دیزیکێ دەگەرتەووە بۆ سەرەتای ھەزارەی یەکەم و کۆتایی ھەزارەی دووھەمی پیش زایین، واتە ئەو سەردەمی کە ئارییەکان لە باکووری رۆژھەلاتووە بەرھە رۆژاوا ھاتوون؛ ماناییەکان بەشیک بوون لە یەکەتی ھۆزەکانی لۆلۆیی و گۆتی کە لە مەززوومی زاگرۆس جیا دەبنووە و خاکەکیان ناوچەیی رۆژھەلاتی باشووری گۆلی ورمی ھەتا رۆژاوا باشووری زەرپاچی کاسپین بەتایبەت نیوان مەرغە تا سەقز بۆکانی گرتۆتە بەر و بۆکانیش شاریک بوو لە شاری ماناییەکان؛ رۆسا یەکەم شای ئۆزارتۆییەکان لە ھێزێ خۆیدا بۆ سەر ماناییەکان، ٢٢ قەلایان ٢٢ شاری ماناییەکان داگیر دەکا، بەلام سارگۆنی پاشای دووھەمی ئاشوور، لە ٧١٥ تا ٧١٦ی بەر لە زایین لە راونز و حاجی ئۆمەرمانووە بەرھە پیرانشار و سندوس داگەراو و پاش ماوھەیک روپیشتن بەرھە زەرپاچی ورمی گەراووتووە و لەشکرەکی بە ئیندیرقاش و قومقەلای سابلاندا بەرھە میانداو بە چەمی تەتەھۆدا خۆی گەیاندۆتە شیز واتە ئاورگەیی نازەر گوشەسپ و پاشان چۆتە ساپین قەلای کە ئۆدەم ناوی ئوکان بوو، لەوێ دێردانە بەلوزوھ داوایەتی بە سەر مانایی یەکاندا، بەلام دەسیانیش ھەر تیگ نەچووێ تا دواتر مادەکان دەستیان بە سەر خاکەکیاندا گرتووە؛ لەمەر ئەم تیرەیی بە گۆتی برتانیکای ئینگلیسی، کە لە ئینسکۆپیدیای زمانی ئینگلیزیدا باسی کردووە دەلێ: ماناکان لە لایەن سێ ھیزی گەورەیی سەردەمی خۆیانووە گەمارۆ دراوون، واتە: ئاشوور و ئۆزارتۆ و ماد، بەلام دوا ھێزێ سەکای یەکان و پەیداوونی ماد، لە سەدەیی ھەوتەمی بەر لە زایین، ناسنامەیی تیرەیی خۆیان لە دەست داو و چوونەتە ژێر دەسلەلاتی مادەکان و دوژمنی گەورەیی ماناکانیش دەولەتی ئاشوور بوو کە دوايي بە دەستی مادەکان تێدا چوون. بڕوانە وشەیی (مانای) و (مانیان).

مانای

مانای: ١- لەناو نەچوو، ھەمیشە ماو؛ ٢- بە ھورامی مان؛ واتە: بەنمالە، یانە و شوپتەمێنگە، وەک ھورامان؛ ئۆرامەن، واتە بنمالە یان خانەدانی ئەھوورییەکان؛ ٣- کۆی مان دەبێ بە مانان کە واتاکەیی دەبێتە: ویگچوو، لە شیو، وەک ھورامان؛ ٤- لە گاتاکانی زەردەشتدا کە بە زاراوەکانی کۆلرپی و ھورامی و نیوھزارووەکانی جافی و سنەیی نووسراون، مانا یان مانای، واتای پەروەردگار و یەزدان دەدا؛ ٥- مانای ئێو ھوارگەیکە لە ھورامان.

مانیان

مانیان: ١- ناوی کۆنی میتانییەکانە کە پێیان دەگووترێ: مانایی (میتانی)؛ ٢- مانیان ئێو گوندیکە لە لای فیروزاوايي شیراز لە ناوچەیی کۆھەک کە بە رەگەز کوردن؛ ٣- تیرەیک بوونە لە کورد کە ئیستا ھێج شوپتەواریکیان لەپاش بەجێ نەماوە، مەگەر رۆژیک دۆزاووەکانی ولاتی ماد چۆنییەتی ژایانیان بێتتە دەست؛ ٤- وشەیی (مانیان)، بە وشەیی (مانی) وەرگیراوە، بەواتای بەسراو بە مان، لە تیرەیی مان. مانیا: ١- ناوی کۆنی میتانییەکانە کە پێیان دەگووترێ: مانایی (میتانی)؛ ٢- مانیان ئێو گوندیکە لە لای فیروزاوايي شیراز لە ناوچەیی کۆھەک کە بە رەگەز کوردن؛ ٣- تیرەیک بوونە لە کورد کە ئیستا ھێج شوپتەواریکیان لەپاش بەجێ نەماوە، مەگەر رۆژیک دۆزاووەکانی ولاتی ماد چۆنییەتی ژایانیان بێتتە دەست؛ ٤- وشەیی (مانیان)، بە وشەیی (مانی) وەرگیراوە، بەواتای بەسراو بە مان، لە تیرەیی مان. مانیا: ١- ناوی کۆنی میتانییەکانە کە پێیان دەگووترێ: مانایی (میتانی)؛ ٢- مانیان ئێو گوندیکە لە لای فیروزاوايي شیراز لە ناوچەیی کۆھەک کە بە رەگەز کوردن؛ ٣- تیرەیک بوونە لە کورد کە ئیستا ھێج شوپتەواریکیان لەپاش بەجێ نەماوە، مەگەر رۆژیک دۆزاووەکانی ولاتی ماد چۆنییەتی ژایانیان بێتتە دەست؛ ٤- وشەیی (مانیان)، بە وشەیی (مانی) وەرگیراوە، بەواتای بەسراو بە مان، لە تیرەیی مان.

ناسر رازی

ماندوویی نەناسە لە درۆژەیی رۆژگارێدا لە پشت سەری ناو و ھینتاشا ھەر ماو، بۆ واژەیی (کورد) دەبێ بەگەڕێتووە بۆ سەرەتای دیزیک و ئەو بەلگە و نووسراوێکی کە بۆمان ماووتەو، بەر لە کورد، لە چپای زاگرۆس گەل و نەتووی دیکە زیاوون، کە بریتین لە: گۆتیەکان، لۆلۆیی یەکان، کاسپیەکان، میتانییەکان، خالیدیەکان و ئیلامییەکان و ھیدیکە کە سۆلان و زمان و فەرھەنگیان ھاوریشە بوو، ئەوھی کە لیکۆلەرەوان و نووسەرائی کۆن و تازەیی لە سەر ساقن، دیتیان ئەوھی کە: بەر لە ھاتنی تیرەیی کورد بۆ کوردستان، نەتوویییکی دیکە، بە ئێوێ کاردۆ یان کاردۆخ، شوپتەمێنگەیان ئەم نیشتمانە بوو و خاوەنی شارستانییەت بوون، کە لەگەڵ ھاوسێکانی دەورەبەری خۆیان بەرھەرەکانیان کردووە و ھەندیکیان ھیناوتە ژێر رکیفی خۆیان و لە ناو خۆیاندا تواندوویانەتووە و ھەر بەو (ناو)ھو، ماووتەو، بۆ یەکەجار وشەیی (کارداک)، وەک ھەر ولاتی کوردان لەسەر بەرھەنووسەکانی ئاسوورییەکاندا خۆیندراووتووە و لە زەریای (وان)ھو بەرھە خوار داکشاو و لە بتلیس قەلای قایم و بتویان ھەبوو و شوپتەوارەکی شێ شێ تا سەدەیی پینچ و شەشی زایینی ھەر ماووتەو و پاشان لەناو براو، لە ٢٤٠٠ی پیش زایینیش ناوی (کارداک)، لە بەرھەنووسی سۆمەرییەکانیشدا ھاتووە و (قەرال لاگاش ئاداد نارای) لە بەرھەنووسی کادا باسی کردووە و رەشی یاسەیی بە نمونەیی ھیناوتەو، لە بەرھەنووسی سەکۆیییدا کە ھێ سۆمەرییەکان بوو، ناوی (کارداک) وەک ھەر نیشتمان ھاتووە نەک تیرە و ھۆز؛ لە سەردەمی پاشاپاتی (گیمیل سینای سیتەم دەسلەلتاری ئۆزارتۆییەکان، سەدەیی ٢٢ی بەر لە زایین، ناوچەیی کوردستانی ئیستا، لە لایەن ئەو پاشاپاو، سپێردراو بە ئەمیرییکی بەتوانا، کە ناوی وەردنانتیر (Vard Nanner) بوو و جگە لە ناوچەکانی (گەنھەر و ھەماری) یان (گەنھەر و ھەکاری)، کە ھێ ئەو ئەمیرە خۆی بوو، ناوچەیی (ئەربیل) و (ئیشار) و فەرمانرەوایی تیرەیی سۆبارتۆ و ولاتی (کوردە)یی سپێردراو، بە پێی لیکۆلەووی (توریدان ژان)یش، کارداک ھاوسێی سۆباریەکان بوون و ئارامییەکان ناویان ناوون: (بیت قردو)، کە واتای: (شوپتەمێنگەیی کوردان) دەدا و شاری (جزیری) ئیستا ش جێگەیان بوو و بەو شارەیان گوتووە: (گازارتا کاردۆ) (Gazarta Kardo)؛ (تیکلات پەلسێراش) کە لە سەدەیی پینجەمی بەر لە زایین، لەگەڵ کارداکییەکان تووشی شەڕ ھاتووە، ناوی بردوون، ھەرھوسا ئارامییەکان تەواوی ناوچەکانی نیوان (دبیلجە و فۆرات)یان بە ولاتی (گوازارتا کاردۆ) ناو بردووە، ئەرمەنییەکانیش بە کاردۆخیان ناو ھیناوتن و لە جوغرافیای کۆنی ئەرمەنستاندا بە (ولاتی کورچیک) ناویدریان کردوون؛ سۆباروونی جوغرافیاییش قەراخی دبیلجەیی بە ولاتی کاردۆییەکان ناو ھیناوتە و باسی قەلا و شووری ئەم تیرەیی کردوون کە داگری (دیاربەرگ و مووسل) بوو، واتای کوردیش لە زمانی بابلی و ئاشووریدا (زۆردار و پالەوان) بوو، سۆباروون لە کتیبی ١٥ لە بەندی حەقەھەمدا دەلێ: کارداکییەکان لاوان و گەنجانی پارسییان قیری ئەو دەکرد کە لە سەرما و گەرم و باراندا خۆراگ و ھێور بێن و لە شوپتەکانی قیری شەوونخوونییان دەکردن و رایان دەھێنان کە لە میوھە لێرەوارەکان بخۆن، بۆ نمونە: بەروو و شتی دیکە، ھەر لەبەر ئەم ھۆیە، بە لاوانی دلێر و ئازای پارسییەکانیان دەگوت: کارداک، لە کۆنیشدا شاعیرانی پارسی، بە کوردەکانیان گوتووە: گورد؛ (شەرەفخانە بدلیسی)یش لە شەرەفنامەدا دەلێ: کورد واتە: ئازا و دلێر و پالەوان، چونکە رۆسمی زالی، و بارامی چیوین و گورگین میلاد و فەرھادی کۆکن، ھەموویان کورد بوون، دواتر وشەیی کاردۆک، کاردۆک و کاردۆخ ھاتۆتە ناو نینگەل و لە ئاکامیشدا وشەیی کورد و کوردستان، سالی ٥١١ تا ٥٢٢ زایینی لە زمانەیی پاشاکانی (سەلجوقی) دا بە شیوھەیکە رەسمی بلاو کراوتەو.

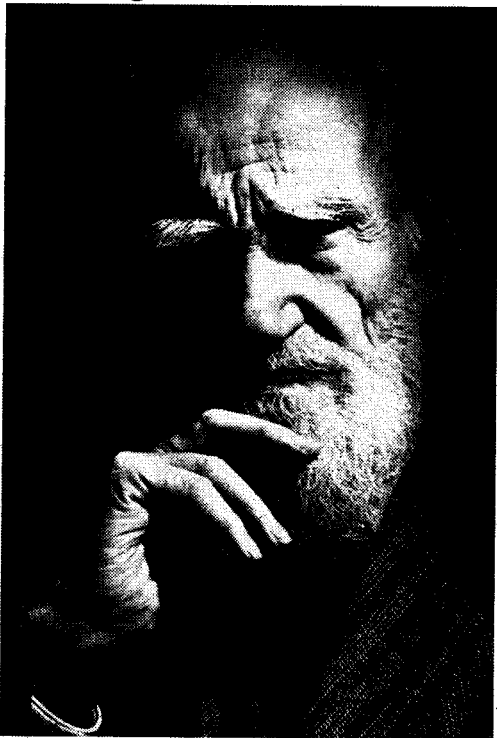
درۆژەیی ھەیی

درامانۆسانی بیھان

مەھدی مەبەد باف

٢٩- بیئاردشو

George Bernard Shaw

شانۆنامەنووس و چیرۆکنووس و رۆژنامەوان و رەخنەگری ئێرلەندی، جۆرج بیئاردشۆ بلیمەت لە بیست و شەشی مانگی یولی ١٨٥٦دا، لە شاری دۆبلینی ئێرلەند لەدایکبوو. باوکی بازرگانی گەم و دایکی مامۆستای مۆزیک دەبیت و زۆر ناخایەنیت تووشی ھەرس دەبیت و ھزار دەگەون؛ جۆرج خۆیندی سەرەتایی تەواو دەکات و سەرگەرمی فیزیوونی مۆزیک و شانۆ دەبیت، لە تەمەنی بیست سالییدا، بە مەبەستی داھاتوویەکی باشتر بۆ شاری لەندن کۆچ دەکات و دایکی جۆرجی کۆری بۆ نووسینی ئەدەبیات ھان دەدا، لە نیوان ساڵەکانی ١٨٧٦ تا ١٨٨٢دا، پینچ کورتە چیرۆک دەنووسیت کە ھێج یەکێک لەوانە سەرکەوتن بەدەست نایێت. پاشان لە گۆرھانی رەخنەدا، رەخنەیی ھونەری، رەخنەیی مۆزیکیی و دوايش شانۆیییدا دەکەوتەکار و بەرھەمە رەخنەییەکانی لەو بوارانەدا بلاو دەکاتووە. جۆرج بیئاردشۆ مەزن، سەرگەرمی خۆیندەوھی فەلسەفە دەبیت و لە کۆمەلەی (فابین) کە ریکخراویکی سوسیالیستی ئینگلیزی دەبیت، وەک تاربیژ و توێژەرەو دەست بە چالاکی سیاسی دەکات و ناوی دیتە ناو ناوان. لە تەمەنی چل سالییدا بەرھەمە درامییەکانی ھەنریک ئیپسینی نەرویزی کاریان تێدەکات و کتیبیک سەبارەت بە شکۆداری و بە پێزی بەرھەمەکانی ئەو دەنووسیت. ماوھەیک بە ھۆی کاری سەخت و زۆرەو تووشی نەخۆسی دەبیت، لە تەمەنی چل و دوو سالییدا لەگەڵ ژینکی ناسراوی ئێرلەندییا زەماوێند دەکات و ژینکی ھین و ئاسوورووە بەسەر دەبات و دوو کتیب بە ناوی (شانۆنامەکان) بلاو دەکاتووە کە بریتین لەم شانۆنامەیی خوارووە:

- ١- شانۆنامەیی چەک و مرۆف.
- ٢- شانۆنامەیی کانیدی.
- ٣- شانۆنامەیی مرۆف و چارەنووس.
- ٤- شانۆنامەیی تۆ میج کات ناتوانی بیژی.
- ٥- شانۆنامەیی مالی بەکرێ دراو.
- ٦- شانۆنامەیی کار و پیشەیی وارن خانم.
- ٧- شانۆنامەیی مالی بەکرێ دراو وەک بەرھەمەییکی بە پێز و بەنرخ، ناویانگ دەردەکات و لە شاری لەندن دەخوێتە سەر شانۆ و سەرکەوتنێکی مەزن بەدەست دەھێنیت و دەبێتە ھاندەرێک بۆ جۆرج لە دراما نووسیندا بەگورتر و ھوشیارتر دیتە گۆرھانی دراما و ئەم شانۆنامەیی تر دەنووسیت:
- ١- شانۆنامەیی شاگردی شەپتان.
- ٢- شانۆنامەیی مرۆفی ئاسایی و ئاسایی.
- ٣- شانۆنامەیی قەیسەر و کلۆبباتر.
- ٤- شانۆنامەیی بابارەیی سەرۆک.
- ٥- شانۆنامەیی خانمە جوانەکەم.
- ٦- شانۆنامەیی ژان دارک.
- ٧- شانۆنامەیی کاترینی گورھ.
- ٨- شانۆنامەیی بارە سینۆ.
- ٩- شانۆنامەیی ئانژنسا ئیمپراتۆری بەلشویک.
- ١٠- شانۆنامەیی رۆژە زێربییەکانی شارلی پاشا.

جۆرج بیئاردشۆ کۆلنەدر و خام رەنگین و داھێنەر لە سالی ١٩٥٠دا، کۆچی دوايي کرد و مالتاوايي لە ھونەر و ژيان کرد. ■■■■

سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه

سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه. سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه. سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه.

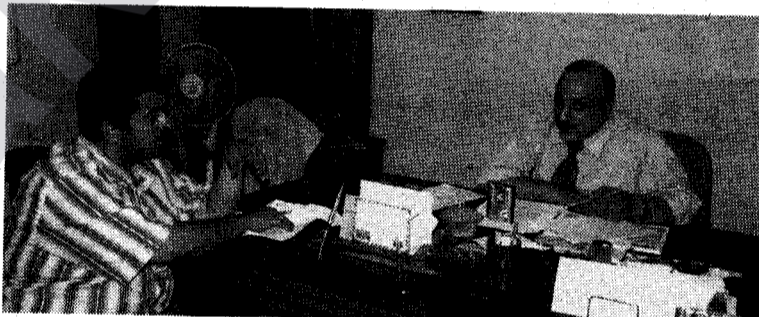
سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه. سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه. سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه.

سه ر نووسه ری رۆژنامه ی ناستی راپیچی دادگا کرا

ناستی کردوو و سه ر نووسه ری ناستیانی به چالاکێ له دژی بهرزه وهندی نیشتمانی و بلاوکردنوهی بوختان و شیواندنی رای گشتی تۆمهتبار کردوو.

سه ر نووسه ری رۆژنامه ی ناستی راپیچی دادگا کرا. سه ر نووسه ری رۆژنامه ی ناستی راپیچی دادگا کرا. سه ر نووسه ری رۆژنامه ی ناستی راپیچی دادگا کرا.

به ری تورکمانی له بهر یه ک هه لوه شا

سه ر کۆتکردنی به ری تورکمانی له هه لوه لێز له به یاننامه یه کدا پاشه ککشێ خۆیان له به ره راگه یاند به ته وای داموده زگا کانیانه وه.

ناق مه رمای - سلیمان یاسین - رۆژانی 0/24/22 کۆنگره ی به ری تورکمانی له شاری کرکوک به سترا. ئه وه ی مایه ی سه ر نهجه ئه م گۆنگره یه بووه هزی لیکترانی ریزه کانی به ره.

چاک به شداری یادی 90 سالهی بۆردومانی

شاری "تیهروه" ده بیته له به له جیکا

مه راسیم، مه راسیمه که به مارشی سه ربازی دهستی پیکرد، له ناو هۆله که ناوی املیون سه ربازی قوربانی هه لواسرابوو. پاشان بالوێزه کان و که نیسه و شه ره وانی په یامی خۆیان خۆینده وه. بالوێزی ئه لمانی که وولاته که یه کیمیا بارانی شه ره که ی کردبوو گولی له یادی قوربانیان دانا. بالوێزی هیندی دوو ژن بوون به جلو بهرگی نه ته وه یی خۆیان وه به شدار بوون.

4/22 کاتژمیر 2005 پاش نیوه رۆ، یادی 90 سالهی بۆردوماندنی شاری تیهروه ی به له جیکا کرایه وه، که له جهنگی جیهانی یه که مه د له لایه ن ئه لمانییه وه کیمیا باران کرا. له مه راسیمه که نا بالوێزی هیندستان - که نه دا - فرنسا - ئه لمان - ئینگلیز - ئه مه ریکا و نوێته رایه تی ریکخراوی "گۆمیته ی دژ به به کاره یانی چه کی کیمیاوی و ئه ترمی جیهانی" به شدار بوون، هه روه ها که سایه تی سه ربازی و رۆشنییری و سیاسی به له جیکی به شدار بوون له مه راسیمه که.

ناوهندی مه له بجه ی دژ به ته نفال و جینۆسایدی کورده - چاک www.chak.info

یادی 107 سالهی رۆژنامه گه ری کوردی له هانۆفر بهرز راگیرا

بهرزکردنوهی ناستی مه زشیاری، به درککردن به مافی راسته قینه که ئه ویش له سه ربه خۆیی کوردستاندا ده بیته رهنگ بدهاته وه.

لوه مان بهرزی - به بیژنی 107 ساله تییه بوون به سه ر ده رجوونی یه که م رۆژنامه ی کوردی له ژیر ناوی رۆژنامه ی (کوردستان) له قاهره له لایه ن "مقداد مدحت بهر خان" وه... بۆ ریزگرتن و بهرز نر خاندنی ئه م یاده پیروزی و میژووییه، هه فته ی رابردوو سه نه ته ری شه رشیف و توێژینه وه ی رۆژنامه گه ری کوردستان له شاری هانۆفره ی ئه لمانییا. له رۆژی 22 تا 24، به رنامه یه کی چه رپه ری نارشت که ماره ی سه ی رۆژی خایاند و به رنامه کesh به م شیوه یه بوو.

کۆنفرا نسیکی پزیشکانی ئه لمانی، هۆله ندی و کوردستانی

بهریار وایه له مانگی داهاتوو وه فدیگ له م گروپه به سه ره ره شتی دکتۆر ئه کره م ناسان که کوردیکی رۆژئاوای کوردستانه، سه ر دانی کوردستان بکات به مه به سته ی جیهی جیکرندی پرۆژه ی ناویراو له کوردستان.

جو تیار لار فرۆش - بۆن - له رۆژی 2005/4/22 له شاری بۆنی ئه لمانییا، گروپیکی پزیشکی ئه لمانی وه لهندی و کوردستانی که پیک ئه اتبوون له پرۆفسیۆره انه ره فۆتلره نگ پزیشکی تایبه ته ندی ئیسک و فریا که وتی لقیه و ماوان له ئه لمانییا، دکتۆر ئه نگرید فۆیکتلاند و خاتو گویلامه دکتۆری تایبه ته ندی فریا که وتی قوربانییه کانی کاره ساتی سه رووشتی له هۆله ندا پرۆژه کۆنفرا نسیکی پزیشکیان سازکرد، پلانیکۆ تۆکه یان پزیشکه ش کرد به مه به سته ی دوسترکرن و راهینانی چه ندین تیمی فریا که وتن و رو به روو بونه وه له کاتی روودانی کاره ساتی سه رووشتی وه کو لافاق بۆقه له لۆزه. تاوه کو به پزیشکه توتوترین شیوازی جیهانی هه لسوکه وتی له گه ل بکری فۆتۆ: که مال ئاگره یی

ته رمی شه هید نازاد حسین جنیدی گه یشته وه کوردستان

سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه. سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه. سه ر کۆتکردنی رۆژنامه نووسانی کورد له ئێران بهردهوامه.

Impressum
خواوهندی رۆژنامه
Peyama Kurd Verlag
Peyama Kurd
Thomas-Mann-Str. 22
53111 Bonn / Germany
Fon: +49 (0)228 18 00 654
+49 (0)228 18 00 655
Fax: +49 (0)228 18 00 656
www.peyama-kurd.com
info@peyama-kurd.com
ژماره ته له فۆنی ئابونه
+49 (0)228 41 02 801
ده ستی نووسه ران
کرمانجی ژۆری
باتا عه نای، فوئوس غایه ق، زنگان عه زیز، نزار جافا، جو تیار لار فرۆش، مه نسور سه یفانی، مسته فا جو ار تانی
کرمانجی ژۆری
فانل شه رجه لیک، سه یوان حاجی بهر کو، سلطه مان ئالخانانی، زه ییرکه مال
کرمانجی ژۆری
سه یه دخان کۆرۆ
په یامی کورد به مافی خۆی ده زانی که ئه و ده یه تانه ی بێ ده گات کۆرت بکاته وه و نه یاری ریزمان راسته یان کاته وه و به به سته ی لار کۆرۆ له شوێنه یان جاب نه گات. په یامی کورد نازاد ئه و ده یه تانه ی که یار و هه ژری ئه به جی ئه یه یه یلو نه گاته وه

سەردانى شاندېڭى
بەگىتى نووسىراتى
گورد (PEN)، لە
ئەلمانىاۋە بۇ باگورد و
باشورى كوردستان
لە كىتوبۇيە كىما
لەكىل
"ئانور موحەممەد
ئەخمەد"، نووسىر و
ئىندامى شانئەكە

كەڭ خەلپە جامى دەرد

۲۹/۴/۲۰۰۵

رۇژنامەيەكى ھەفتەلى كىشىبە

ژمارە ۳۴ (سالى بەكەم)

دېمانەيەك لە گەل دكتور خوسېن سەعدو ژانا و سىياسەتمەدارى خۇرئالواي كوردستان

لاپەرى ۲

مەر جەجەيەتى كوردى!

• ديارە لە رۇژاۋادا شىڭى ئەماۋە
پىنى بورتىت مەر جەجەيەت، بەلام ئە
رۇژامەلاشا، بە پىچەۋانەۋە، بوۋى
مەر جەجەيەت لە ئاستى پ راختىكا،
بمانەۋىت و ئەمانەۋىت، كارىگەريان
مەيە بەسەر رېرەۋەي روداۋوكان.
لاپەرى ۲

خەسرەۋ پىرىيان

مەتروسى بە كارھىناني جەكى كىمىيە جەكى كىمىيە بۇ دروستى بۇ تىروۋىستە كانەۋە ئەگەرى گەيشتى ئەۋ چەكدارانە بە تواناي پىنوست بۇ دروستى جەكى كىمىيە ۋەكى سەرجاۋىبەكى ئىگەرانى ئاناسى دەپىنئەۋە.

دەزانىت ئاۋى ئاشكارا ئەگەن (ھاۋكارى تىرۋىستەنى كىرەۋە ئەۋ رودەۋە و ھەردەما بەكىكى دىگەش ھەۋلى ئۆرەي دابوۋەكە بە نېتى چەكى كىمىيە دروستىكەت كە لە رىگەي ھاۋەنەۋە لە دىرى ھىزە فرە رەگەزەكان بەكارھېنئەت. ھەر بە ھەمان ئاراستە ئەزگەي ھەرالگەي ئەمرىكا ئاشكارى كەك ئە ژسارەيەك تاقىگەي كىمىيە نېتى لە بەغلا و دەورەبەرما لىۋىۋىستەۋە كە كورۋىڭى تونرەۋە سوتى بە رېۋەي دەرد. ئەۋ راپۇرتە ئامازىشى بەرە ئاۋەكە تاقىگەي (ئەلموسەنا و فەللەجەي كىمىيەكە لەلەين رىڭنى كوربەكوردە بەرپە پەيران، دەۋەدەي ئۆپە راسپىنى ئازاركرىنى عىراق تاللان. ھەر بە پىشە مەنسى ئۆرە ھەيە كە تىرۋىستەكان ئەۋ ئامبەر تاكەلانە بەكارپىن بۇ دروستىكى چەكى كركۇژ. ئەۋ راپۇرتەنا ھاۋەكە ئەزگەي ھەۋالگەي ئەمرىكا كارىيان دەگەن، بە نىگەي. ۱۰۰۰ كە لە بۇرەي كىمىيە كارىيان دەگەن، بە نىگەي. ۱۰۰۰ زانا مەزىنە كوردەۋە و تا ئىستا تەنھا ۱۰۰ زانايان لى كىرەۋە. ■■■■

موشىارى رۇڭقەر لە نوا لارشتەۋەي راپۇرتى سالى رابىرەۋەكە لەلەين كروۋەي چارۋىبەۋە لە عىراق دەچۈرە، ھاۋەۋە. ئەۋ راپۇرتەكە كە نانى بەۋەدانا كە چەكى كىمىيە لە عىراقنا بوۋى ئىبە. بەلام ئەۋ پاشكۋەي كە تازە پلاۋكرايۋە جەخت لەسەر ھەمان بۇچۈن دەكەتۋە بەلام بۇ پەكەم چار ئامازەي، ئۆرە تىپا ھاۋەكە كە چەكدارە تىرۋىستەكان ھەۋلى ئۆرە دەدەن كە تاقىگەي چەكى كىمىيە بە ھاۋكارىدىنى زانا عىراقىيەكان ھېنئەتارەۋە. رۇڭقەر لە راپۇرتە قسەكانىيا رايگەياند ئەۋ چەكەنە كە ئەۋ چەكدارە تىرۋىستەنە لە دىرى ھىزە فرە رەگەزەكان و حىكەمتى ئۆپە عىراقان بەكارھېنئەۋە. كۇن بۇون و كارىگەريان ئەماۋە. چارل رۇڭقەر ھەردەما رودىگەدەۋە كە " زانايارىمان مەيە دەربارەي ئۆرەي كە ھەنەي عىراقى پىپۇرىيەكى كىشىيان لە بۇرەي كىمىيە يان لە بۇرەي باپۇرچىيا مەيە لەۋانەيە يارمەي ئەۋ ياچىبارانە بىدەن تا چەكى كركۇژى دروست بىگەن. ئەزگەي ھەۋالگەي ئەمرىكا CIA رايگەياند بە لە لى كەسەۋە تاۋى زانايەكى عىراقى

ئە ۵/۵/۲۰۰۵/۵/۵ رۇژنامەكانى ئەلمانىاۋە

كىسە ئەكان دەتوانى بىخپن

ab 05.05.
Berlin, FSK-Kino, Tel: 6142464- Hackesche Hofe, Filmtheater, Tel: 30 87 25 10
Neue Kant Kinos, Tel: 3199866

Hamburg, 300۱۴, Tel: 437679, Kohn, Filmpalette, Tel: 122 112
Stuttgart, Delphi, Tel: 61 62 11, Munchen, Inselkinos, Tel: 21 12 52 00
Frankfurt am Main, Mai seh'n Kino, Tel: 5 97 08 45
Düsseldorf, Bambi, Tel: 353 635, Hannover, Kinos am Raschplatz, Tel: 31 78 02
Freiburg, Apollo im Friedrichsbau Lichtspiele, Tel: 360 31
ab 26.05. Bremen, Cinema am Osterfor, noch nicht 100%, Tel: 700914
Mannheim, Cinema Quadrat e.V, Tel: 0621 2 12 42
Ochsenfurt, Casablanca Filmtheater, Tel: 09331-5441
Bielefeld, Lichtwerkkino, Tel: 17 68 12

medienboard, rntofilm

راگەياننى رىگەرەي مافى مروف لە كوردستان بە سەركوت كەرنى مافى دەربىرىن پىرورا لە كوردستان كوتاي پىن!

بۇ رېۋىزانى موشىال لە ھەسەن جىيان!
ھېتتا مانىگە لە سالى ئۆپە تىپەر ئەبەرە كە ماشىتى سەركوتى ئازاي پىرورا لە كوردستان دەرى كوتۇرە. بانگەرنى بەرپۇز " ھسەن احمدى تىار " بەرپەسى كىتى خەرتۇرنامەي ئاسر و ھەردەما بەرپۇز عىبالە سەۋلى " بەرپەسى كىتى خەرتۇرنامەي رۇزەۋەلات بۇ ئانگا. راپۇرتە ئەم سەركوتىگە رىپانەپە كە بە ناخەستى " ۋاۋى كوردستان " ، خەرتۇرنامەي " پىلام مەردم " و گۇرەي " ئىشاي ئاشىجى " لە كوردستان دەستى پىگەدەۋە و ئەمۇرگەش دەپانەۋەي خەرتۇرنامەي ئاسر و سەبىشى بەلگە كۇرۋارنى نىگە پىنئەنگ بەگەن. ئانگىيەكەرنى بۇم زۇۋانەي بەرپەسى كىتى " پىلام مەردم " و ھەردەما ئانگىيەكەرنى بەرپەسى ئاسر و رۇزەۋەلات و پىشان ئانگىيەكەرنى ۋەكەش لە سەرتۇرنامەي ۋە ئورسەرنانى " پىلام مەردم " لە مانگە پانەمەر (ارپىھىشتە) و جۇرەفرەننى (خەنار) ئەمسالما ھەمەۋى ئىشانەي ئاشكارا بەردەۋەل بۇرنى ئىپىشكەۋەي پىشانكارا ئازاي پىرورەيە كە لە كوردستان پەپەۋە دەگەرى.

رىگەرەي مافى مروف لە كوردستان ئەم ھىرش بىدەن بۇ سەر ئازايبە پىرەقىيەكان و مافى ئاسراۋى رۇژنامە ئورسەن. ئورسەران و خاۋەتەن ئەندىشە و قەلەم ۋەگەۋە ئە ئىپىشكە ئاشكارا رايگەيەننى جىيانى مافى مروف و پىنئە ئەپەنئەۋەقىيەكانى مافى مەردەي و سىياسى ئىپىشان دەپىنى و ھەربىيەش بە تولىدى مەككەۋەي دەكات، ھاۋەكەت لە كۇر و كۆمەلى ئىپەنئەۋەقىيە پازىرەۋە مافى مروف و ئازاي دەربىرىنى پىرورا، ئاۋا دەگەرت بۇ كوتاي مەتان بۇم پىشەكەرىيانە كە لە لايان دەۋەلى ئىرانەۋە بەرپەۋە دەچىت، يارمەي رۇژنامە ئورسەننى كورد بىدەن.

تاران ۲۴ خاگەنئەۋەي ۱۷۸۴ - ۱۳ ئاۋرۇپى ۲۰۰۵
رىگەرەي مافى مروف لە كوردستان

پىرۇزاباي لە بەشى كوردى دەنگى ئەمرىكا دەكەين

بەبۇندى سىيازەمىن سان يادى دامەززانەن و پەخى بەرنامەكانى بەشى كوردى دەنگى ئەمرىكا كە دەگەرتتە ۲/۲۵ بەناۋى ستاڭى بەرپەۋىرەن و ئورسەرنانى رۇژنامەي پەپەسى كۇرە، جۆلتىزىن پىرۇزاباي ئاراستى بەرپان بەرپەس و كارەندەننى بەشى كوردى دەنگى ئەمرىكا دەگەين. ھىۋاى زىيارى بەرپەۋەچەرنى بۇ دەۋازىن. رۇنى جواپەنئەۋەلەن بەرز دەنر جىننەن لە خەمەكتەرنى ۋەشى كوردى و ئورماننەن بە گەشكەرنى پىرى دىپەكراتىت و مافى مروف ئەنئەۋەندى كەسەنگى كوردىيا، بەرز و پىرۇزىت يادى دامەززانەننى سىيازەمىن سانى بەشى كوردى دەنگى ئەمرىكا.